

Gedeputeerde Staten

Provincie Drenthe
Postbus 122,
9400 AC Assen

Beilen, 31 mei 2016

Geachte Staten,

Het glasvezelproject Sterk Midden Drenthe is in het stadium beland dat de aanvraag voor financiering van zowel de zogenaamde "Witte" alsook de "grijze" aansluitingen kan worden gedaan.

De vraagbundeling; de marktconsultatie zijn succesvol verlopen.

Op 30 mei j.l (2016) is de Coöperatie Sterk Midden Drenthe opgericht.

De businesscase is al eerder aan Dialogic ter beoordeling aangeboden en heeft daarna meer robuustheid gekregen op basis van de integraal verwerkte adviezen, voortgekomen uit deze analyse.

De financieringsbehoefte is begroot/beraamd op 13 miljoen met enige bandbreedte afhankelijk van de geoffreerde nog te ontvangen aanneemsommen. Overeenkomstig de verdeling van wit en grijs; 57,2% wit en 42,8% grijs, komt dat neer op respectievelijk 7,5 en 5,5 miljoen.

Voor de 7,5 miljoen doet de coöperatie Sterk Midden Drenthe haar aanvraag conform de speciale regeling voor witte aansluitingen binnen het ASV die de Provincie hiervoor heeft ingericht.

Met betrekking tot de 5,5 miljoen voor "Grijs" richt de Coöperatie haar aanvraag tot de Staten van de provincie Drenthe in het verlengstuk van de toezeggingen die op 17 mei jl. door en in aanwezigheid van de gedeputeerde zijn gedaan over de bereidheid om ook in grijs te financieren, maar dan wel tegen marktconforme rente.

Rekening houdend met het tweesporen beleid dat gisteren is voorgesteld in het overleg met de vertegenwoordiging van provincie Drenthe; de gemeente Midden Drenthe, de Rabobank en Sterk Midden Drenthe wordt deze aanvraag toch nu al ingediend omdat de lopende inventarisatie tussen provincie; gemeente en Rabobank nog geen zicht/zekerheid geeft op deelname van de bank als financier voor het "grijs".

Met name de tijdsdruk in relatie tot houdbaarheid getekende contracten bij providers (vanaf 16 maart 2015) maakt dat bedrijfsrisicoteknisch gezien verdere vertraging de businesscase gaat schaden en daarmee in een ongewenste gevarenczone belandt.

Daarom verzoek ik u beleefd deze aanvraag met bijgesloten businessplan te willen oppakken en voorbereiden, opdat voor het zomerreces zowel de Staten maar ook de Raad en het College van Midden Drenthe tot besluitvorming kunnen komen. Daarmee komt dan de weg vrij om de

Stichting

Marktverkenning

Sterk Midden Drenthe

Glasvezel achter iedere voordeur

voorbereide Europese aanbesteding nog voor de zomermaanden te kunnen omzetten naar gunning en het civiele werk kort na de vakantieperiode kan worden voorbereid.

Daarmee zou op zijn vroegst oktober november de eerste aansluitingen kunnen worden gerealiseerd (ruim anderhalf jaar na de eerste ontvangen getekende contracten).

Met vriendelijke groet

Roel Seele
Bestuurder

Coöperatie

Sterk Midden Drenthe
sterkmiddendrenthe.nl

Weijerdstraat 7
9411PJ Beilen

Stichting

Marktverkenning

Sterk Midden Drenthe

Glasvezel achter iedere voordeur
sterkmiddendrenthe.nl

Weijerdstraat 7
9411PJ Beilen

Stichting

Marktverkenning

Sterk Midden Drenthe

Glasvezel achter iedere voordeur

SAMEN INVESTEREN IN DE LEEFBAARHEID VAN HET PLATTELAND.

De inhoud van dit document:

- I.   Introductie
- II.   Samenvatting
- III.   Achtergrond van het project
- IV.   De vraagbundeling
- V.   Organisatie
- VI.   Financiering
- VII.   Concurrentie analyse
- VIII.   Risico's en mogelijkheden
- IX.   Financieel Overzicht
- X.   Technische beschrijving
- XI.   Het aanbestedingsproces

I. INTRODUCTIE

De Stichting Marktverkenning Sterk Midden Drenthe (**Stichting**) heeft als doelstelling om in de gebieden van de Gemeente Midden Drenthe waar momenteel geen toekomstbestendig internet beschikbaar is te voorzien van een glasvezelnetwerk.

In het plan zijn een tweetal belangrijke stappen voorzien met een duidelijk go/no moment.

- *Vraagbundeling*: Is er bij de doelgroep voldoende draagvlak? Deze vraag is positief beantwoord middels een getekende inschrijving om een abonnement af te sluiten door ca 3200 huishoudens.
- *Financiering*: Onder welke voorwaarden zijn financiers bereid om het project te financieren? In 1^e instantie wil de Stichting gebruik maken van de provinciale regeling om voor de investering in “witte”gebieden tegen gunstige voorwaarden financiering te krijgen. Afhankelijk van de definitieve vaststelling van de verdeling “wit/grijs” is de verwachting dat via deze regeling tussen de € 7,5 en € 9,5 milj. gefinancierd kan worden. Voor de resterende financieringsbehoefte voor de “grijze” aansluitingen van € 3,5 tot € 5,5 milj. moet de financiering op basis van marktcondities.

Doelstelling van dit document:

In dit document zijn in detail de uitgangspunten van de business case vastgelegd om de financieringsaanvraag te onderbouwen. Het bestuur en raad van toezicht van de Stichting zijn van mening dat deze business case, mede gezien de positieve uitkomst van de vraagbundeling, een goede basis vormt om tot realisatie van het glasvezelnetwerk over te gaan.

Uitgaande dat vanuit de provinciale regeling minimaal € 7,5 milj beschikbaar is, wordt er voor € 5,5 mil. financiering gezocht bij andere financiers. De onderliggende business case rechtvaardigt op basis van de financiële ratio's de verplichtingen die een dergelijke financiering met zich meebrengt. Om mogelijke risico's te beperken zal de uitvoering van het project gefaseerd plaatsvinden met duidelijke go/no go beslismomenten. Daarnaast kunnen diverse zekerheden verstrekt worden in de vorm van een hypotheek e/o pandrecht.

II. SAMENVATTING

De doelgroep

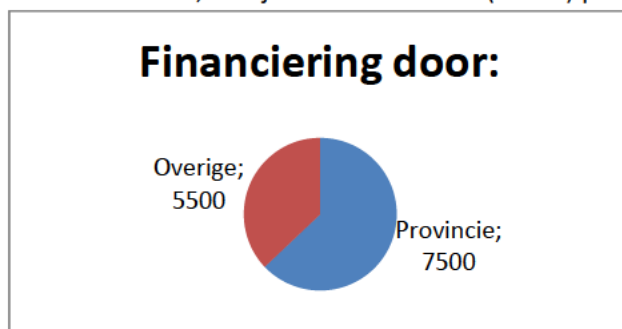
De doelgroep bedraagt ongeveer 5300 huishoudens die als potentiële klant zijn aangemerkt waarbij de doelstelling is om hiervan ca 65 % ofwel ca 3450 als klant binnen te halen. Inmiddels is een intensieve wervingscampagne afgerond met als resultaat dat er nu al ca 3200 abonnementen (al ruim 90% van de doelstelling) zijn afgesloten. Dit betekent dat men zich schriftelijk heeft verplicht om indien het glasvezelnetwerk daadwerkelijk wordt aangelegd, een abonnement af te nemen bij één van de geselecteerde providers en daarbij ook een extra maandelijkse bijdrage van € 11 (inclusief btw) zal betalen. (coöperatie toeslag) Dit betekent dat de inkomsten nu al gegarandeerd zijn voor € 1,3 milj. op jaarbasis. (excl. Btw) Hiermee ligt er een solide basis onder de exploitatie.

Draagvlak

Binnen de bevolking is een enorm draagvlak voor dit project. Dit is gebleken uit de bereidheid van een groot aantal vrijwilligers om de vraagbundeling tot een succes te maken, maar ook de realisatie van ca 3200 abonnementen welke nu al zijn gescoord. Daarnaast is vanuit de politiek, zowel Provinciaal als Gemeentelijk, een actieve ondersteuning om het project succesvol te maken.

De investering en financiering

Voor de berekening van het te investeren bedrag zijn gerenommeerde experts (NTCS) ingehuurd, deze hebben een gedetailleerd plan uitgewerkt. Op verzoek van de provincie heeft een onafhankelijk adviseur het plan gevalideerd. Het te investeren bedrag is begroot op € 12,0 milj. Op basis van het aantal potentiële aansluitingen, 57,2% wit en 42,8% grijs, is de verdeling € 6,9 milj ten behoeve van het ‘witte’ en € 5,9 milj. ten behoeve van het ‘grijze gebied’. (Indien bij de verdeling zou worden uitgegaan van alleen de additionele investering voor ‘grijs’ dan is de verdeling € 8,7 voor ‘wit’ en € 3,3 milj voor ‘grijs’) Daarnaast wordt voorzichtigheidshalve uitgegaan van € 1 milj. financiering voor de opstartfase zodat de totaal financieringsbehoefte € 13,0 milj. is. Hiervan wordt voor € 7,5 milj. gebruik gemaakt van de provinciale financieringsregeling voor de investering in ‘witte’ gebieden, het restant van € 5,5 milj wordt via andere (markt) partijen gefinancierd.

De organisatie

De basis is dat een coöperatie wordt opgericht, die (direct of indirect) eigenaar wordt van het glasvezelnetwerk.

De definitieve structuur moet in overleg met ter zake deskundigen nog worden gesteld, waarbij aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan op zowel juridisch, fiscaal als organisatorisch gebied. Uitgangspunt dat de organisatie (het bedrijf) professioneel wordt ingericht waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van externe expertise (uitbesteden waar mogelijk). Bestuurlijk moet de kwaliteit,

continuïteit en besluitvaardigheid gewaarborgd worden. Naast het te benoemen Management zal in de Raad van Toezicht brede deskundigheid aanwezig zijn.

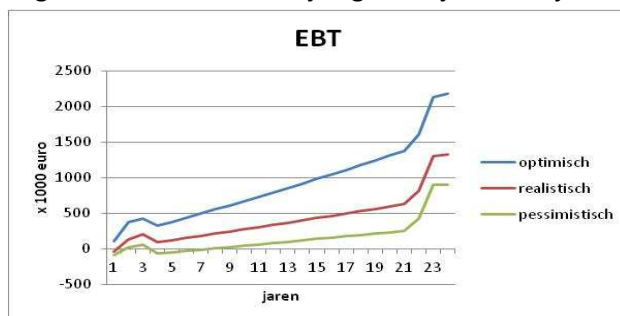
De invulling (werving) zal starten zodra er een “go” beslissing ten aanzien van de financiering is.

Management

Er worden 2 fasen onderscheiden, de aanlegfase en operationele fase. Voorzien wordt dat in de aanlegfase meer en andere management competenties nodig zijn dan in de operationele fase. Het te benoemen operationele management zal in de aanlegfase ondersteund worden door professionele ter zake deskundig projectmanagement

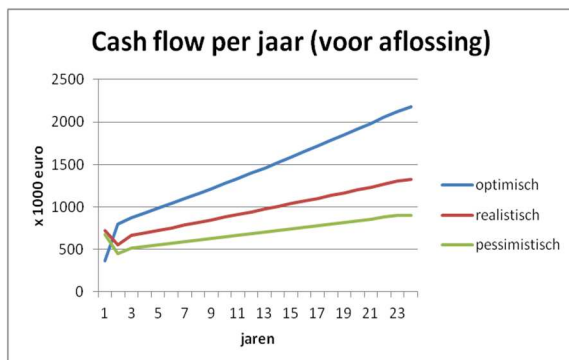
Rendement

Uitgaande van een realistisch/voorzichtig scenario zal het bedrijfsresultaat voor belastingen (EBT) uitgaande van een afschrijvingstermijn van 20 jaar vanaf de ingebruikname direct positief zijn.

Cash Flow

Direct na afronding van de investering zal de cash flow robuust zijn. Op basis van lineaire rente en aflossing is de cash flow direct positief, de kaspositie is ruim voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

Risico's en mogelijkheden

Het bestuur en raad van toezicht zijn zich zeer bewust van de risico's die aan het project verbonden zijn, onderkend moet echter worden dat het project ook een groot opwaarts potentieel heeft.

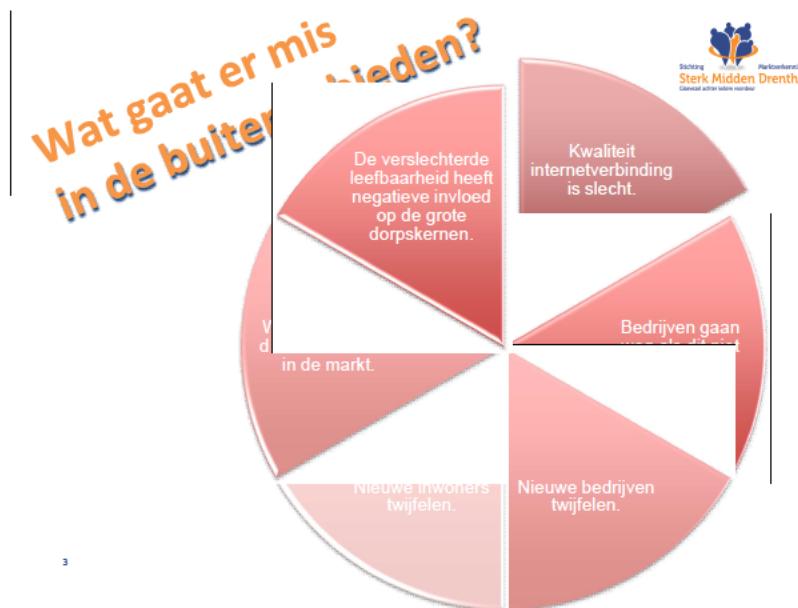
- In het hoofdstuk Risico's en Mogelijkheden wordt de mitigerende maatregelen om de risico's te beperken, toegelicht.
- Daarnaast is in een 3 tal scenario's de financiële impact van mogelijke afwijkingen ten opzichte van het plan berekend.

De volgende risico's worden als meest kritisch gezien:

- Invullen van de organisatie kan pas starten nadat er duidelijkheid is ten aanzien van de financiering van het project. Dit kan leiden tot vertraging in de opstart.
- Tijdens het aanleggen van het netwerk zijn de voornaamste risico's om binnen budget en tijdsplanning te blijven en te voldoen aan de gestelde standaarden.
- In de operationele fase is de belangrijkste KSF en de gekoppelde KPI's de afname van diensten. (omzet) Een goede basis is gelegd doordat 90% van benodigde abonnementen al gegarandeerd zijn. De uitdaging is het realiseren van groei in aantal abonnementen, maar ook in de ontwikkeling van nieuwe diensten.
- Uitgangspunt is dat benodigde operationele diensten (beheer en onderhoud netwerk, incasso coöperatie toeslag, administratie etc.) zoveel mogelijk worden uitbesteed. Het vinden van de juiste partners is de KSF voor succes.

III. ACHTERGROND VAN HET PROJECT

Vanuit hun financiële doelstellingen investeert een onderneming alleen in die projecten waar voldoende mee verdiend kan worden. Dit geldt ook voor de ondernemingen die glasvezelnetwerken aanleggen, zij leggen alleen glasvezelnetwerken aan indien voldoende potentieel beschikbaar is om een goed rendement te maken en de investering snel wordt terugverdiend. In de praktijk betekent dit dus dat hun focus ligt op de woonkernen en dat het buitengebied niet aangesloten wordt en daarmee verstoken blijft van een goede internetverbindingen. Deze situatie doet zich ook voor in de gemeente Midden Drenthe. De grote woonkernen zijn door Reggefiber voorzien van een glasvezelnetwerk. Daarnaast hebben een aantal kernen wel de beschikking over een coax-aansluiting, maar ook dat is geen toekomstbestendige situatie.

Een aantal bewoners uit het buitengebied hebben de handschoenen opgenomen om in het buitengebied van de gemeente Midden Drenthe toch een glasvezelnetwerk te realiseren. Dit burgerinitiatief Glasvezel Midden Drenthe, was mede initiatiefnemer voor de oprichting van de Gemeentelijke werkgroep Glasvezel. In deze werkgroep nam de gemeente Midden Drenthe, het Burgerinitiatief en het Dorpenoverleg Midden Drenthe (DOM) deel. Er bleek een brede belangstelling bij de bewoners van de buitengebieden om zich aan te sluiten bij het initiatief om snel internet te realiseren.

Voor wie willen we dit?

Inwoners + bedrijven in de gemeente Midden Drenthe die nog geen glasvezelaansluiting hebben

Om de activiteiten gestructureerd op te pakken is in september 2014 is de Stichting Marktverkenning Sterk Midden Drenthe opgericht.

De stichting Marktverkenning Sterk Midden Drenthe bestaat geheel uit vrijwilligers en heeft momenteel een bestuur van 4 personen, een Raad van Toezicht van 4 personen en heeft de beschikking over ca. 55 ambassadeurs (vrijwilligers).

Na de oprichting van de stichting is een communicatieplan, budgetplan en plan van aanpak geschreven en is door de provincie Drenthe een subsidie toegekend om de vraagbundeling te financieren.

De stichting heeft twee doelstellingen: (1) het onderzoeken van de bereidheid bij de bewoners om diensten af te nemen van een glasvezelnetwerk (de vraagbundeling) in de buitengebieden van de gemeente Midden Drenthe en (2) het onderzoeken van de financieringsmogelijkheden voor de aanleg van een glasvezel netwerk. Zodra aan beide voorwaarden voldaan wordt en tot daadwerkelijke aanleg wordt overgegaan beëindigt de stichting haar werkzaamheden en wordt een coöperatie opgericht die de volgende fase voor haar rekening neemt.

Als hulpmiddel om een betrouwbaar beeld te krijgen van de investeringsbehoefte en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte is er op verzoek van de stichting een uitgebreid businessmodel gebouwd. Dit model is gebruikt om te bepalen welk percentage deelnemers en welk tarief nodig is om tot een rendabele exploitatie te komen. In 1^e instantie zullen twee providers (Plinq en Netvisit) hun diensten via het netwerk aanbieden en met hen zijn afspraken gemaakt ten aanzien van de vergoeding per abonnement.

Het businessmodel is door de provincie Drenthe en door Dialogic doorgelicht en goedgekeurd.

Gebaseerd op het Business model en de gekozen extra bijdrage van de leden van € 11 per maand hebben het Bestuur en de Raad van Toezicht van de Stichting geconcludeerd dat een deelname percentage van ca. 65% van de doelgroep leidt tot een terugverdientijd van 15-20 jaar.

Gezien het maatschappelijke belang en de levensduur van de investering acht men dit als doelstelling verantwoord gezien de jaarlijkse cash flow, die beschikbaar is voor aflossing.

Met dit besluit is het Bestuur aan de slag gegaan om ca 65% van de doelgroep te binden om doelstelling (1) te realiseren.(de vraagbundeling)

IV. DE VRAAGBUNDELING

Midden Drenthe, zo'n 345 km² groot en heeft in haar buitengebied een totaal van ca. 5500 postadressen bestaande uit huishoudens en bedrijfslocaties. Deze verblijfseenheden hebben nog geen glasvezelaansluiting van KPN/Reggefiber en gaan deze ook niet verzorgen zoals duidelijk is geworden uit de gehouden marktconsultatie. Dat impliceert dat ADSL –lijnen van het oude telefonienetwerk van voormalig PTT en in beperkte mate Coax (Ziggo) de thans bestaande dragers zijn van het internet. De verdeling van deze objecten is 57,2% "witte" aansluitingen en 42,8% "grijze" aansluitingen.

De rest van Midden Drenthe heeft wel de beschikking over een toekomst gerichte internetaansluiting via de glasvezel van KPN.

In de vraagbundeling zijn de 5500 potentiële aansluitingen (de doelgroep) benaderd, waarbij de doelstelling was, als basis voor een solide business case, om 65% deelname te realiseren. Daar er meer dan 22 dorpen en kleine kernen zijn in Midden Drenthe, is het doen van een vraagbundeling met dergelijke omvang voor een score van 65% een behoorlijke uitdaging.

Gestart is met het werven van ambassadeurs (vrijwilligers). De ca. 55 vrijwilligers zijn op ca. 6 avonden geheel voorgelicht over glasvezel, de verschillen met andere infrastructuur (adsl, coax, 4G, etc.) en de wijze waarop de stichting de vraagbundeling wilde aanpakken. De stichting doet namelijk een harde vraagbundeling. Dat wil zeggen: geen vrijblijvende enquête over wie er straks eventueel mee wil doen, maar een harde inschrijving bij een provider die straks de diensten gaat leveren over het netwerk van de op te richten coöperatie Sterk Midden Drenthe. Alleen op deze wijze is zekerheid over het echte deelname percentage en kunnen er met financiers afspraken gemaakt gaan worden.

Vanaf 16 maart tot en met midden november hebben de stichting marktverkenning Sterk Midden Drenthe en providers Netvisit en PLinq de vraagbundelingscampagne uitgevoerd. Tijdens deze fase is werd in alle dorpen en kleine kernen (22 in totaal) van het buitengebied binnen de gemeente Midden Drenthe actie gevoerd. Zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd en werden inwoners geïnformeerd over de mogelijkheden.

Binnen deze zeer intensieve campagne zijn zeer veel activiteiten ontwikkeld met de inzet van veel

onbetaalde uren door het Bestuur en de vrijwilligers. De gemeente Midden Drenthe heeft daarbij ook veel ondersteuning gegeven.

Een aantal van de activiteiten:

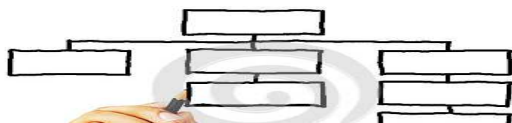
- Informatieavonden in alle dorpen en kernen georganiseerd (22 x)
- Diverse informatieavonden voor recreatieparken en ondernemers georganiseerd
- Interviews aan Krant van Midden-Drenthe, Dagblad van het Noorden, op radio RTV Drenthe en NOS
- Commercials op RTV Drenthe, Radio Continue en Radio Olympia (lokaal georiënteerd)
- Geschreven stukken op dorpswebsites en in dorpskrantjes van alle kernen
- Uitgave glasvezelkrant, deur aan deur verspreid binnen aansluitgebied
- Filmpjes van bewoners over de noodzaak van glasvezel op websites en in presentaties
- Informatiepunt in winkel aan Brinkstraat 3 in Beilen geopend
- Door2Door teams langs bijna alle potentiële aansluitadressen

Inmiddels is de actieve campagne afgesloten en is door 3200 huishoudens van de doelgroep een abonnement bij één van de twee providers afgesloten waarin men zich verplicht om na realisatie van het NGA netwerk , een abonnement , inclusief een coöperatietoeslag van € 11 per maand af te nemen.

Zodra gestart wordt met de daadwerkelijke aanleg van het netwerk zal er een nieuwe wervingsactie ingezet worden. De verwachting is dat dit een moment is om de “twijfelaars” over de streep te halen zodat de doelstelling zeker gehaald gaat worden.

OP BASIS VAN DEZE RESULTATEN HEBBEN BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT BESLOTEN OM DE VOLGENDE FASE, HET ZEKERSTELLEN VAN FINANCIERING, IN TE GAAN.

V. ORGANISATIE

De huidige structuur

In september 2014 is de Stichting Marktverkenning Sterk Midden Drenthe opgericht om de activiteiten die tot dat moment vanuit een “burgerinitiatief” werden georganiseerd, gestructureerd op te pakken is.

De stichting Marktverkenning Sterk Midden Drenthe bestaat geheel uit vrijwilligers en heeft momenteel een bestuur van 4 personen, een Raad van Toezicht van 4 personen en wordt ondersteund door ca. 55 ambassadeurs (vrijwilligers).

Bestuur:

Ing. Roel Seele	Voorzitter
Peter de Vries	Vicevoorzitter/projectleider
Petra van Es	Penningmeester
Hans Boslooper	Secretaris

Raad van Toezicht:

Bé Kats	Vz	Voormalig fin. dir. Friesland Campina
Raymond Beerendonk	lid	Recreatieondernemer De Reeënwissel
Ed Engelen	lid	Notaris te Beilen en Smilde
Roland Welles	lid	Directeur Rabo bank

De stichting heeft twee doelstellingen: (1) het onderzoeken van de bereidheid bij de bewoners aan het afnemen van diensten van een glasvezelnetwerk (de vraagbundeling) in de buitengebieden van de gemeente Midden Drenthe en (2) het onderzoeken van de financieringsmogelijkheden voor de aanleg van een glasvezel netwerk.

Zodra aan beide voorwaarden voldaan wordt en tot daadwerkelijke aanleg kan worden overgegaan beëindigt de stichting haar werkzaamheden en wordt een coöperatie opgericht die de volgende fase voor haar rekening neemt..

De toekomstige structuur

Zodra een besluit is genomen om tot aanleg van het netwerk over te gaan zal door het bestuur/raad van toezicht van de Stichting een coöperatie worden opgericht. De abonnees die een abonnement bij één van de providers hebben afgesloten worden automatisch lid van de coöperatie op het moment dat hun abonnement wordt geactiveerd.

De coöperatie wordt (direct of indirect) eigenaar van het glasvezelnetwerk.

Ten aanzien van de definitieve structuur waarin het “glasvezelbedrijf” wordt ondergebracht is advies van ter zake deskundigen ingewonnen. Het definitieve besluit wordt genomen zodra de financiering rond is.

Mogelijk hebben externe financiers nog eisen ten aanzien van de governance van de onderneming.

Uitgangspunt dat de organisatie (het bedrijf) professioneel wordt ingericht waarbij er maximaal gebruik gemaakt wordt van externe expertise (uitbesteden waar mogelijk).

Bestuurlijk moet de kwaliteit, continuïteit en besluitvaardigheid gewaarborgd worden.

Naast het te benoemen Bestuur/Management zal in de Raad van Toezicht brede deskundigheid vertegenwoordigd zijn.

In het huidige bestuur en raad van toezicht van de stichting is expertise op velerlei gebied aanwezig, de leden zijn bereid om in de op te richten coöperatie (onderneming) een actieve rol te spelen. Eventueel zijn er mogelijkheden om (een deel) van het dagelijks management in te vullen om de kennis en daarmee de voortgang van het project zeker te stellen.

De voorbereidingen ten aanzien van de oprichting van de coöperatie en de functie eisen en reglementen ten aanzien van bestuur, RvC en ledenraad zijn nagenoeg afgerond.

VI. FINANCIERING

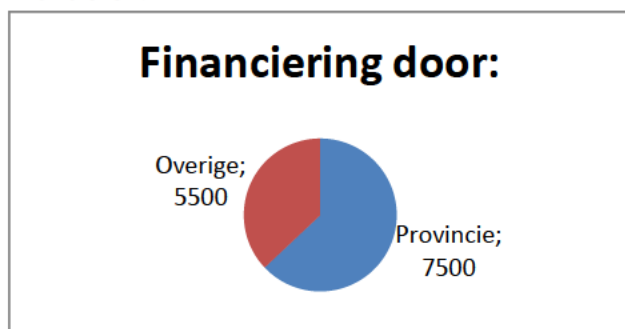

Het te investeren bedrag is begroot op € 12,0 milj. daarnaast wordt voorzichtigheidshalve uitgegaan van € 1 milj. financiering voor de opstartfase zodat de totaal financieringsbehoefte € 13,0 milj. is.

De benutting van het krediet zal gefaseerd plaatsvinden over een periode van ongeveer 1,5 jaar. In de projectopzet wordt voorzien dat de aanleg zodanig gefaseerd wordt uitgevoerd dat er regelmatig een afgerond deel wordt opgeleverd zodat:

- Direct aansluitingen kunnen worden geactiveerd en er daarmee inkomsten worden gegenereerd tijdens de aanlegfase.
- Indien nodig op basis van de ervaringen nog kan worden bijgestuurd in de volgende fases.

Van de totale financieringsbehoefte van € 13,0 milj. zal voor € 7,5 milj. een beroep gedaan worden op de provinciale financieringsregeling die beschikbaar is voor de investering in de zogenaamde “witte” gebieden. De voorwaarden van deze regeling zijn aantrekkelijk ten aanzien van zekerheden en te betalen rente en biedt mogelijkheden het restant van € 5,5 milj. via andere (markt) partijen te financieren.

Doelstelling voor de Overige financiering:

- Benodigde financiering	€ 5.500.000,-
- Looptijd van de lening	20 jaar
- Aflossing	Lineair of Annuïteit *
- Rente	vast voor langere termijn (voorkeur minimaal 10 jr)
- Betaling rente en aflossing	per kwartaal, startend na volledige ingebruikname
- Zekerheden**	Hypotheekrecht e/o pandrecht.

* gezien de cash flow prognose is vervroegde aflossing mogelijk.

**af te stemmen met andere financier

Vanuit de Provincie bestaat de bereidheid om afspraken te maken over een verdeling het hypotheekrecht en pandrecht.

VII. CONCURRENTIE ANALYSE

Bedacht moet worden dat dit project is voortgekomen door het gebrek van aanbieders voor diensten op het niveau dat gewenst wordt door de bewoners van het werkgebied. Daarbij kan nog onderscheid gemaakt worden in de mate van de aanwezigheid van concurrentie in het witte en in het grijze gebied.

In het witte gebied zijn de diverse aanbieders van vaste telefonie en via VOIP (telefonie over het internet) en internet via de koperdraad verbindingen van KPN en als aanbieder van TV diensten Canal Digital en nu nog Digitenne van KPN.

Met name de kwaliteit/capaciteit voor internet verbindingen liggen ver beneden de wensen/behoefte van de gebruikers in het dagelijks gebruik en leiden veelvuldig tot frustraties. Download snelheden variëren van 0,5 Mb/sec tot 8Mb/sec en het uploaden van bestanden is vaak een onmogelijkheid met snelheden van 50kb/sec tot 800kb/sec (veelal slechts $1/10^e$ van de downloadsnelheid)

In het grijze gebied is de situatie voor de bewoners beter. Naast de mogelijkheden (onmogelijkheden) via dezelfde aanbieders als in het witte gebied heeft men hier de mogelijkheden om via coax een abonnement bij Ziggo af te sluiten. De download snelheden zijn dan aanmerkelijk beter (ca 30-120Mb/sec afhankelijk van gekozen abonnement, maar wederom met een uploadsnelheid die veelal slechts $1/10^e$ bedraagt van de downloadsnelheid. Asymmetrisch dus en nog steeds ruim onvoldoende om in te spelen de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de het verwachten hoeveelheid dataverkeer. De beperkte upload snelheid van ca 3-10Mb/sec is ook hier, zeker voor zakelijke gebruikers, niet optimaal en daarmee te laag.

In de vraagbundeling is duidelijk gebleken dat bij de bewoners van beide gebieden een grote behoefte is aan de beschikbaarheid van snelle symmetrische internet verbindingen. (*Upload en Download met gelijke snelheden.*)

Via de marktconsultatie hebben de marktpartijen zichtbaar gemaakt, dat men de komende jaren (minimaal 3 jaar) geen plannen heeft om aan de wensen van de bewoners tegemoet te komen. Hooguit zullen incrementele aanpassingen gedaan worden.

Vanuit dit perspectief is de conclusie gerechtvaardigd dat in de witte gebieden er geen tot onvoldoende alternatief is of komt voor ons glasvezelnetwerk. Klanten zullen gezien de enorme voordelen kiezen voor glasvezel. Wij verwachten dat ons marktaandeel alleen maar gaat toenemen.

Ten aanzien van het grijze gebied is op basis van de ervaringen in de vraagbundeling gebleken dat een groot gedeelte van de bewoners behoefte hebben aan een netwerk dat op de toekomst is voorbereid. Onderkend moet worden dat zij zich over het algemeen realiseren dat coax op den duur geen blijvende continuïteit biedt en dat ons initiatief een éénmalige mogelijkheid is die zich nu voordoet. Vandaar dat toch een grote groep van de bewoners gekozen heeft om vanaf de start een abonnement op het glasvezelnetwerk van Sterk Midden Drenthe te nemen.

Hoewel de concurrentie van Ziggo zeker nog een aantal jaren stevig zal zijn zal de groep die nu een abonnement voor glasvezel heeft afgesloten niet snel weer teruggaan naar coax, zeker omdat duidelijk is dat Ziggo geen plannen heeft om glasvezel tot bij de gebruiker (volledig FTTH) aan te bieden. Dit heeft alles te maken met de last mile coax waarbij de exclusiviteit van Ziggo op haar eigen netwerk kan worden verzekerd.

Wij verwachten dat ons marktaandeel dat wij vanaf de start hebben bereikt minimaal stabiel blijft maar zeker nadat het netwerk bewezen heeft een meerwaarde te hebben o.a. als versterking van de sociale cohesie, zal groeien op basis van mond op mond reclame binnen deze kleine gemeenschappen. Ook de Drent is voorzichtig en wil eerst zien en pas daarna zijn aansluiting vinden. Een goede kwaliteit, de ervaring van de burens, de extra diensten voor wat betreft ontwikkeling E-zorg en diensten die het langer thuis wonen in eigen leefomgeving sterken etc zullen daarbij als katalysator gaan werken.

Bedreigingen vanuit nieuwe technieken.

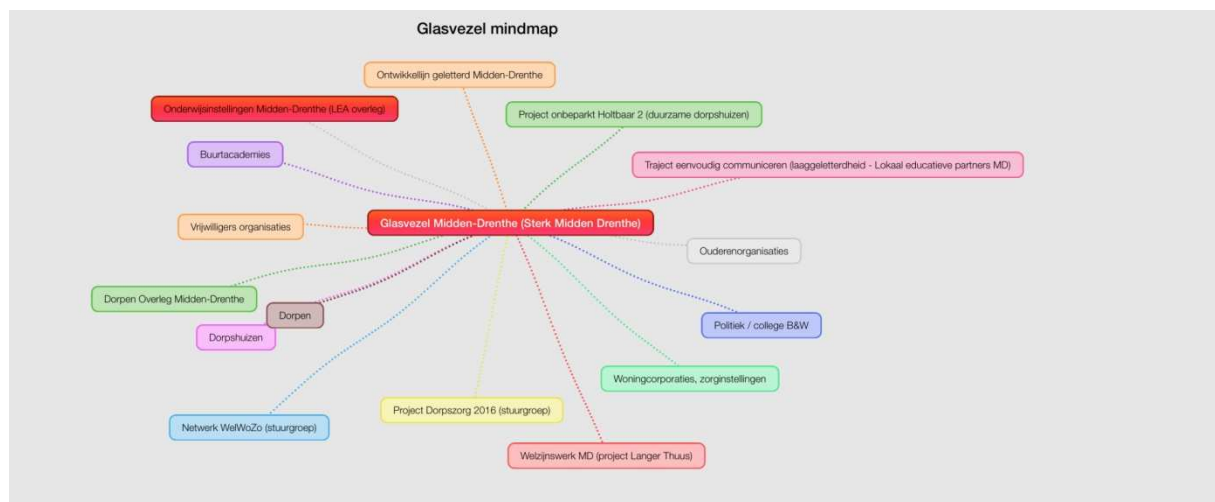
Nieuwe ontwikkelingen met draadloos/ mobiel internet zullen voortgaan. De dichtheid van zendmasten in een specifiek gebied wordt altijd gerelateerd aan de benodigde capaciteit voor de gebruiker in relatie tot de gewenste investeringshoogte. Daarnaast zijn alle zendmasten aangewezen op glasvezelverbindingen die zorgen voor de connectie met de backbone (het landelijk netwerk van de provider.). De consument belt, internet en kijkt televisie in toenemende mate via het internet platform. Wil dat ook gezien de kwaliteitsverbeteringen die dat met zich meebrengt. Mobiele oplossingen resulteren in hogere kosten voor de gebruiker. Enerzijds door de hoge kostprijs van de internetbundel. Internet via de glasvezel is niet gelimiteerd binnen een bundel met mobiele abonnementen. Televisie via mobiel internet is een dataslurper zeker als de Hoge HD kwaliteit van de glasvezel en straks de 3D streamings geëvenaard zouden moeten worden. De prijs waarmee nu de 4G+ internet abonnementen in het buitengebied worden aangeboden ter vervanging van het ADSL liggen in het bereik van de Tripple Play abonnementen via de glasvezel. De extra bundelkosten voor bellen & televisie zullen de consument diep in de portemonnee raken. Verdubbeling van de maandkosten via 4G+ in vergelijking met een Tripple Play Glasvezel abonnement is niet ondenkbaar. Gezien de draadloze apparatuur bij de gebruiker, de technische ontwikkelingen moeten blijven volgen, zal de consument om de paar jaar nieuwe hardware investeringen moeten doen (4G - 5G - xG modem). *Bij Glasvezel is de upgrade veelal softwarematig implementeerbaar en daarmee niet kostenverhogend voor de consument.*

Ten aanzien van de door KPN geïntroduceerde Vector technologie zullen alleen die aansluitingen kunnen worden gerealiseerd waarbij de dichtheid van woonhuizen en bedrijfspanden de benodigde maximale afstanden van 300 meter tot de vorige versterker van het signaal niet overschrijden. Deze verbindingen zijn niet symmetrisch en hebben bovengrenzen van datasnelheden die beduidend lager zijn dan bij glasvezel verbindingen met een vergelijkbaar kostenniveau. Onlangs is een artikel gepubliceerd waarbij KPN verwees naar de noodzaak tot het ontwikkelen van fotonica die als drager de glasvezel nodig heeft.

Marktpartijen als bijvoorbeeld Ziggo en KPN hebben een landelijke dekking van hun algemene diensten en hebben geen plannen liggen om regiogericht extra servicediensten naast hun Tripple

Play of Quatro Play (TV; telefonie; internet en aanvullend mobiel abonnement voor de gsm/smartphone) te gaan ontwikkelen.

Diensten als E-health en Onderwijs op afstand; Regio of /Kerk-tv; toneel-tv dragen bij aan de sociale cohesie en bieden de mensen mogelijkheden langer zelfstandig thuis te blijven wonen waarbij het supersnelle symmetrische internet via de hoogwaardige glasvezel wel de potentie heeft hierin te voorzien. Deze mogelijkheden hebben de inwoners van het buitengebied waaronder ook de kleinere kernen met coax verbindingen bewogen zich aan te melden voor afname van diensten. De grote afstanden die veelal mobiliteitsproblemen met zich meebrengen maken immers de betekenis van een modern glasvezelnetwerk voor de gebruikers zichtbaar. De inzet en ontwikkeling van deze extra diensten (bij ontbrekend openbaar vervoer en de aanwezige vergrijzing) maakt het glasvezelnetwerk tot een surplus van de leefomgeving. Zeker in de gemeente Midden Drenthe waar een actief beleid wordt gevoerd om de kracht binnen de kleine gemeenschappen te voeden en daarmee de samenhang op het platteland te sterken is nu al zichtbaar welke betekenis het glasvezelnetwerk van Sterk Midden Drenthe hierin gaat krijgen.

Op voorslag van de uitrol van het glasvezelnetwerk vindt nu al volop overleg plaats of wordt samenspraak voorbereid tussen betrokken instanties en Sterk Midden Drenthe. Hieruit blijkt eens te meer, welk maatschappelijk belang wordt toegekend aan de komst van het glasvezelnetwerk van Sterk Midden Drenthe. Juist deze synergiën maken het onderscheid met bestaande infrastructuur van KPN en Ziggo. Deze maatschappelijke invullingen hebben daarmee voldoende potentieel om (toekomstige) gebruikers van het netwerk Sterk Midden Drenthe voor langere termijn te kunnen binden.

VIII. RISICO'S EN MOGELIJKHEDEN

Het bestuur en raad van toezicht zijn zich zeer bewust van de risico's die aan het project verbonden zijn.

- Om de mogelijke impact te beperken is ten aanzien van de meest kritische punten inzichtelijk gemaakt welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.
- Daarnaast is in een 3 tal scenario's de financiële impact van mogelijke afwijkingen ten opzichte van het plan berekend.
- Een uitermate positief element is dat er bij de bevolking een enorm draagvlak is voor dit project. Dit is gebleken uit de bereidheid van een groot aantal vrijwilligers om de vraagbundeling tot een succes te maken maar ook de realisatie van ca 3200 abonnementen welke nu al zijn gerealiseerd. Daarnaast is vanuit de politiek, zowel Provinciaal als Gemeentelijk, een actieve ondersteuning om het project succesvol te maken.

De volgende risico's worden als meest kritisch gezien:

- Invullen van de organisatie kan pas starten nadat er duidelijkheid bestaat ten aanzien van de financiering van het project. Dit kan leiden tot vertraging in de opstart.

Maatregelen:

- *In het huidige bestuur en raad van toezicht is veel expertise aanwezig, de leden zijn bereid om in de op te richten coöperatie (onderneming) een actieve rol te spelen. Eventueel zijn er mogelijkheden om (een deel) van het dagelijks management in te vullen.*
  - *Inhuur van externe expertise, in samenwerking of via het Breedbandplatform Drenthe, vooral op het gebied van projectmanagement tijdens de opstartfase.*
  - *Intensieve samenwerking met het Breedbandplatform Drenthe. (kennisuitwisseling)*
  - *Gebruikmaken van de bereidheid van ter zake deskundige ambtenaren van Provincie en Gemeente om te ondersteunen bij met name procedurele issues.*
- Tijdens het aanleggen van het netwerk zijn de voornaamste risico's om binnen budget en tijdsplanning te blijven en te voldoen aan de gestelde standaarden.

Maatregelen:

- *Benoemen /inhuur van deskundig projectmanagement.*
  - *Keuze voor een aannemer op basis van bewezen expertise.*
  - *Gedetailleerd en door alle betrokken partijen geaccordeerd bestek. (voldoende meetpunten ten aanzien budget en planning)*
  - *Onafhankelijke bewaking van alle aspecten van de projectvoortgang.*
  - *Intensieve samenwerking met de Gemeentelijke en Provinciale Diensten.*
- In de operationele fase is de belangrijkste KSF en de gekoppelde KPI's de afname van diensten. (omzet) Een goede basis is gelegd doordat 90% van benodigde abonnementen al

gegarandeerd zijn. De uitdaging is het realiseren van groei in aantal abonnementen maar ook in de ontwikkeling van nieuwe diensten.

Maatregelen:

- *90% van het benodigde abonnementen is inmiddels gebonden door een getekend contract.*
  - *In de aanloop naar het einde van een vaste contractperiode met de consument zal door middel van acties (gericht op kwaliteit / uitbreiding pakket of prijstechnisch voordeel) continuering van het leveren van diensten en dus binding voor langere tijd worden ingezet.*
  - *In de aanlegfase een wervingsactie om de “twijfelaars” over de streep te halen.*
  - *Werving van andere doelgroepen zoals bedrijventerreinen en recreatieparken.*
  - *Eventueel aansluiten van “witte” gebieden aan de flanken van de gemeente.*
  - *Aanbieding van nieuwe diensten (op(middel lange termijn)die de eerder genoemde sociale en maatschappelijke cohesie versterken*
  - *Reductie van de investering door alleen de panden met een abonnement aan te sluiten. (het Home Connected /Home Passedmodel)*
- *Uitgangspunt is dat benodigde operationele diensten (beheer en onderhoud netwerk, incasso coöperatie toeslag, administratie etc.) zoveel mogelijk worden uitbesteed. Het vinden van de juiste partners is de KSF voor succes.*

Maatregelen:

- *Ten aanzien van de incasso van de coöperatietoelage met de Providers afgesproken om deze gelijktijdig met het abonnement te incasseren.*
- *De doelstelling is om het onderhoud van het netwerk(inclusief oplossen storingen) in eerste instantie uit te besteden aan de partij die het netwerk aanlegt. Dit beperkt ook de discussie over nazorg door de aannemer.*

IX. FINANCIËEL OVERZICHT

Als hulpmiddel om een betrouwbaar beeld te krijgen van de investeringsbehoefte en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte is er op verzoek van de stichting een uitgebreid businessmodel gebouwd. Dit model is gebruikt om te bepalen welk percentage deelnemers en welk tarief nodig is om tot een rendabele exploitatie te komen.

Onderstaande onderbouwde uitgangspunten zijn gebruikt om de jaarlijkse exploitatie en cash flow te berekenen.

1. Ten aanzien van de inkomsten zijn er 3 belangrijke elementen:

- Het aantal aansluitingen; dit is grotendeels zeker gesteld door 90% van de benodigde getekende abonnementen.
- Abonnementsbijdrage van de Providers; hiervoor zijn bindende afspraken gemaakt.
- Coöperatie bijdrage; is verplicht gekoppeld aan de getekende abonnementen.

Tariefstelling 3 in 1 pakket	Plinq 150MB	SKV 200MB
Tarief van Provider	52,50	52,25
Opslag voor cooperatie	11,00	11,00
TOTAAL	63,50	63,25
Verdeling:		
Btw	11,02	10,98
Vergoeding voor netwerk	25,00	25,00
Opslag cooperatie	9,09	9,09
Resteert voor Provider	18,39	18,18
Voor de Cooperatie	34,09	34,09

2. Het investeringsbedrag van € 12,0 milj. is gebaseerd op een berekening van een extern deskundige (NTCS) en beoordeeld door Dialogic. In het 1^e kwartaal van 2016 is een update gemaakt op basis van de laatste inzichten en nieuwe technologische ontwikkelingen.

3. Voor de financiering wordt naast het te investeren bedrag van € 12,0 milj., voorzichtigheidshalve uitgegaan van € 1 milj. financiering voor de opstartfase zodat de totale financieringsbehoefte € 13,0 milj. is. Hiervan wordt voor € 7,5 milj. gebruik gemaakt van de provinciale financieringsregeling voor de investering in “witte”gebieden, het restant van € 5.5 milj wordt via andere (markt) partijen gefinancierd. De rente percentages zijn gebaseerd op de huidige marktinzichten.

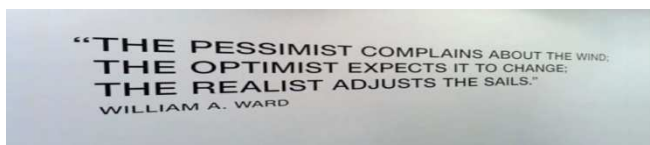
4. De jaarlijkse operationele kosten zijn ten aanzien van Kosten belichting en Kosten beheer en onderhoud kabels gebaseerd op informatie van deskundigen. De kosten van belichting bedragen op jaarbasis (gebaseerd op € 6.50 maand/aansluiting) € 265.000,-. *Op basis van offertes blijkt dat dit tarief aan de hoge kant is, hier zit dus ruimte in de business case.*

5. De Kosten eigen organisatie zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat activiteiten maximaal naar deskundige externe partijen worden uitbesteed en dat de (kleine) eigen organisatie een actieve rol heeft ten aanzien van het afsluiten en bewaken van de kwaliteit van de diensten. Daarnaast zal de focus liggen op het generen van inkomsten zoals het samen met providers werven van nieuwe abonnees voor bestaande diensten en het ontwikkelen/aanbieden van nieuwe diensten/services.

6. De Kosten voor opstart hebben betrekking op de oprichtingskosten en documentatie van de op te richten juridische entiteit, kosten van extra managementondersteuning, advies en wervingskosten in de aanlegfase om de “twijfelaars” als abonnee binnen te halen.

Om de gevoeligheid van de uitgangspunten inzichtelijk te maken zijn er 3 scenario's gemaakt:

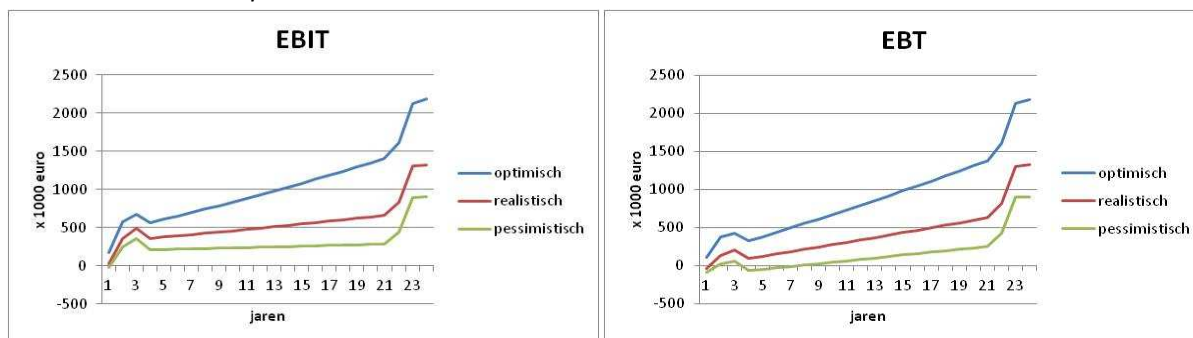
- Optimistisch
- Realistisch/voorzichtig
- Pessimistisch

Het realistisch/voorzichtig scenario is de basis van voor het plan.

Aannames per scenario	Optimist	Realist	Pessimist	
- Doelgroep	5565	5300	5300	Huishoudens/objecten
- Aansluitingen	65%	63%	60%	% van de doelgroep
- Aantal aansluitingen	3602	3339	3180	Huishoudens/objecten
- Groei aansluitingen per jaar	3%	1%	0%	van het aantal niet aangesloten woningen
- Abonnementbijdrage van providers(x € 1)	25,00	25,00	25,00	per maand
- Coöperatie bijdrage (x € 1)	9,10	9,10	9,10	per maand
- Inflatie	2%	1%	0,5%	per jaar
- Investering (x € 1000)	12113	12113	12113	
- Afschrijvingstermijn	20	20	20	jaar
- Lening provincie (x€ 1000)	7500	7500	7000	aflossing Lineair in 20 jaar
- Rente lening provincie	1,0%	1,50%	1,0%	
- Lening overig (x€ 1000)	5.000	4500	6000	aflossing Lineair in 20 jaar
- Rente lening overige	4,0%	4,0%	4,0%	
- Kosten belichting (x € 1)	5,00	6,50	7,00	per maand, per aansluiting
- Kosten beheer en onderhoud kabels (x€ 1000)	61	61	61	per jaar
- Kosten eigen organisatie (x € 1000)	150	150	175	per jaar
- Kosten voor opstart (geen investering) (x € 1000)	78	78	78	alleen eerste jaar

Onderstaande grafieken geven inzicht in de ontwikkeling van de financiële ratio's ten aanzien van het rendement en de kaspositie.

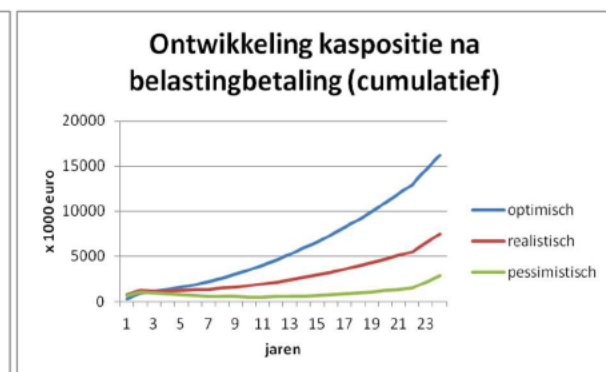
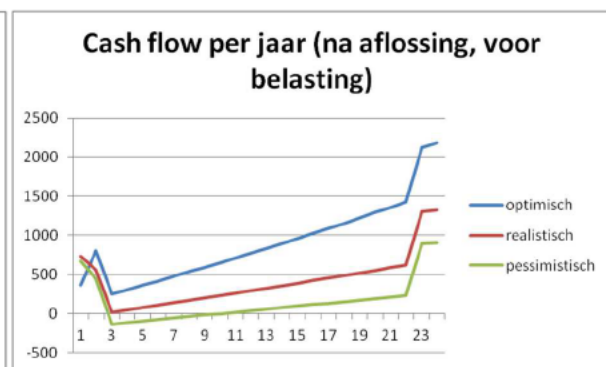
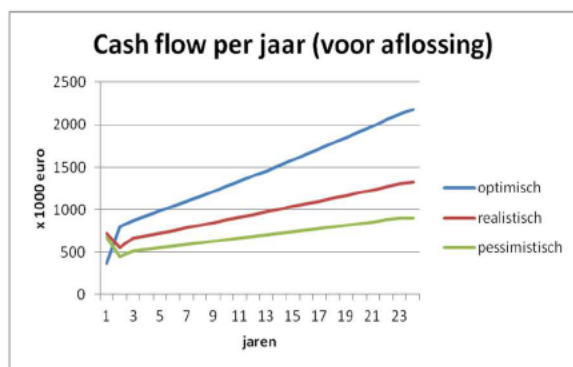
EBIT - Earning Before Interest and Tax
EBT - Earning Before Tax

Conclusie:

Uitgaande van een realistisch/voorzichtig scenario zal het bedrijfsresultaat voor belastingen (EBT) gebaseerd op een afschrijvingstermijn van 20 jaar vanaf de ingebruikname, direct positief zijn. Zelfs in het pessimistisch scenario is de EBT ongeveer nul.

De terugverdientijd van de investering in jaren

Bij een rente van:	2%	4%	6%
Optimistisch	10	11	13
Realistisch	13	16	20
Pessimistisch	17	21	>21

Conclusie:

Direct na afronding van de investering zal de cash flow robuust zijn. Op basis van lineaire rente en aflossing is de cash flow direct positief, de kaspositie (na betaling van rente en aflossing) is ruim voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen

Bijgaande tabellen geven meer detailinformatie per scenario.

Tabel 1: Optimistisch scenario

Tabel 2: Realistisch Scenario (gebruikt in deze business case)

Tabel 3: Pessimistisch Scenario

<

FINANCIEEL OVERZICHT		OPTIMISTISCH																								
Uitgangspunten:		3602	5,00 per maand, per aansluiting																							
- Aantal aansluitingen	- Groei aansluitingen per jaar	3,0%	61 per jaar																							
- Abonnementbijdrage	- Inflatie	34,10	150 per jaar																							
- Investering (x € 1000)	- Afschrijvingstermijn	12113	78 alleen eerste jaar																							
- Lening provincie (x€ 1000)	- Lening overig (x€ 1000)	7500																								
- Lening aflossingsvrij (na 20 jaar)		5000																								
- Lening aflossingsvrij (na 20 jaar)		0																								
SAMENVATTING		Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Percentage aansluitingen			43%	65%	66%	67%	68%	69%	70%	71%	72%	73%	74%	75%	75%	76%	77%	77%	78%	79%	79%	80%	81%	81%	82%	82%
Met indexatie																										
Exploitatie																										
Omzet			492	1269	1574	1629	1686	1743	1801	1861	1921	1982	2044	2107	2171	2236	2303	2370	2438	2508	2579	2651	2724	2799	2874	2952
Operationele kosten			-341	-400	-448	-461	-474	-487	-500	-513	-527	-541	-555	-569	-584	-599	-614	-630	-645	-662	-678	-694	-711	-729	-746	-764
EBITA			151	869	1126	1169	1212	1257	1302	1347	1394	1441	1489	1538	1587	1637	1688	1740	1793	1847	1901	1956	2013	2070	2128	2188
Afschrijvingen			0	-303	-454	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-454	0	0
EBIT			151	566	671	563	607	651	696	742	788	835	883	932	981	1032	1083	1134	1187	1241	1295	1351	1407	1461	1516	1571
Rente			-58	-175	-235	-223	-212	-200	-188	-176	-165	-153	-141	-129	-118	-106	-94	-82	-71	-59	-47	-35	-24	-12	0	0
TOTAAL bedrijfsresultaat voor belasting			93	391	436	340	395	451	508	565	624	683	742	803	864	926	989	1052	1117	1182	1248	1316	1384	1452	1520	1588
Cash flow																										
Financiering			8500	4000																						
Investeringen			-8233	-3880																						
EBITA			151	869	1126	1169	1212	1257	1302	1347	1394	1441	1489	1538	1587	1637	1688	1740	1793	1847	1901	1956	2013	2070	2128	2188
Rente			-58	-175	-235	-223	-212	-200	-188	-176	-165	-153	-141	-129	-118	-106	-94	-82	-71	-59	-47	-35	-24	-12	0	0
Beschikbaar voor aflossingen			360	814	891	945	1001	1057	1114	1171	1229	1288	1348	1408	1469	1531	1594	1658	1722	1788	1854	1921	1989	2058	2128	2188
Aflossing			0	0	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	0	0
Cash flow voor belastingen			360	814	266	320	376	432	489	546	604	663	723	783	844	906	969	1033	1097	1163	1229	1296	1364	1433	1502	1571
Cumulatief			360	1174	1440	1760	2136	2568	3057	3603	4207	4870	5593	6377	7221	8127	9097	10130	11227	12390	13619	14915	16279	17713	19841	22029
BALANS per ultimo jaar																										
Jaar		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Activa:																										
Vaste activa			8233	11810	11356	10751	10145	9539	8934	8328	7722	7117	6511	5905	5300	4694	4088	3483	2877	2271	1666	1060	454	0	0	0
Vorderingen			41	106	131	136	140	145	150	155	160	165	170	176	181	186	192	197	203	209	215	221	227	233	240	246
Voorraad			15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Liquide middelen (na belastingbetaling)			310	966	1101	1333	1606	1922	2280	2680	3125	3614	4147	4725	5350	6021	6739	7504	8318	9181	10093	11056	12069	13097	14688	16324
TOTAAL ACTIVA			8598	12897	12603	12234	11907	11621	11378	11178	11022	10910	10843	10821	10845	10916	11034	11199	11413	11676	11988	12352	12766	13345	14943	16585
Passiva:																										
Eigen Vermogen			70	364	691	946	1242	1581	1962	2386	2853	3365	3922	4524	5172	5866	6607	7397	8234	9121	10057	11044	12081	13284	14881	16522
Leningen			28	33	37	38	39	41	42	43	44	45	46	47	49	50	51	52	54	55	56	58	59	61	62	64
Schulden			8500	12500	11875	11250	10625	10000	9375	8750	8125	7500	6875	6250	5625	5000	4375	3750	3125	2500	1875	1250	625	0	0	0
TOTAAL PASSIVA			8598	12897	12603	12234	11907	11621	11378	11178	11022	10910	10843	10821	10845	10916	11034	11199	11413	11676	11988	12352	12766	13345	14943	16585
A)			Tabel Optimistisch Scenario																							

Basis voor de Business Case

FINANCIËEL OVERZICHT			REALISTISCH/VOORZICHTIG																								
Uitgangspunten:			3339	6,50 per maand, per aansluiting																							
- Aantal aansluitingen			1.0%	61 per jaar																							
- Groei aansluitingen per jaar			34,10	150 per jaar																							
- Abonnementbijdrage			1.0%	78 alleen eerste jaar																							
- Inflatie			12113																								
- Investering (x € 1000)			20																								
- Afschrijvingstermijn																											
- Lening provincie (x€ 1000)			7500																								
- Lening overig (x€ 1000)			5500																								
- Lening afflossingsvrij (na 20 jaar)			0																								
SAMENVATTING																											
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
Percentage aansluitingen	32%	63%	64%	64%	64%	65%	65%	65%	66%	66%	66%	67%	67%	67%	68%	68%	68%	69%	69%	69%	70%	70%	70%	70%			
Met indexatie																											
Exploitatie																											
Omzet																											
Operationele kosten																											
EBITA																											
Afschrijvingen																											
EBIT																											
Rente																											
TOTAAL bedrijfsresultaat voor belasting																											
Cash flow																											
Financiering																											
Investeringen																											
EBITA																											
Rente																											
Beschikbaar voor afflossingen																											
Afflossing																											
Cash flow voor belastingen																											
Cumulatief																											
BALANS per ultimo jaar																											
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
Activa:																											
Vaste activa																											
Vorderingen																											
Voorraad																											
Liquide middelen (na belastingbetaling)																											
TOTAAL ACTIVA																											
Passiva:																											
Eigen Vermogen																											
Leningen																											
Schulden																											
TOTAAL PASSIVA																											

Tabel 2 Realistisch Scenario

FINANCIËEL OVERZICHT		PESSIMISTISCH																								
Uitgangspunten:		3180	7,00 per maand, per aansluiting																							
- Aantal aansluitingen	- Groei aansluitingen per jaar	0,0%	61 per jaar																							
- Abonnementbijdrage	34,10	per maand	175 per jaar																							
- Inflatie	0,5%	per jaar	78 alleen eerste jaar																							
- Investering (x € 1000)	12113																									
- Afschrijvingstermijn	20	jaar	1,0% aflossing Linear in 20 jaar																							
- Lening provincie (x€ 1000)	7000	Rente	4,0% aflossing Linear in 20 jaar																							
- Lening overig (x€ 1000)	6000	Rente	4,0% aflossing eenmalig na 20 jaar																							
- Lening aflossingsvrij (na 20 jaar)	0	Rente																								
SAMENVATTING		Jaar																								
Percentage aansluitingen		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Met indexatie		30%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	
Exploitatie																										
Omzet		325	981	1314	1321	1327	1334	1341	1347	1354	1361	1368	1375	1382	1388	1395	1402	1409	1416	1423	1431	1438	1445	1452	1459	
Operationele kosten		-360	-438	-508	-510	-513	-515	-518	-521	-523	-526	-528	-531	-534	-536	-539	-542	-544	-547	-550	-553	-555	-558	-561	-564	
EBITA		-35	543	807	811	815	819	823	827	831	835	839	844	848	852	856	861	865	869	874	878	882	887	891	896	
Afschrijvingen		0	-303	-454	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-606	-454	0	
EBIT		-35	240	352	205	209	213	217	221	225	230	234	238	242	246	251	255	259	264	268	272	277	282	287	292	
Rente		-75	-230	-310	-295	-279	-264	-248	-233	-217	-202	-186	-171	-155	-140	-124	-109	-93	-78	-62	-47	-31	-16	0	0	
TOTAAL bedrijfsresultaat voor belasting		-110	10	42	-90	-70	-50	-31	-11	8	28	48	67	87	107	127	146	166	186	206	226	246	266	286	306	
Cash flow																										
Financiering		9000	4000																							
Investeringen		-8233	-3880																							
EBITA		-35	543	807	811	815	819	823	827	831	835	839	844	848	852	856	861	865	869	874	878	882	887	891	896	
Rente		-75	-230	-310	-295	-279	-264	-248	-233	-217	-202	-186	-171	-155	-140	-124	-109	-93	-78	-62	-47	-31	-16	0	0	
Beschikbaar voor aflossingen		657	432	497	516	536	555	575	594	614	634	653	673	693	713	732	752	772	792	812	831	851	871	891	896	
Aflossing		0	0	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	-650	0	0	
Cash flow voor belastingen		657	432	-153	-134	-114	-95	-75	-56	-36	-16	3	23	43	63	82	102	122	142	162	181	201	221	241	261	
Cumulatief		657	1089	936	802	688	593	518	462	426	410	413	436	479	542	624	726	848	990	1151	1333	1534	1756	2002	2267	
BALANS per ultimo jaar		Jaar																								
Activa:		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Vaste activa		8233	11810	11356	10751	10145	9539	8934	8328	7722	7117	6511	5905	5300	4694	4088	3483	2877	2271	1666	1060	454	0	0	0	
Vorderingen		27	82	110	110	111	111	112	112	113	113	114	115	115	116	116	117	117	118	119	119	120	120	121	122	
Voorraad		15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	
Liquide middelen (na betaling belasting)		672	1054	868	756	659	577	509	456	417	394	385	391	411	447	497	562	642	737	847	972	1111	1228	1356	1494	
TOTAAL ACTIVA		8947	12961	12349	11632	10930	10242	9569	8911	8267	7639	7025	6426	5841	5272	4717	4177	3652	3141	2646	2166	1700	1363	1032	7704	
Passiva:																										
Eigen Vermogen		-83	-75	-43	-111	-163	-201	-224	-232	-226	-205	-169	-119	-53	27	122	232	356	496	650	820	1004	1317	1985	2657	
Leningen		30	37	42	43	43	43	43	43	44	44	44	44	44	45	45	45	45	46	46	46	47	47	47	47	
Schulden		9000	13000	12350	11700	11050	10400	9750	9100	8450	7800	7150	6500	5850	5200	4550	3900	3250	2600	1950	1300	650	0	0	0	
TOTAAL PASSIVA		8947	12961	12349	11632	10930	10242	9569	8911	8267	7639	7025	6426	5841	5272	4717	4177	3652	3141	2646	2166	1700	1363	1032	7704	
		Tabel 3 Pessimistisch Scenario																								

X. TECHNISCHE BESCHRIJVING VAN HET PROJECT

Uitgangspunt is dat het netwerk met haar technische specificaties aansluit bij de gangbare standaarden (KPN & Cif) zodat onderlinge integratie met andere landelijke of lokale netwerken optimaal mogelijk is. Dit vergroot de continuïteit van het leveren van diensten en daarbij de waarde van het netwerk in de toekomst.

Op basis van dit uitgangspunt gaat Sterk Midden Drenthe een NGA fixed breedband netwerk voor internetdiensten als telefonie HD televisie en *symmetrisch* internet vanaf 150mb/sec aanleggen in het buitengebied van Midden Drenthe. Dit betekent de aanleg van een glasvezelnetwerk dat op toekomstige ontwikkelingen is voorbereid.

Het netwerk wordt redundant aangelegd met een programma van eisen conform en/of gelijkwaardig aan bestaande landelijk standaard overeenkomstig KPN/Reggefiber en het CIF.

Het werkgebied.

Dit glasvezelnetwerk wordt aangelegd binnen de gemeentegrenzen van Midden-Drenthe. Het betreft alle postadressen (woonhuisaansluitingen en bedrijfsmatige aansluitingen) die zijn gesitueerd buiten het verzorgingsgebied van het glasvezelnetwerk KPN/Reggefiber. In de vraagbundeling zijn 5500 adressen uitgenodigd tot deelname aan het project. In de vraagbundeling zijn vakantieparken opgenomen als enkelvoudige aansluiting aan de poort van het terrein. Objecten (bijvoorbeeld pompen sluizen etc) zonder postadres zijn niet meegenomen in de vraagbundeling, maar bieden wel potentieel voor exploitatie van het netwerk. In het netwerk is voldoende reserve capaciteit binnen de glasvezel hoofdroute opgenomen om zonodig op een later tijdstip dit potentieel te kunnen bedienen

Beschrijving.

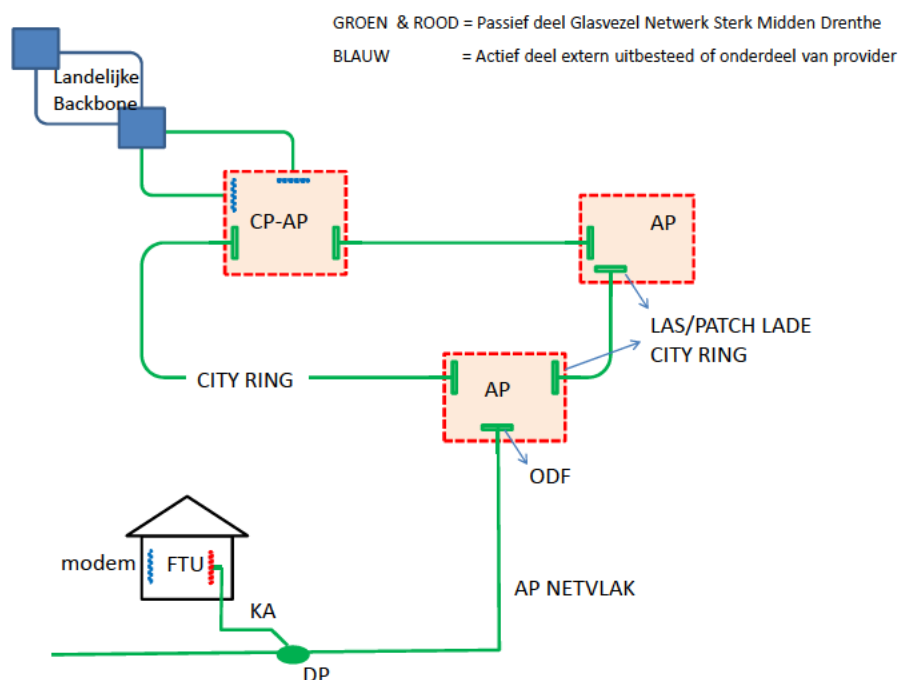
Ieder woonhuis of zakelijke aansluiting wordt gerealiseerd met twee vezels. Om te kunnen voorzien in analoge televisie wordt de tweede vezel gebruikt als drager voor dit medium(DVBC:Digital Video BroadCasting).

De POP (Point of Presence) & mini-POP-locaties worden geselecteerd op grond van efficiency. (geullengte). Afstanden tussen Huis-/werkaansluiting en POP-locatie zijn van grote invloed op de totale lengte glasvezelkabel opgenomen in het netwerk. Bijbehorende geullengte is van grote invloed op de totale aanlegkosten. Vanuit de eerste highlevel engineering is gekozen voor in totaal 5 grotere POP-stations (1000-1500 patches) verspreid over het gebied. Geografische factoren als dichtheid bebouwing en afstand van de gebruiker tot de POP-locatie in combinatie met de mogelijkheid van het modulair kunnen aanleggen heeft geresulteerd in een herziening van het aantal grote POP-locaties en de inzet van Mini POP-locaties (500-1000 patches) en/of straatkasten (400-500 patches/aansluitingen). Naast efficiency in relatie tot totale kabellengte (met Cascadering) hebben

de opgenomen mini POP- en straatkast locaties het bijkomende voordeel dat hun formaat aanmerkelijk kleiner is en daardoor eenvoudiger kunnen worden geïntegreerd binnen de openbare ruimte. (vergunning gerelateerd)

Het glasvezelnetwerk voorziet iedere gebruiker van een individuele glasvezelverbinding tot in de POP. De onderlinge schakeling van City POP's/ mini area POP's voorzien het netwerk van een eigen redundant Backhaul. Het Core-netwerk op straatniveau is vergelijkbaar met de landelijke standaard, niet redundant bij de eindgebruiker. Het netwerk krijgt minimaal twee inkoppel-stations waarmee eigen Backhaul wordt verbonden met de backbone van het landelijk netwerk voor verbinding met bijvoorbeeld Ams-ix (Amsterdam Internet Exchange) en Gen-ix (Groningen Internet Exchange). De ontsluiting naar het Wereld Wijde Web. (Www).

Het glasvezelnetwerk Sterk Midden Drenthe omvat daarmee het passieve gedeelte begrenst vanaf de CP en via de ODF (*optical Distribution frame*) binnen het inkoppelstation tot en met het aansluitpunt (*NTU / FTU resp Network Termination Unit/ Fiber Termination unit*) in de meterkast bij de gebruiker thuis. (HC en/of HA) Dit aansluitpunt is de plaats waarmee de provider het modem aansluit.

Alleen abonneenthouders worden HC/HA (*Home Connected/ Home Activated*) aangesloten. Niet abonnement houdende postadressen binnen het verzorgingsgebied worden alleen HC meegenomen waarbij de finale huisaansluiting niet wordt geactiveerd(Alleen HC en niet HA).

Het totaal bedrag (inclusief voorzichtigheid) gesplitst naar "wit" en "grijs"gebied op basis van het aantal aansluitingen

- Wit	(57,2%)	€ 7.5 milj
- Grijs	(42,8%)	€ 5.5 milj
TOTAAL		€ 13.0 milj.

In het verzorgingsgebied van Sterk Midden Drenthe bestaan drie categorieën aansluitingen.

- 1 - aansluitingen woonkernen Ruraal gebied
- 2 - aansluitingen in het buitengebied (buiten woonkernen in Ruraal gebied)
- 3 - aansluitingen industrieterreinen

Ieder type heeft binnen de gemaakte gebiedsanalyse een gemiddelde gebiedsafhankelijke kosten opbouw. Deze gebiedsanalyse komt voort uit een highlevel engineering. Een werkelijke detail/diepte engineering vanuit de aannemer moet volgen uit de aanbestedingsprocedure.

Op grond van de highlevel engineering is een volgende verdeling aangebracht.

Type 1: aansluitingen woonkernen Ruraal gebied. Onderlinge normafstand geul/woning 18 meter.

Aanlegkosten (HP/woning naar gemodelleerde dichtheid) € 1450. Van HP => HC € 420. Van HC => HA € 30 totaal €1900 exclusief gedeelde kosten POP (gebouwkosten, grondoppervlak, inrichting en faciliteiten van de POP) en gedeelde "open" geul kosten € 6/m1 of exclusieve geulkosten (€ 20/m1).

Type 2: aansluitingen in het buitengebied (buiten woonkernen in Ruraal gebied). Onderlinge normafstand geul /woning 60 meter. Aanlegkosten (HP/woning naar gemodelleerde dichtheid) € 1620. Van HP => HC € 565. Van HC => HA € 30 totaal € 2215 exclusief gedeelde kosten POP (gebouwkosten, grondoppervlak, inrichting en faciliteiten van de POP) en gedeelde "open" geul kosten € 6/m1 of exclusieve geulkosten (€ 20/m1).

Type 3: aansluitingen industrieterreinen. In de businesscase is voor de industrieterreinen een gelijkstelling doorgevoerd aan de woningaansluitingen buiten de woonkernen in Ruraal gebied. Reden is dat bedrijventerreinen en buiten de kernen aansluitingen wezenlijk niet verschillen met elkaar. De onderlinge normafstand geul /woning wordt evenwel voor industrieterreinen op 50 meter gesteld. Aanlegkosten (HP/woning naar gemodelleerde dichtheid) € 1620. Van HP => HC € 565. Van HC => HA € 30 totaal € 2215 exclusief gedeelde kosten POP (gebouwkosten, grondoppervlak, inrichting en faciliteiten van de POP) en gedeelde "open" geul kosten € 6/m1 of exclusieve geulkosten (€ 20/m1).

HP = Home Passed (geen aansluiting in de meterkast)
 HC = Home Connected (met aansluiting in de meterkast)
 HA = Home Activated (met geactiveerde aansluiting in de meterkast)

Gedeelde kosten type 1; 2 ;3 in totale aanleg			
POP passief	kosten POP		
	pop gebouw (per bouwblok van 500 aansl)	I	21.000
	pop grond (per bouwblok van 500 aansl)	I	7.500
	pop faciliteiten (per bouwblok van 500 aansl)	I	19.500
		I	48.000
	aanleg PAN in "open" geul (meeleggen)	6	m1
	aanleg PAN in exclusieve geul	20	m1
	afwerken Pan in POP	I	1.000
			st

In tegenstelling tot het stedelijk gebied wordt de glasvezelkabel in de (gedeelde en niet gedeelde) pangeul op 60cm diepte gebracht. (Gemeentelijk voorschrift)

In het Rurale gebied kanom moverende redenen niet op 40 cm of minder worden gelegd ivm het zware werkverkeer van bijvoorbeeld landbouwmachines. Ondiep leggen is in het natte seizoen risico verhogend voor breuk en dus schade aan het netwerk. Daarnaast is de samenstelling van grond mede van invloed, omdat vezels aangebracht in volle zandgronden locostabieler zijn dan in varianten met veen.

Alleen in kernen, bij aanwezigheid van trottoirs zou eventueel ondieper aanleggen mogelijk zijn. Maar gemeentelijk regelgeving is hierin leidend.

Operationeel.

Sterk Midden Drenthe is de eigenaar van het passieve netwerk (laag 1) en gaat dit in eigen beheer exploiteren waarbij de activiteiten zoals onderhoud etc. maximaal aan een derde partij wordt uitbesteed.

Voor zekerheid in relatie tot kwaliteit en functionaliteit van het netwerk zal de partij verantwoordelijk voor aanleg gedurende de garantieperiode na finale oplevering van de laatste aansluiting verantwoordelijk zijn voor onderhoud en beheer. Op deze wijze kunnen eventuele netwerkfouten en/of verstoringen onder garantiebepalingen worden verholpen.

Ten aanzien van het actieve deel van het netwerk (laag 2) is er voor gekozen om dit geheel bij een derde partij neer te leggen. Wij willen daarbij echter invloed kunnen uitoefenen op kwaliteit op de geleverde diensten door een heldere SLA te maken.

In deze SLA zal het Programma van Eisen (PVE) afgestemd zijn op de landelijke norm (KPN/Reggefiber/CIF) waarin minimaal gelijkwaardige specificaties zijn opgenomen voor gebruikte materialen en kwaliteitsstandaard van de verbinding in zowel het passieve deel van het netwerk alsmede in het actieve gedeelte. (Laag 1 en Laag 2).

Voor de uitwisseling van data tussen eigen glasvezelnetwerk en de grote landelijke dataknooppunten, centra als bijvoorbeeld Amsix en Genix, is darkfibercapaciteit over het landelijk netwerk noodzakelijk. Samenwerking wordt gezocht met onder andere SKV (*Stichting Kabelnet Veendam*) die beschikt over benodigde darkfiberverbinding en zelf overcapaciteit heeft. Deze overcapaciteit kan worden aangewend voor de data connecties naar het netwerk van Sterk Midden Drenthe. Kostenreducerend.

Waar mogelijk wordt Drenthe-Breed via Het Breedbandplatform Drenthe connectie gezocht met omringende in ontwikkeling zijnde initiatieven glasvezel.

Daarmee zijn niet alleen de keuz mogelijkheden van providers eenvoudig uit te breiden maar zal ook de kwaliteit van redundantie verder worden versterkt.

Het aaneenschakelen van de diverse netwerken, allen gebouwd minimaal conform de landelijke kwaliteitseisen zo deze ook worden gehanteerd door marktpartijen als KPN/Reggefiber/CIF zal het voordeel uit schaalvergroting in onderhoud en inkoop mee zich meebrengen. Daarnaast ontstaat een uitwisselbaarheid van lokaal ontwikkelde diensten, waarmee de betekenis van de onderling verbonden netwerken binnen de regio kan worden versterkt.

XI. HET AANBESTEDINGSPROCES.

Ten behoeve van het aanbestedingsproces is, door een ter zake deskundig adviseur, een uitgebreid bestek opgesteld gebaseerd op een high level engineering van een extern bureau. Het bestek is daarna op volledigheid beoordeeld door een 2^e (gemeentelijke) deskundige. Juristen gespecialiseerd in de Europese aanbestedingsprocedure van de provincie Drenthe hebben vanuit hun deskundigheid een extra controle doorgevoerd.

Begeleiding van de Europese aanbesteding procedure vindt eveneens plaats vanuit deskundigheid binnen het provinciehuis.

De aanbesteding wordt uiteindelijk als tender door de coöperatie Sterk Midden Drenthe als rechtspersoon uitgezet.

Deze procedurevorm maakt dat iedere partij geïnteresseerd in het project zijn offerte kan uitbrengen. Offertes kunnen daarmee worden uitgebracht door partijen die eerder gestandaardiseerde netwerken zoals bij KPN/Reggefiber/CIF hebben aangelegd.

Bij de beoordeling van de offertes zal wederom een beroep gedaan worden op externe deskundigheid ten aanzien van de inhoudelijk technische maar zeker ook op de juridische aspecten, maar dan van uit de provincie als begeleider van het Europees aanbestedingstraject.

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens		Verantwoordelijke	
Opsteller	■■■■■, tst. ■■■■	Raymond Kavsek	
team	Financieel en Personeel Beleid	Akkoord: Bespreken:	
Datum	donderdag 16 juni 2016		
Uiterste behandeldatum in GS: 5 juli			
Toelichting: I.v.m. de uitvoering van het initiatief is besluitvorming voor de zomer nodig.			
Nr. programma, beleidsopgave, doelstelling en resultaat in de begroting		Portefeuillehouder	
Progr. 2	Regionale economie	Henk Jumelet	
Beleidsopgave Breedband op het Drentse platteland			
Doelstelling: Breedband, resultaat, actieve inzet op het ontsluiten met snel internet van de 'Witte' gebieden in Drenthe.			
Voorbereid met		Paraaf Directeur-secretaris:	
		Afwijkende mening ja/nee	
1. Projectgroep breedband		nee	
2. ■■■■■ (treasury fpb)		nee	
3. ■■■■■ (BC)		nee	
4. Bob Potjer (projectleider Breedband)		nee	
			
Archivering		Communicatie	
Datum:	Registratienummer:	Openbaar: ☒ ja	
5-7-2016	nr. 3.11/2016003192	Slappende lijst ja/nee ☒	
	nr.	Zo ja, openbaar vanaf:	
	nr.	Persbericht: ☒ ja	
	nr.	Bekendmaking:	
		Niet van toepassing	

7/7/2016

Onderwerp

Geldleningsovereenkomst Coöperatie Sterk Midden Drenthe u.a.

Advies

cf onder voorbehoud + dezelfde voorwaarden instemming door Midden Drenthe.

1. Onder voorwaarden een lening van € 7,5 miljoen te verstrekken aan het initiatief Sterk Midden Drenthe voor de aanleg van het 'witte' deel van een breedbandnetwerk;
2. Onder voorwaarden een lening te verstrekken van € 2,75 miljoen aan het initiatief Sterk Midden Drenthe voor de aanleg van het 'grijze' deel binnen het breedbandnetwerk.
3. Het eerste recht van hypotheek op het gehele breedbandnetwerk te delen met de gemeente Midden Drenthe, naar rato van de financieringsbijdragen op het totale netwerk;
4. Totaal € 1.650.000,- te reserveren binnen de Reserve opvang revolverend financieren voor het afdekken van het risico op oninbaarheid.

+ onder voorbehoud goedkeuring PS g mln op 6/7/2016

Beslissing GS**Inleiding****a. Algemeen**

Het is de ambitie van GS om in 2019 breedband internet beschikbaar te hebben in het hele buitengebied van Drenthe. Sterk Midden Drenthe is een voorbeeld van een initiatief waarbij de gemeente actief is betrokken en meteen de volledige gemeente wordt afgedekt.

Sterk Midden Drenthe is het afgelopen jaar steeds een van de verst ontwikkelde projecten geweest. De vraagbundeling is al rond op het vereiste percentage sinds begin dit jaar. De bewoners hebben de contracten op dat moment al ondertekend. Lange tijd is geprobeerd banken mee te krijgen in de financiering van het netwerk. Dat is uiteindelijk niet gelukt. De Provincie Drenthe heeft 'Dialogic', een onderzoeks- en adviesbureau, verzocht een analyse te maken van het breedband/glasvezel initiatief van Sterk Midden Drenthe (SMD). Doel van deze analyse was te beoordelen of het initiatief in aanmerking komt voor een lening voor de start van de aanleg van een glasvezelinfrastructuur in haar 'werkgebied'. De conclusie is dat SMD op papier een sluitende business case in handen heeft, zelfs in het pessimistische scenario.

b. Europese aspecten

Vanaf 1 juli 2014 hoeven decentrale overheden steun aan breedbandinfrastructuur niet meer ter beoordeling aan de Europese Commissie aan te melden wanneer er gebruik wordt gemaakt van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV).

Ten aanzien van deze aanvraag is gebleken dat deze voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 52 AGVV en aan de overige voorwaarden die deze verordening stelt. De provincie financiert alleen in de zogenaamde "witte gebieden" en uit de marktconsultatie is gebleken dat er geen marktpartij voornemens is een NGA-netwerk uit te rollen. De gemeente Midden Drenthe zal in het grijze gebied op marktconforme voorwaarden financieren, hetgeen ook een uitzondering op het staatssteunverbod oplevert.

c. Economie/werkgelegenheid

De aanleg van breedband in het buitengebied is niet alleen van belang voor particulieren maar ook voor bedrijven. Bijvoorbeeld voor recreatieondernemers is een snelle internetverbinding noodzaak om klanten te kunnen blijven trekken.

d. Participatie

Gemeente Midden Drenthe en het initiatief Sterk Midden-Drenthe

Advies

1. Onder voorwaarden een lening van € 7,5 miljoen te verstrekken aan het initiatief Sterk Midden Drenthe voor de aanleg van het 'witte' deel van een breedbandnetwerk;
2. Onder voorwaarden een lening te verstrekken van € 2,75 miljoen aan het initiatief Sterk Midden Drenthe voor de aanleg van het 'grijze' deel binnen het breedbandnetwerk.
3. Het eerste recht van hypotheek op het gehele breedbandnetwerk te delen met de gemeente Midden Drenthe, naar rato van de financieringsbijdragen op het totale netwerk;

4. Totaal € 1.650.000,-- te reserveren voor afdekken van het risico op oninbaarheid binnen de Reserve opvang revolverend financieren.

Beoogd effect

Aanleg van breedbandinternet in het buitengebied van Drenthe ten behoeve van de leefbaarheid in het buitengebied van Drenthe en een aantrekkelijk vestigingsbeleid voor ondernemers.

Argumenten

1.1. Het project draagt bij aan het doel breedband te realiseren in de buitengebieden in Drenthe.

Één van uw speerpunten in uw collegeakkoord is dat in het voorjaar van 2019 voor iedereen in Drenthe het gebruik van snel internet (dat minimaal voldoet aan de Europese norm voor Next Generation Access) tegen een acceptabele prijs mogelijk moet zijn.

1.2 Er wordt voldaan aan het uniforme beoordelingskader.

Hierbij is afgesproken dat de definitieve contracten met marktpartijen nog aan de provincie zullen worden voorgelegd alvorens de lening definitief zal worden verstrekt. Tegenover de lening staan zekerheden en er zijn voorwaarden verstrekt. De voorwaarden staan in de concept leningsovereenkomst opgenomen, zie de betreffende bijlage.

1.3 De financiële risico's zijn beperkt.

Door de omvang van het aan te leggen netwerk, de bijdrage van de gemeente Midden-Drenthe en de goede business case, zijn de financiële risico's beperkt. De geldlening zal bovendien in verschillende tranches worden uitbetaald o.b.v. ontvangen facturen, ook hierdoor wordt het risico beperkt en kan de voortgang gecontroleerd worden.

1.4 Voor de vraagbundeling in Drenthe is het goed dat voortgang zichtbaar is

Zichtbare vooruitgang geeft burgers en bedrijven bij andere initiatieven het vertrouwen dat dit concept kan werken en verhoogt het draagvlak. Een draaiend en operationeel groot initiatief draagt daar zeker aan bij.

2.1 De gemeente Midden Drenthe committeert zich aan het project

Midden Drenthe financiert de helft van de grijze aansluitingen voor in totaal € 2,75 miljoen.

3.1 Hiermee wordt het risico van insolventie afgedekt.

Het netwerk wordt aangelegd volgens de standaard specificaties in de markt. De provincie krijgt gedeeld hypotheekrecht op het netwerk op basis van haar inbreng (50% van grijs en 100% van wit).

4.1 Hiermee is de afdekking van het financiële risico met een storting van 10% voor het witte deel en 30% - 35% voor het grijze deel in de reserve Revolverend financieren voldoende.

Er ligt een degelijke business case, die als solide wordt beoordeeld. Midden-Drenthe financiert de helft van het grijze gebied. Wij krijgen recht van eerste hypotheek. Het kader revolverend financieren gaat uit van een minimale afdekking van 10%. In dit geval, rekening houdend met het bovenstaande en zekerheden die wij nu kennen, wordt 10% risicoafdekking als voldoende geacht voor het witte gebied. Voor het grijze gebied ligt het risico hoger omdat daar concurrentie is van andere marktpartijen. Daarom achten we voor dit deel een risicoafdekking van 30% - 35% gewenst.

Tijdsplanning

Eind juni mondelinge mededeling gedeputeerde in statenwerkgroep breedband en statencommissie
5 juli 2016 besluitvorming GS Drenthe

Voor het zomerreces besluitvorming in Midden Drenthe.

Aansluitend start voorbereidende werkzaamheden.

Financiën

Het betreft hier voor Sterk Midden Drenthe een leningsbedrag van € 7.500.000,-- euro voor het witte deel die tegen dan geldende marktrente voor leningen met vergelijkbare looptijden verstrekt zal worden. Op basis van de inschatting van het risicoprofiel dient op basis van het kader revolverend financieren een reservering in de reserve revolverend financieren plaats te vinden. Gezien het risicoprofiel van deze business case wordt het risico op basis van de thans bekende inschattingen en zekerheidsstellingen op 10% gesteld, hetgeen betekent dat een bedrag van € 750.000,-- gereserveerd dient te worden.

Voor het grijze deel gaat het om een geldlening van € 2.750.000,--. Dit deel zal tegen een marktconforme rente worden gefinancierd. De hoogte van deze rente komt tot stand op basis van de spelregels van de Europese Unie. Gezien het risicoprofiel van deze business case wordt het risico op basis van de thans bekende inschattingen en zekerheidsstellingen op 30% - 35% gesteld, hetgeen betekent dat een bedrag van circa € 900.000,-- gereserveerd dient te worden. Totaal dient een bedrag van € 1.650.000 gereserveerd te worden in de reserve revolverend financieren.

Personeel

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Rapport Dialogic
2. Concept leningsovereenkomst Sterk Midden Drenthe
3. Concept leningsovereenkomst Sterk Midden Drenthe

beschikking

Meekopiëren

Ja

Ja

Ja

Risico's

Er zijn altijd financiële risico's verbonden aan het verstrekken van een lening. Die risico's zijn zoveel mogelijk beperkt door het eisen van een goede business case en het extern laten controleren van die business case. Mocht het ergens mis gaan, dan hebben we hypotheekrecht op het netwerk. Dit zal een deel van de mogelijke insolventie afdekken. In het geval van Sterk Midden Drenthe is afdekking van het financiële risico met een storting van 10% respectievelijk 30-35% in de reserve Revolverend Financiering afdoende.

De lening wordt bovendien niet in een keer verstrekt, maar geleidelijk in het zelfde tempo als de aanleg van het netwerk.

De enige taak die SMD heeft na de uitrol van het netwerk is zorgen dat het aantal abonnees gelijk blijft. Daarbij is de kans aanwezig dat er in grijs gebied een sterke campagne van KPN of Ziggo komt, met als doel abonnees terug te winnen. SMD heeft weliswaar een goed aanbod voor de huishoudens in grijs gebied, maar heeft als nadeel dat het geen bekende aanbieders op het netwerk heeft en minder middelen heeft dan de grote marktpartijen. Deze marktpartijen kunnen huishoudens bijvoorbeeld lokken met korting op het abonnement of extra diensten. Daartegenover staat dat in het witte gebied nog genoeg ruimte is om nieuwe abonnees aan te trekken omdat SMD daar een heel goede propositie in handen heeft.

Tekst Openbare besluitenlijst

Onderwerp: Breedband lening Sterk Midden Drenthe

GS hebben ingestemd met een lening van € 10,25 miljoen aan Sterk Midden Drenthe om de ,aanleg van breedbandinternet in het buitengebied van Midden Drenthe mogelijk te maken. Medefinancier in dit project is de gemeente Midden-Drenthe.

Verzenden

Provincie Drenthe
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 122
9400 AC Assen

Hooghiemstraplein 33-36
3514 AX Utrecht
Tel. (030) 215 05 80
Fax (030) 215 05 95
www.dialogic.nl

KvK-nummer 55415288
Btw-nummer 851698529B01
IBAN NL04INGB0660029464

Behandeld door:
[REDACTED]
(030) [REDACTED]
[REDACTED]@dialogic.nl

Datum
15/06/2016

Uw kenmerk

Pagina
1 van 6

Onderwerp

Second opinion business case Sterk Midden Drenthe – Eerste
reactie Dialogic

Geachte [REDACTED] Beste [REDACTED],

U heeft Dialogic verzocht een second opinion uit te voeren van de business case van Sterk Midden Drenthe (hierna: SMD). SMD heeft zich tot uw provincie gewend met het verzoek tot het verstrekken van een lening. Vorig jaar hebben wij al een eerste evaluatie gedaan van de business case van SMD. Naar aanleiding van die evaluatie heeft SMD zijn business case aangepast en is het van start gegaan met de vraagbundeling. Inmiddels loopt de vraagbundeling op zijn einde en is SMD gestart met het opvragen van offertes voor de aanleg van het glasvezelnetwerk. In deze brief geven wij ons oordeel over de huidige business case van SMD. We richten ons daarbij op de volgende aspecten: (1) *analyse van de berekeningen in het rekenmodel*, (2) *analyse van de inputparameters* en (3) *oordeel over de business case*.

SMD heeft als doel om het buitengebied van de gemeente Midden Drenthe aan te sluiten op glasvezel. Het gaat volgens het projectplan om ca. 5500 percelen waarbij 57,2% geclassificeerd is als wit gebied, en 42,8% als grijs gebied. Om een sluitende business case te verkrijgen vraagt SMD een lening van € 7.000.000¹ aan de provincie Drenthe voor het ontsluiten van het witte gebied, tegen een rentepercentage van 1% met een looptijd van 20 jaar. Voor het grijze gebied wordt geld opgehaald bij een externe financier. Het gaat daarbij om een bedrag van ca. € 6.000.000² tegen een (voorlopig) rentepercentage van 4%. De voorwaarden van deze lening liggen echter nog niet vast.

In deze brief komen de volgende punten aan bod:

1. Conclusies
2. Analyse van de berekeningen in het rekenmodel
3. Analyse van de inputparameters van de business case
4. Oordeel over de business case

---

¹ SMD hanteert drie scenario's. Wij zijn daarbij uitgegaan van het pessimistische scenario, waarin de financiering vanuit de provincie Drenthe € 7.000.000 bedraagt. In de andere twee scenario's gaat het om een bedrag van € 7.500.000.

² Wij zijn uitgegaan van het pessimistische scenario. In de andere twee scenario's bedraagt de financiering € 5.500.000

Conclusies

Dialogic heeft op basis van versie 4 van het projectplan een zorgvuldige analyse gemaakt van de business case van SMD. De analyse bestaat uit drie delen: (1) *analyse van de berekeningen in het rekenmodel*, (2) *analyse van de inputparameters van de business case* en (3) *oordeel over de business case*.

Analyse van de berekeningen in het rekenmodel

Het rekenmodel van SMD klopt op hoofdlijnen. De belangrijkste onvolkomenheid is het ontbreken van de vennootschapsbelasting. In het rekenmodel is op één van de tabbladen wel een post belastingen terug te vinden, maar die is niet op de juiste manier geïmplementeerd. Het ontbreken van de vennootschapsbelasting heeft een beperkte impact op de business case. In het begin hoeft SMD namelijk maar weinig vennootschapsbelasting te betalen doordat de winsten beperkt zijn en gecompenseerd kunnen worden met de verliezen uit de eerste jaren. Vanaf jaar dertien worden er wel substantiële winsten gemaakt en kan er ook niet meer van *carry forward* gebruik worden gemaakt. SMD dient dan dus wel vennootschapsbelasting te betalen, maar het beschikt op dat moment ook over voldoende kasmiddelen om dat te doen. Daarnaast is het ook niet duidelijk hoeveel percelen SMD wil gaan aansluiten en wat de verhouding is tussen witte en grijze aansluitingen. Dit heeft nauwelijks impact op de business case, en is vooral van belang voor het bepalen van de hoogte van de lening die de provincie kan verstrekken.

Analyse van de inputparameters van de business case

SMD hanteert voor het overgrote deel van de parameters realistische waardes. Bij een aantal parameters wordt er in onze ogen echter gekozen voor minder realistische waardes.

1. *Beheer en onderhoud van het passieve netwerk*: SMD reserveert nu jaarlijks € 60.567 voor het beheer en onderhoud van het passieve netwerk. Omgerekend is dit € 0,92 per home passed per maand. Dit zit aan de onderkant van de € 1 – € 2,50 die wij normaal gesproken hanteren. Een verhoging van de tarieven heeft een beperkte impact op de business case.
2. *Organisatiekosten*: In het pessimistische scenario rekent SMD jaarlijks € 175.000 voor de organisatiekosten. In vergelijking met andere initiatieven is dit een hoog bedrag. Met name de € 80.000 die voor management is gereserveerd. De hoge organisatiekosten hebben een beperkte impact op de business case. Een mogelijkheid is om de organisatiekosten te verlagen en het vrijgekomen bedrag te reserveren voor het beheer en onderhoud van het passieve netwerk. Dit hoeft niet per se vanaf de start te zijn, maar kan ook na vijf jaar gedaan worden.
3. *Actieve laag*: SMD reserveert € 7 per abonnee per maand voor de kosten van de actieve laag. In eerste instantie was niet duidelijk welke diensten hiervoor worden geleverd. SMD heeft daarom telefonisch toelichting gegeven over de opbouw van het tarief. Voor het bedrag van € 7 per abonnee per maand worden alle diensten geleverd die noodzakelijk zijn voor de belichting van het netwerk.
4. *Marktconformiteit*: SMD is voornemens uit te rollen in zowel wit als grijs gebied. Zoals aangegeven in onze eerdere brieven mag er alleen financiële ondersteuning worden gegeven aan percelen in het witte

gebied. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel percelen er worden aangesloten en wat de verhouding tussen witte en grijze aansluitingen is. Dit zorgt ervoor dat het nog niet duidelijk is hoeveel middelen de provincie Drenthe ter beschikking kan stellen aan SMD. Ook staat nog niet vast hoeveel abonnees er zijn in het witte en grijze gebied. Dit heeft als gevolg dat nu nog niet is vast te stellen of er kruissubsidiëring van wit naar grijs gebied plaatsvindt.

Oordeel over de business case

SMD heeft op papier een sluitende business case in handen, zelfs in het pessimistische scenario. Het belangrijkste is dat de penetratie vanaf jaar één al hoog genoeg, en dat een groei van het aantal abonnees geen noodzaak is. De enige taak die SMD heeft na de uitrol van het netwerk, is ervoor zorgen dat het aantal abonnees gelijk blijft. SMD zou in staat moeten zijn om de penetratie gelijk te houden, zelfs als KPN en Ziggo vol de aanval inzetten op de abonnees in het grijze gebied. SMD heeft namelijk een goed aanbod voor de bewoners in het grijze gebied. Mocht het aantal abonnees in het grijze gebied toch teruglopen, dan heeft SMD nog altijd ruimte om nieuwe abonnees te werven in het witte gebied. Voor de bewoners in het witte gebied heeft SMD namelijk een uitstekende positie in handen.

Analyse van de berekeningen in het rekenmodel

Het rekenmodel van SMD klopt op hoofdlijnen. De belangrijkste onvolkomenheid is het ontbreken van de vennootschapsbelasting in het tabblad *samenvatting*. Op het tabblad *basisblad* is de vennootschapsbelasting wel terug te vinden, maar die wordt niet goed berekend. Dit komt doordat *carry forward*³ niet op de juiste manier is geïmplementeerd. De verliezen worden wel verrekend met toekomstige winsten, maar zodra er geen verliezen meer verrekend hoeven te worden, wordt er teveel belasting afgedragen. Het ontbreken van de vennootschapsbelasting heeft een beperkte impact op de business case. In de eerste jaren hoeft SMD namelijk nauwelijks vennootschapsbelasting te betalen. Dat komt doordat er maar beperkt winst wordt gemaakt en omdat de winsten nog gecompenseerd kunnen worden met de verliezen uit de eerste jaren. Vanaf jaar dertien wordt er wel substantiële winst gemaakt en kan er ook niet meer van *carry forward* gebruik worden gemaakt. SMD dient dan dus wel vennootschapsbelasting te betalen, maar het beschikt op dat moment over voldoende kasmiddelen om dat te doen.

Een ander punt is dat er nog onduidelijkheid is over het aantal aansluitingen en de verdeling tussen witte en grijze aansluitingen. In het rekenmodel (pessimistisch scenario) wordt uitgegaan van 5.300 aansluitingen, onderverdeeld in 72,6% witte aansluitingen en 27,4% grijze aansluitingen. In het projectplan wordt echter gesproken over ca. 5.500 aansluitingen waarbij 57,2% geclassificeerd is als wit gebied, en 42,8% als grijs gebied. Het is niet duidelijk waar het verschil tussen de twee documenten vandaan komt. De impact op de business case is niet groot maar is vooral van belang voor het bepalen van de hoogte van de lening die de provincie kan verstrekken.

3

http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/vennootschapsbelasting/verrekenen_van_verliezen/

Analyse van de inputparameters van de businesscase

In deze paragraaf gaan we dieper in op de inputparameters van de business case. Over het algemeen zijn er realistische waarden gekozen voor de parameters. Bij een aantal parameters wordt er in onze ogen echter gekozen voor minder realistische waarden.

Beheer en onderhoud passieve netwerk

Voor het beheer en onderhoud van het passieve netwerk reserveert SMD € 60.567 per jaar. Omgerekend komt dit uit op een bedrag van € 0,92 per home passed per maand. Dit zit aan de onderkant van het tarief van € 1 - € 2,50 wat wij normaal gesproken hanteren voor het beheer en onderhoud van het passieve netwerk. In de brief van 15/04/2015 hebben wij aangegeven dat een tarief van € 1 per home passed per maand gerechtvaardigd is. Wij hebben inmiddels ervaren dat dit tarief beperkte speelruimte biedt om tegenvallers op te vangen, als er bijvoorbeeld schade ontstaat aan het netwerk die niet te verhalen is. Het verhogen van het bedrag voor het beheer en onderhoud van het netwerk heeft een beperkte impact op de business case.

Organisatiekosten

SMD gaat in het pessimistische scenario ervan uit dat het jaarlijks € 175.000 (excl. btw) kwijt is aan kosten voor de organisatie. Wij vinden dit een zeer hoog bedrag, zeker in vergelijking met andere initiatieven. Het bedrag van € 175.000 is opgebouwd uit de volgende posten:

- Management: € 80.000
- Kantoorkosten: € 25.000
- RvC: € 15.000
- Werving en externe expertise: € 55.000

Met name het bedrag van € 80.000 voor management is een fors bedrag. Als SMD alles goed heeft geregeld met de aannemers en dienstenleveranciers, is er slechts beperkt management nodig. De hoge organisatiekosten hebben een redelijke impact op de business case. Een mogelijkheid is om de organisatiekosten te verlagen en het vrijgekomen bedrag in te zetten voor het beheer en onderhoud van het netwerk. In dat geval verandert er niets aan de business case van SMD. Dat hoeft niet per se vanaf de start te zijn, maar kan ook na vijf jaar gedaan worden.

Actieve laag

Voor de actieve laag gaat SMD uit van een tarief van € 7 per abonnee per maand. In eerste instantie was niet duidelijk welke diensten er precies voor dit bedrag worden gerealiseerd. SMD heeft vervolgens telefonisch toegelicht dat voor dit tarief de gehele belichting van het netwerk wordt gerealiseerd, maar wel door verschillende partijen. WeServe gaat samen met Cambrium Networks de belichting van het netwerk vanuit de POP realiseren, hiervoor is € 2 per abonnee per maand voor gereserveerd.

Daarnaast levert SMD de Netwerk Termination Unit (NTU) in de meterkast van de abonnees. Het aanschaffen van de NTU (ca. € 85 per stuk) levert voor SMD

een extra investering op van ca. € 270.000.⁴ De afschrijving van de NTU zit verwerkt in het tarief van € 7. Het is overigens nog niet duidelijk of SMD de investering in de NTU's ook meegenomen heeft in de business case. Zo op het eerste gezicht heeft SMD wel voldoende middelen in kas om deze investering te doen.

Als laatste moet ook nog de verbinding met datacenter worden gerealiseerd. SMD wil in eerste instantie een 10 Gbit/s ethernetverbinding inkopen. Dit is duurder ten opzichte van een *dark fiber* verbinding en eigen actieve apparatuur, maar is minder omslachtig voor wat betreft de dienstverlening. Het inkopen van de ethernetverbinding zit ook verwerkt in het tarief van € 7 per abonnee per maand.

Marktconformiteit

SMD is voornemens om zowel in wit als grijs gebied glasvezel te gaan uitrollen. In onze vorige brieven aan de provincie hebben we al aangegeven dat het vanuit de AGVV alleen is toegestaan om financiële ondersteuning te bieden bij de uitrol van glasvezel in wit gebied. SMD is voornemens om voor de investeringen in het witte gebied financiële ondersteuning te vragen aan de provincie Drenthe. Het is daarbij van groot belang om scherp te hebben hoeveel percelen in het witte gebied vallen en wat de benodigde investeringen voor deze percelen zijn. Zoals eerder aangegeven in deze brief is dat nu nog niet het geval.

Het is daarnaast ook wenselijk als SMD in de inkomsten en uitgaven een onderscheid maakt tussen wit en grijs gebied. Op deze manier voorkomt SMD dat er kruissubsidiëring van wit naar grijs gebied plaatsvindt. Het is op dit moment nog niet aan te geven of er hier problemen te verwachten zijn. Het is namelijk niet duidelijk hoe het aantal abonnees over wit en grijs gebied verdeeld is.

Conclusie

SMD heeft op papier een sluitende business case in handen, zelfs in het pessimistische scenario. In het pessimistische scenario rekent SMD met een gelijkblijvende penetratie en inflatiecorrectie van slechts 0,5% per jaar. Het belangrijkste daarbij is dat de penetratie vanaf jaar één voldoende is voor een sluitende business case. De enige taak die SMD heeft na de uitrol van het netwerk is zorgen dat het aantal abonnees gelijk blijft.

Daarbij is de kans aanwezig dat er in grijs gebied een sterke campagne van KPN of Ziggo komt, met als doel abonnees terug te winnen. SMD heeft weliswaar een goed aanbod voor de huishoudens in grijs gebied, maar heeft als nadeel dat het geen bekende aanbieders op het netwerk heeft en minder middelen heeft dan de grote marktpartijen. Deze marktpartijen kunnen huishoudens bijvoorbeeld lokken met korting op het abonnement of extra diensten. Daartegenover staat dat in het witte gebied nog genoeg ruimte is om nieuwe abonnees aan te trekken omdat SMD daar een heel goede propositie in handen heeft.

---

⁴ Wij zijn ervan uitgegaan dat de NTU alleen wordt geplaatst bij de huishoudens die ook daadwerkelijk een abonnement afnemen.

Disclaimer

Dialogic heeft op basis van de huidige uitgangspunten een analyse gemaakt en heeft dit met alle zorgvuldigheid gedaan. De uiteindelijke beslissing om wel of niet een financiële verplichting aan te gaan is echter aan de provincie. Dialogic is niet verantwoordelijk voor verliezen die zijn ontstaan als gevolg van financiële verplichtingen die andere partijen aangaan. Dialogic onderzoekt alleen het risicoprofiel; dit moet niet gezien worden als een fiat om wel of niet financiële verplichtingen aan te gaan.

Datum
15/06/2016

Pagina
6 van 6

Met vriendelijke groet,

Partner / Senior adviseur

Junior onderzoeker / adviseur

Aan:
Coöperatie Sterk Midden Drenthe
t.a.v. het Bestuur
Weijerdstraat 7
9411 PJ BEILEN

Assen, 3 oktober 2016
Ons kenmerk 201601412-00657124
Behandeld door [REDACTED] (0592) 36 [REDACTED]
Onderwerp: Beschikking subsidie t.b.v. lening in grijs gebied,
leningnummer: 033213/476

Geacht bestuur,

Op 31 mei 2016 ontvingen wij uw subsidieaanvraag voor het project aanleg van een Next Generation Access-netwerk(NGA-netwerk) in de gemeente Midden-Drenthe. U vraagt een lening aan van totaal maximaal € 10.250.000,00 bij realisering van 5.500 aansluitingen Homes passed. Het betreft dan 3.146 aansluitingen in wit gebied voor een leenbedrag van maximaal € 7.500.000,00 en 2.354 aansluitingen in grijs gebied voor een leenbedrag van € 2.750.000,00, dit betreft de helft van het benodigde bedrag. De andere helft wordt door de Gemeente Midden-Drenthe gefinancierd. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld. In deze brief informeren wij u over ons besluit op uw aanvraag met betrekking tot het leenbedrag voor het grijze gebied.

Beoordeling aanvraag

Wij hebben uw aanvraag getoetst aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Algemene subsidieverordening Drenthe (ASV 2012), ons beleid gericht op Breedbandinitiatieven en aan de staatssteunregels. Wij constateren dat uw aanvraag voorziet in de aanleg en installatie van een NGA-netwerk met een minimale levensduur van 20 jaar, uitgevoerd in grijs gebied en dat wholesale toegang biedt aan derden-exploitanten. Wij achten uw business case haalbaar en uitvoerbaar. U bent met 60% van het totaal aantal woonhuizen in uw gebied contractueel overeengekomen dat deze op het NGA-netwerk worden aangesloten met een actieve verbinding, door het afnemen van tenminste één dienst. Het NGA-netwerk maakt de distributie mogelijk van het gebruikelijke breedbanddienstenportfolio, te weten internet, telefonie en tv.

Besluit

Hoogte van de subsidie

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.
1/1/1 (1)

De beoordeling heeft geleid tot het besluit dat wij u een incidentele subsidie verlenen in de vorm van een geldlening van € 2.750.000,00 tegen marktconform tarief voor de aanleg van een breedband netwerk in grijs gebied (2.354 aansluitingen). U heeft voor de aanleg het dubbele bedrag nodig. De andere helft wordt door de Gemeente Midden-Drenthe gefinancierd.

Opschortende voorwaarden

Wij verlenen de subsidie aan u onder de opschortende voorwaarden:

1. dat binnen acht weken na verzenddatum van deze brief een uitvoeringsovereenkomst (de overeenkomst van geldlening) met de provincie Drenthe wordt gesloten, welke door u rechtsgeldig is ondertekend en door ons retour is ontvangen. Deze uitvoeringsovereenkomst maakt onlosmakelijk deel uit van deze subsidiebeschikking;
2. dat de in die uitvoeringsovereenkomst opgenomen opschortende voorwaarden voor het verlenen van de subsidie zijn vervuld.

Subsidiabele kosten

Deze subsidie wordt verleend op basis van uw aanvraag. De verlening heeft betrekking op de onderstaande kosten:

- investeringskosten voor de uitrol van passieve breedbandinfrastructuur;
- investeringskosten van civieltechnische werkzaamheden voor breedband;
- investeringskosten voor de uitrol van het NGA-netwerk.

Deze subsidie mag niet worden gebruikt:

- ter dekking van de kosten voor de business case die gemaakt zijn vóór de datum waarop de aanvraag is ingediend;
- ter dekking van kosten van financieringen die door andere partijen aan uw coöperatie worden verstrekt.

BTW als onderdeel van de kosten van activiteiten is niet subsidiabel, indien BTW door uw coöperatie kan worden teruggevorderd of verrekend.

De verschuldigde rente voor de lening bedraagt het marktconforme tarief voor 20 jaar op het moment van ondertekenen van de overeenkomst van geldlening. Dit rentepercentage van de geldlening is gedurende de looptijd van de geldlening een vast percentage.

Bevoorschotting

De bevoorschotting geschiedt door de gemeente Midden-Drenthe en ons gelijktijdig en in de verhoudingen van de door gemeente Midden-Drenthe en de door Provincie Drenthe verleende subsidies. De voorschotbedragen worden daarom in de verhouding van deze subsidie (€ 2.750.000,00 / 21,15%) tot het totaal van de drie verstrekte subsidies (€ 13.000.000,00 / 100%) door ons uitbetaald. Het overige gedeelte van het voorschot zal de gemeente Midden-Drenthe betalen.

De voorschotten bedragen telkens € 200.000,00 of een veelvoud van dat bedrag. De voorschotten worden betaald na het (bij de Provincie) overleggen van facturen van daadwerkelijk voor de aanleg van het netwerk gemaakte kosten, die samen optellen tot € 200.000,00 of een veelvoud van dat bedrag.

Binnen 5 werkdagen na het moment waarop aan alle in de subsidiebeschikking en in de uitvoeringsovereenkomst genoemde opschortende voorwaarden is voldaan, zullen wij aan u een eerste voorschot van 21,15% van € 200.000,00 = € 42.300,00 overmaken op bankrekeningnummer NL78 RABO 0310 4216 40 ten name van Coöperatie Sterk Midden Drenthe U.A.

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.

1/1/1 (1)

De voorschotten kunnen in hun totaliteit niet meer bedragen dan het bedrag van de verleende subsidie.

Na het uitbetalen van de laatste termijn zal een aflossingsschema opgesteld worden. De aflossing en rentebetalingen van de geldlening en voorwaarden die daaraan verbonden zijn worden via de overeenkomst van geldlening met de kredietgever afgewikkeld.

Na de (onherroepelijke) vaststelling van uw subsidie blijft de overeenkomst van geldlening voortduren voor de resterende periode tot maximaal 20 jaar. U blijft verplicht na vaststelling van de subsidie en gedurende de looptijd van de geldlening af te lossen tegen het overeengekomen rentepercentage en voorwaarden. Daartoe zullen wij een verplichting opnemen in de beschikking tot vaststelling.

In de bijlage wordt aangegeven aan welke verplichtingen u dient te voldoen.

Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van uw project.

Hebt u nog vragen over deze brief, neemt u dan contact op met [REDACTED]

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen bij het college van gedeputeerde staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure verwijzen wij u naar <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften/>.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

W. Meijering,

Manager Concern-management

Bijlage

Bijlage

Aan deze subsidieverlening verbinden wij de volgende voorschriften:

Verplichtingen verbonden aan de subsidieverlening

Voor u gelden, onverminderd het bepaalde in titel 4.2 van de Awb en in de ASV, de volgende verplichtingen:

- a. U sluit een uitvoeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 4:36, eerste lid Awb met de provincie Drenthe;
- b. Ten behoeve van de provincie Drenthe verleent u een recht van eerste hypotheek op het aan te leggen NGA-netwerk;
- c. Uiterlijk binnen 3 maanden na de dag waarop de door u rechtsgeldig ondertekende uitvoeringsovereenkomst door ons is ontvangen, dient u met de uitvoering van het project te starten;
- d. U bent verplicht het passieve deel van een NGA-netwerk in het gebied Midden-Drenthe te realiseren, te weten het deel zonder enige actieve component dat gewoonlijk civieltechnische infrastructuur, buizen, dark fibre en straatkasten omvat, conform uw bij brief van 31 mei 2016 overlegde business case;
- e. U bent verplicht toegang aan alle actieve operators te verlenen tot buizen, masten, dark fiber en straatkasten en ontbundelde toegang tot local loop dan wel subloopontbundeling en bitstroomtoegang te verlenen tegen marktconforme voorwaarden;
- f. Het passieve netwerk wordt geheel volgens een gangbaar programma van eisen aangelegd, dat wil zeggen volgens in de markt gebruikelijke technische specificaties en moet compatibel en verkoopbaar zijn;
- g. Het project dient uiterlijk op 1 mei 2019 gerealiseerd te zijn;
- h. Uiterlijk 13 weken na afloop van de onder g. genoemde datum toont u aan dat het NGA-netwerk is aangelegd en geïnstalleerd door middel van een aanvraag tot vaststelling van de subsidie zie hiervoor hieronder sub 2;
- i. In de aanlegfase wordt er 2 maandelijks een contactmoment afgesproken. In eerste instantie wil de provincie schriftelijk geïnformeerd worden. Lopende het traject zal de provincie ook op locatie komen om de vorderingen te monitoren en het voeren van overleg;
- j. Na realisatie van de aanleg en na oplevering van het netwerk overlegt u tenminste jaarlijks een voortgangsrapportage die bestaat uit een activiteitenverslag en een financieel verslag. Het activiteitenverslag moet minimaal als inhoud hebben: informatie over het functioneren van de coöperatie, ontwikkelingen m.b.t. het netwerk, personele mutaties en overige relevante informatie betreffende het netwerk. Het financieel verslag moet minimaal zicht geven op de inkomsten en uitgaven en de relevante financiële kengetallen;
- k. Desgevraagd verschaft u inzicht in de stukken waaruit de haalbaarheid van het project en uw kredietwaardigheid kunnen worden afgeleid;

- l. Indien zich in de periode tussen subsidieverlening en de oplevering van het project wijzigingen voordoen, bent u verplicht hiervoor toestemming te vragen aan ons; wijzigingen kunnen nimmer leiden tot een hogere provinciale financiering noch in absolute, noch in relatieve zin;
- m. Zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend, niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht, of dat niet of niet geheel aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan, stelt u ons daarvan direct schriftelijk in kennis of stuurt u ons een mailbericht aan ons subsidieloket@drenthe.nl.
- n. In uw communicatie-uitingen dient u aan te geven dat het project mede tot stand is gekomen door de financiële bijdrage van de provincie Drenthe;
- o. Omdat de provincie Drenthe voor meer dan 50% financiering verstrekt in het gehele project is de aanbestedingswet van toepassing en dient u conform deze regels de aanbesteding uit te voeren.

Als u de voorgaande verplichtingen niet nakomt, kan dat een aanleiding zijn om de subsidie te wijzigen, in te trekken of lager vast te stellen en in verband daarmee reeds door u ontvangen bedragen terug te vorderen.

Zolang de subsidie niet is vastgesteld, kan de provincie, onverminderd het bepaalde in artikel 4:48 van de Awb, de subsidieverlening intrekken of ten nadele van u wijzigen als sprake is van:

- a) surséance van betaling of aanvraag daartoe;
- b) faillissement, of een aangifte of verzoek daartoe;
- c) beslaglegging op alle of een belangrijk deel van de goederen van uw coöperatie;
- d) de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend naar verwachting niet, niet geheel, of niet tijdig zullen plaatsvinden en daardoor de gesubsidieerde prestatie niet kan worden geleverd;
- e) geen vervulling van de in de uitvoeringsovereenkomst vermelde opschortende voorwaarden;
- f) het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen, waaronder de verplichtingen die in de uitvoeringsovereenkomst ter uitvoering van deze subsidie zijn opgenomen.

2. Vaststelling:

U dient binnen 13 weken nadat het netwerk is gerealiseerd en operationeel is, doch uiterlijk 1 mei 2019 een aanvraag tot subsidievaststelling in. Daarin toont u aan dat de gesubsidieerde activiteiten daadwerkelijk zijn uitgevoerd en voltooid en dat de gesubsidieerde prestatie is geleverd.

Bij uw aanvraag tot vaststelling van de subsidie overlegt u:

- een inhoudelijke rapportage van de uitgevoerde gesubsidieerde activiteiten
- een overzicht van de activiteiten en de hieraan verbonden uitgaven en inkomsten (jaarrekeningen 2016, 2017 en 2018)
- de volgende bewijsstukken:
  - aantallen aangesloten huishoudens en bedrijven
  - door deze huishoudens en bedrijven betaalde eigen bijdragen
  - bewijs van technische geschiktheid van het aangelegde netwerk (keurmerk)

U dient uw aanvraag tot vaststelling tijdig in. Als u te laat bent kan dat namelijk gevolgen hebben voor de subsidie. Als u geen aanvraag tot vaststelling van de subsidie indient, stellen wij de subsidie ambtshalve vast met de informatie die we hebben. Dit kan ertoe leiden dat wij de subsidie op een lager bedrag vaststellen dan het bedrag van de verlening. Wij hanteren hierbij onze Beleidsregel met betrekking tot sanctie en handhaving bij subsidies.

U ontvangt nooit meer subsidie dan het maximale subsidiebedrag dat wij u verleenden.

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.

1/1/1 (1)

Wij kunnen de subsidie wel lager vaststellen dan het verleende subsidiebedrag. Zie hiervoor artikel 4:46 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als u de activiteiten niet of anders hebt uitgevoerd of minder kosten hebt gemaakt.

Aan:
Coöperatie Sterk Midden Drenthe
t.a.v. het bestuur
Weijerdstraat 7
9411 PJ BEILEN

Assen, 3 oktober 2016
Ons kenmerk 201601412-00657086
Behandeld door [REDACTED] (0592) 36 [REDACTED]
Onderwerp: Beschikking subsidie t.b.v. lening in wit gebied,
leningnummer: 033212/476

Geacht bestuur,

Op 31 mei 2016 ontvingen wij uw subsidieaanvraag voor het project aanleg van een Next Generation Access-netwerk (NGA-netwerk) in de gemeente Midden-Drenthe. U vraagt een lening aan van totaal maximaal € 10.250.000,00 bij realisering van 5.500 aansluitingen Homes passed. Het betreft dan 3.146 aansluitingen in wit gebied voor een leenbedrag van maximaal € 7.500.000,00 en 2.354 aansluitingen in grijs gebied voor een leenbedrag van € 2.750.000,00, dit betreft de helft van het benodigde bedrag. De andere helft wordt door de Gemeente Midden-Drenthe gefinancierd. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld. In deze brief informeren wij u over ons besluit op uw aanvraag met betrekking tot het leenbedrag voor het witte gebied.

Beoordeling aanvraag

Wij hebben uw aanvraag getoetst aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Algemene subsidieverordening Drenthe (ASV 2012), ons beleid gericht op Breedbandinitiatieven en aan de staatssteunregels. Wij constateren dat uw aanvraag voorziet in de aanleg en installatie van een NGA-netwerk met een minimale levensduur van 20 jaar, uitgevoerd in wit gebied en dat wholesale toegang biedt aan derden-exploitanten. Wij achten uw business case haalbaar en uitvoerbaar. U bent met 60% van het totaal aantal woonhuizen in uw gebied contractueel overeengekomen dat deze op het NGA-netwerk worden aangesloten met een actieve verbinding, door het afnemen van tenminste één dienst. Het NGA-netwerk maakt de distributie mogelijk van het gebruikelijke breedbanddienstenportfolio, te weten internet, telefonie en tv.

Besluit

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.
1/1/1 (1)

Hoogte van de subsidie

De beoordeling heeft geleid tot het besluit dat wij u een incidentele subsidie verlenen in de vorm van een geldlening van maximaal € 7.500.000,00 conform uw aanvraag en business case voor de aanleg van een NGA-netwerk in wit gebied (3.146 aansluitingen). Wij verlenen u deze lening tegen een lagere rente dan de marktconforme rente.

Opschortende voorwaarden

Wij verlenen de subsidie aan u onder de opschortende voorwaarden:

1. dat binnen acht weken na verzenddatum van deze brief een uitvoeringsovereenkomst (de overeenkomst van geldlening) met de provincie Drenthe wordt gesloten, welke door u rechtsgeldig is ondertekend en door ons retour is ontvangen. Deze uitvoeringsovereenkomst maakt onlosmakelijk deel uit van deze subsidiebeschikking;
2. dat de in die uitvoeringsovereenkomst opgenomen opschortende voorwaarden voor het verlenen van de subsidie zijn vervuld.

Subsidiabele kosten

Deze subsidie wordt verleend op basis van uw aanvraag. De verlening heeft betrekking op de onderstaande kosten:

- investeringskosten voor de uitrol van passieve breedbandinfrastructuur;
- investeringskosten van civieltechnische werkzaamheden voor breedband;
- investeringskosten voor de uitrol van het NGA-netwerk.

Deze subsidie mag niet worden gebruikt:

- ter dekking van de kosten voor de business case die gemaakt zijn vóór de datum waarop de aanvraag is ingediend;
- ter dekking van kosten van financieringen die door andere partijen aan uw coöperatie worden verstrekt.

BTW als onderdeel van de kosten van activiteiten is niet subsidiabel, indien BTW door uw coöperatie kan worden teruggevorderd of verrekend.

Staatssteun

Het realiseren, in stand houden en exploiteren van een NGA-netwerk is een economische activiteit. Door de overheid verleende steun hiervoor moet worden aangemerkt als staatssteun. Deze steun valt onder de werking van de Verordening (EU) Nr. 651/2014 (PbEU 2014, L187) van de Commissie van 17 juni 2014 (Algemene groepsvrijstellingsverordening of AGVV).

De aanvraag met de bijbehorende business case voldoet aan Hoofdstuk II, Deel 10 van de AGVV en aan alle overige bepalingen van deze verordening. De te verlenen subsidie heeft een stimulerend effect in de zin van voornoemde verordening van de Europese Commissie.

Wij geven van de verlening van deze subsidie, overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de AGVV, binnen 20 dagen na het verzenden van deze beschikking kennis aan de Europese Commissie en publiceren deze beschikking op onze website.

Betaling van de subsidie sluiten wij uit, indien zou blijken dat de aan uw onderneming verleende steun onrechtmatig is en onverenigbaar is verklaard met de interne markt.

De verschuldigde rente voor lening komt overeen met het Euro swap tarief van 20 jaar op het moment van afsluiten en ondertekenen van de overeenkomst van geldlening. Dit rentepercentage van de geldlening is gedurende de looptijd van de geldlening een vast percentage. Dit is een lagere rente dan

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.

1/1/1 (1)

de marktconforme rente die wordt berekend met inachtneming van de Mededeling rentepercentages. Uitgaande van de laagste ratingcategorie en hoge zekerheden, is de marktconforme rente op dit moment 3,97% op grond van genoemde mededeling. Het bruto subsidie-equivalent (het steunbedrag voortvloeiend uit de lening, het verschil tussen de marktconforme rente en de rente van deze lening) bedraagt in dat geval bij benadering € 2.399.504,00 (dit is afhankelijk van het Euro swap tarief 20 jaar). Dit bedrag wordt als transparante steun aangemerkt en wordt verstrekt met inachtneming van de AGVV.

Bevoorschotting

De bevoorschotting geschiedt door de gemeente Midden-Drenthe en ons gelijktijdig en in de verhoudingen van de door gemeente Midden-Drenthe en de door Provincie Drenthe verleende subsidies. De voorschotbedragen worden daarom in de verhouding van deze subsidie (€ 7.500.000,00 / 57,7%) tot het totaal van de drie verstrekte subsidies (€ 13.000.000,00 / 100%) door ons uitbetaald. Het overige gedeelte van het voorschot zal de gemeente Midden-Drenthe betalen.

De voorschotten bedragen telkens € 200.000,00 of een veelvoud van dat bedrag. De voorschotten worden betaald na het (bij de Provincie) overleggen van facturen van daadwerkelijk voor de aanleg van het netwerk gemaakte kosten, die samen optellen tot € 200.000,00 of een veelvoud van dat bedrag.

Binnen 5 werkdagen na het moment waarop aan alle in de subsidiebeschikking en in de uitvoeringsovereenkomst genoemde opschortende voorwaarden is voldaan, zullen wij aan u een eerste voorschot van 57,7% van € 200.000,00 = € 115.400,00 overmaken op bankrekeningnummer NL78 RABO 0310 4216 40 ten name van Coöperatie Sterk Midden-Drenthe U.A.

De voorschotten kunnen in hun totaliteit niet meer bedragen dan het bedrag van de verleende subsidie.

Na het uitbetalen van de laatste termijn zal een aflossingsschema opgesteld worden. De aflossing en rentebetalingen van de geldlening en voorwaarden die daaraan verbonden zijn worden via de overeenkomst van geldlening met de kredietgever afgewikkeld.

Na de (onherroepelijke) vaststelling van uw subsidie blijft de overeenkomst van geldlening voortduren voor de resterende periode tot maximaal 20 jaar. U blijft verplicht na vaststelling van de subsidie en gedurende de looptijd van de geldlening af te lossen tegen het overeengekomen rentepercentage en voorwaarden. Daartoe zullen wij een verplichting opnemen in de beschikking tot vaststelling.

In de bijlage wordt aangegeven aan welke verplichtingen u dient te voldoen.

Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van uw project.

Hebt u nog vragen over deze brief, neemt u dan contact op met [REDACTED].

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen bij het college van gedeputeerde staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure verwijzen wij u naar <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften/>.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

W. Meijering,

Manager Concern-management

Bijlage:

Bijlage

Verplichtingen

Aan deze subsidieverlening verbinden wij de volgende voorschriften:

Verplichtingen verbonden aan de subsidieverlening

Voor u gelden, onverminderd het bepaalde in titel 4.2 van de Awb en in de ASV, de volgende verplichtingen:

- a. U sluit een uitvoeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 4:36, eerste lid Awb met de provincie Drenthe;
- b. Ten behoeve van de provincie Drenthe verleent u een recht van eerste hypotheek op het aan te leggen NGA-netwerk;
- c. Uiterlijk binnen 3 maanden na de dag waarop de door u rechtsgeldig ondertekende uitvoeringsovereenkomst door ons is ontvangen, dient u met de uitvoering van het project te starten;
- d. U bent verplicht het passieve deel van een NGA-netwerk in het gebied Midden-Drenthe te realiseren, te weten het deel zonder enige actieve component dat gewoonlijk civieltechnische infrastructuur, buizen, dark fibre en straatkasten omvat, conform uw bij brief van 31 mei 2016 overlegde business case;
- e. U bent verplicht toegang aan alle actieve operators te verlenen tot buizen, masten, dark fiber en straatkasten en ontbundelde toegang tot local loop dan wel subloopontbundeling en bitstroomtoegang te verlenen tegen marktconforme voorwaarden;
- f. Het passieve netwerk wordt geheel volgens een gangbaar programma van eisen aangelegd, dat wil zeggen volgens in de markt gebruikelijke technische specificaties en moet compatibel en verkoopbaar zijn;
- g. Het project dient uiterlijk op 1 mei 2019 gerealiseerd te zijn;
- h. Uiterlijk 13 weken na afloop van de onder 'g' genoemde datum toont u aan dat het NGA-netwerk is aangelegd en geïnstalleerd door middel van een aanvraag tot vaststelling van de subsidie zie hiervoor hieronder sub 2;
- i. In de aanlegfase wordt er 2 maandelijks een contactmoment afgesproken. In eerste instantie wil de provincie schriftelijk geïnformeerd worden. Lopende het traject zal de provincie ook op locatie komen om de vorderingen te monitoren en voor het voeren van overleg;
- j. Na realisatie van de aanleg en na oplevering van het netwerk overlegt u tenminste jaarlijks een voortgangsrapportage die bestaat uit een activiteitenverslag en een financieel verslag. Het activiteitenverslag moet minimaal als inhoud hebben: informatie over het functioneren van de coöperatie, ontwikkelingen m.b.t. het netwerk, personele mutaties en overige relevante informatie betreffende het netwerk. Het financieel verslag moet minimaal zicht geven op de inkomsten en uitgaven en de relevante financiële kengetallen;
- k. Desgevraagd verschaft u inzicht in de stukken waaruit de haalbaarheid van het project en uw kredietwaardigheid kunnen worden afgeleid;
- l. Indien zich in de periode tussen subsidieverlening en de oplevering van het project wijzigingen voordoen, bent u verplicht hiervoor toestemming te vragen aan ons; wijzigingen kunnen nimmer leiden tot een hogere provinciale financiering noch in absolute, noch in relatieve zin;
- m. Zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend, niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht, of dat niet of niet geheel aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan, stelt u ons daarvan direct schriftelijk in kennis of stuurt u ons een mailbericht aan ons subsidieloket@drenthe.nl;
- n. In uw communicatie-uitingen dient u aan te geven dat het project mede tot stand is gekomen door de financiële bijdrage van de provincie Drenthe;

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201601412 te vermelden.

1/1/1 (1)

- o. Omdat de provincie Drenthe financiering verstrekt in het witte gebied is een selectieprocedure van toepassing en dient u conform de regels de procedure onder minimaal 3 aannemers uit te voeren. Hiervoor verwijzen we u naar de site van VerbindDrenthe.nl. Doordat de provincie ook financiert in grijs zijn de voorwaarden zoals deze voor aanbestedingen gelden in grijs leidend, ook voor het witte gebied.

Als u de voorgaande verplichtingen niet nakomt, kan dat een aanleiding zijn om de subsidie te wijzigen, in te trekken of lager vast te stellen en in verband daarmee reeds door u ontvangen bedragen terug te vorderen.

Zolang de subsidie niet is vastgesteld, kan de provincie, onverminderd het bepaalde in artikel 4:48 van de Awb, de subsidieverlening intrekken of ten nadele van u wijzigen als sprake is van:

- a. surséance van betaling of aanvraag daartoe;
- b. faillissement, of een aangifte of verzoek daartoe;
- c. beslaglegging op alle of een belangrijk deel van de goederen van uw coöperatie;
- d. de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend naar verwachting niet, niet geheel, of niet tijdig zullen plaatsvinden en daardoor de gesubsidieerde prestatie niet kan worden geleverd;
- e. geen vervulling van de in de uitvoeringsovereenkomst vermelde opschortende voorwaarden;
- f. het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen, waaronder de verplichtingen die in de uitvoeringsovereenkomst ter uitvoering van deze subsidie zijn opgenomen.

2. Vaststelling:

U dient binnen 13 weken nadat het netwerk is gerealiseerd en operationeel is, doch 1 mei 2019 een aanvraag tot subsidievaststelling in. Daarin toont u aan dat de gesubsidieerde activiteiten daadwerkelijk zijn uitgevoerd en voltooid en dat de gesubsidieerde prestatie is geleverd.

Bij uw aanvraag tot vaststelling van de subsidie overlegt u:

- een inhoudelijke rapportage van de uitgevoerde gesubsidieerde activiteiten
- een overzicht van de activiteiten en de hieraan verbonden uitgaven en inkomsten (jaarrekeningen 2016, 2017 en 2018)
- de volgende bewijsstukken:
  - aantallen aangesloten huishoudens en bedrijven
  - door deze huishoudens en bedrijven betaalde eigen bijdragen
  - bewijs van technische geschiktheid van het aangelegde netwerk (keurmerk)

U dient uw aanvraag tot vaststelling tijdig in. Als u te laat bent kan dat namelijk gevolgen hebben voor de subsidie. Als u geen aanvraag tot vaststelling van de subsidie indient, stellen wij de subsidie ambtshalve vast met de informatie die we hebben. Dit kan ertoe leiden dat wij de subsidie op een lager bedrag vaststellen dan het bedrag van de verlening. Wij hanteren hierbij onze Beleidsregel met betrekking tot sanctie en handhaving bij subsidies.

U ontvangt nooit meer subsidie dan het maximale subsidiebedrag dat wij u verleenden.

Wij kunnen de subsidie wel lager vaststellen dan het verleende subsidiebedrag. Zie hiervoor artikel 4:46 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als u de activiteiten niet of anders hebt uitgevoerd of minder kosten hebt gemaakt.

**OVEREENKOMST VAN GELDLENING EX ARTIKEL 4:36 ALGEMENE WET
BESTUURSRECHT**

TUSSEN

**DE PROVINCIE DRENTHE
ALS KREDIETGEVER**

EN

COÖPERATIE STERK MIDDEN DRENTHE U.A.

ALS KREDIETNEMER

De ondergetekenden

1. **PROVINCIE DRENTH**E, een publiekrechtelijke rechtspersoon, gevestigd te (9405 BJ) Assen aan de Westerbrink 1, te dezen krachtens volmacht van de Commissaris van de Koning, rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde H.G Jumelet hierna te noemen: de "**Kredietgever**";

en

2. **Coöperatie Sterk Midden Drenthe U.A.** een coöperatie, statutair gevestigd te Beilen contactadres van de Coöperatie: Coöperatie Sterk Midden Drenthe Weijerdstraat 7 9411 PJ Beilen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 66143764, te dezen vertegenwoordigd door de heer R. Seele, deze coöperatie hierna te noemen: de "**Kredietnemer**";

Ondergetekenden sub 1 en 2 hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Partijen", en ieder afzonderlijk ook wel als: "Partij".

NEMEN HET VOLGENDE IN AANMERKING

- A. De Provinciale Staten van de Provincie Drenthe (de "**Kredietgever**") hebben in april 2014 het "*Statenstuk 2014-612 Next Generation Access Breedbandnetwerken in Drenthe; plan van aanpak*" vastgesteld;
- B. Kredietgever de aanleg van de onder A bedoelde breedbandnetwerken (in enkelvoud: "**NGA-Netwerk**") wenst te stimuleren in het kader waarvan zij bereid is om "**Subsidie**" te verstrekken aan (rechts)personen die voornemens zijn NGA-Netwerken aan te leggen;
- C. De Kredietnemer heeft op 31 mei 2016 bij Kredietgever een aanvraag tot Subsidie ter grootte van € 2.750.000,- (Twee miljoen zeventienhonderdvijftig duizend euro) ingediend voor de aanleg van een NGA-Netwerk voor grijze aansluitingen in het gebied Midden Drenthe een en ander zoals gearceerd aangegeven op de kaart in **Bijlage 2**.
- D. De Kredietgever heeft de aanvraag van de Kredietnemer getoetst en een besluit genomen als bedoeld in artikel 4:29 Awb ("**Beschikking GS**") tot verstrekking van een subsidie in de vorm van een geldlening van in totaal € 2.750.000,- (Twee miljoen zeventienhonderdvijftig duizend euro) Ter uitvoering van de Beschikking GS wensen Partijen de voorwaarden van de onder D. bedoelde geldlening in deze overeenkomst op schriftelijke wijze vastleggen.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT

1. DEFINITIES EN INLEIDING

- 1.1. Onder de volgende met een hoofdletter aangeduide begrippen, wordt in deze overeenkomst het volgende verstaan:

Beschikking GS	de beschikking van 30 september 2016 201601412-00645537 van het College van Gedeputeerde Staten van de Kredietgever zoals bedoeld in artikel 4:29 Awb ter zake van de toekenning van een Subsidie in de vorm van een Lening
Business case	de business case van de Kredietnemer, aangehecht als Bijlage 1
Deelnemer	een persoon die een aansluiting op het NGA-Netwerk krijgt en daartoe een gebruikersovereenkomst met Kredietnemer zullen sluiten
Lening	de door de Kredietgever aan de Kredietnemer te verstrekken geldlening als vermeld in artikel 2.1, welke geldlening tevens kwalificeert als Subsidie
NGA-Netwerk	het door Kredietnemer aan te leggen Next Generation Acces-netwerk waartoe Kredietnemer gerechtigd zal worden (op grond van een zakelijk recht van opstal als bedoeld in artikel 5:101 BW en op grond van artikel 5:20 lid 2 BW), zijnde een aansluitnetwerk dat volledig of gedeeltelijk gebruikmaakt van optische elementen en dat breedbandtoegangsdiensden kan

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

leveren

Subsidie	een door Kredietgever te verstrekken subsidie in de zin van artikel 4:21 Awb in de vorm van een Lening
Totale Uitstaande Bedrag	het totale bedrag dat de Kredietnemer op enig moment verschuldigd is aan de Kredietgever uit hoofde van deze overeenkomst
Voortgangsrapportage	de jaarlijkse rapportage over de realisering van de Businesscase

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, positioned to the right of the signature lines.

2. LENING

- 2.1. Onder de voorwaarden van deze overeenkomst stelt de Kredietgever aan de Kredietnemer een lening beschikbaar van in totaal € 2.750.000,00 (Twee miljoen zehnhonderdvijftig duizend euro).
- 2.2. De Kredietnemer dient de Lening aan te wenden voor de uitvoering van de Beschikking die door GS is afgegeven.
- 2.3. De Kredietgever zal de Lening onder de voorwaarden van deze overeenkomst in de volgende termijnen aan Kredietnemer ter beschikking stellen.
- 2.4. Binnen 5 werkdagen na het moment waarop alle opschortende voorwaarden genoemd in artikel 7.1 van deze overeenkomst zal de Kredietgever aan de Kredietnemer een eerste termijn van 21,15% van € 200.000,- overmaken. De opvolgende termijn bedragen worden in verhouding van deze lening tot het totaal van de drie verstrekte leningen (totaal € 13.000.000,00) uitbetaald na het overleggen daartoe door Kredietnemer van facturen van daadwerkelijk gemaakte kosten, die samen optellen tot € 200.000,- en betrekking hebben op de aanleg van het netwerk. Deze termijnbedragen worden uitbetaald tot aan het maximale leningsbedrag in de verhouding van deze lening (€ 2.750.000,- / 21,15%) tot het totaal van de drie verstrekte leningen (€ 13.000.000,- / 100%).

3. DUUR

De Lening heeft een looptijd van twintig jaren en gaat in op de dag dat Kredietnemer de eerste termijn genoemd in artikel 2.3. heeft ontvangen op haar bankrekeningnummer en eindigt automatisch op het moment van verstrijken van deze periode van twintig jaren. Op het moment van beëindiging van deze overeenkomst is het Totale Uitstaande Bedrag volledig opeisbaar en dient alsdan volledig door Kredietnemer aan Kredietgever te worden terugbetaald.

4. RENTE

- 4.1. De door de Kredietnemer over het Leningdeel genoemd bij artikel 2.1.a verschuldigde rente bedraagt nominaal **3,97%** op jaarbasis en is vast tot de einddatum.
- 4.2. De rente dient jaarlijks achteraf, uiterlijk per 31 december, voor het eerst uiterlijk per 31 december 2018 en voor het laatst uiterlijk per 31 december 2037 te worden betaald en is alsdan direct opeisbaar en dient door Kredietnemer aan Kredietgever te worden voldaan.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

4.3. Ter berekening van de rente wordt een jaar gesteld op 360 dagen.

5. AFLOSSING

- 5.1. De Kredietnemer dient de Lening af te lossen in 20 opeenvolgende gelijke termijnen, zodanig dat de Lening volledig is afgelost na betaling van de laatste aflossingstermijn. De precieze termijnen worden na betaling van de laatste termijn als bedoeld in artikel 2.3 door Kredietgever in een aflossingsschema vastgelegd, welk schema alsdan wordt toegestuurd aan Kredietnemer.
- 5.2. De aflossingen als bedoeld in artikel 5.1 vinden plaats bij achterafbetaling, dus aan het einde van iedere aflossingstermijn, uiterlijk per 31 december, voor het eerst uiterlijk per 31 december 2018 en voor het laatst uiterlijk per 31 december 2037.
- 5.3. De Kredietnemer zal de liquide middelen die niet nodig zijn voor de continuïteit van de onderneming volledig benutten voor het vervroegd aflossen van de leningen.
- 5.4. Vervroegde aflossing van de Lening is toegestaan, mits:
- a. dit geschiedt in ronde bedragen van € 5.000,-- (vijfduizend euro) of een veelvoud daarvan; en
  - b. de rente over het vervroegd af te lossen bedrag tot de dag van aflossing tezamen met het af te lossen bedrag wordt voldaan; en
  - c. Kredietgever van de vervroegde aflossingen tenminste 30 dagen voor de aflossing op de hoogte is gesteld.

Nb: Volledige terugbetaling van het Totale Uitstaande Bedrag ineens op enig moment gedurende de financieringsperiode is toegestaan.

6. BETALING

- 6.1. Ten minste 1 maand voor de eerste dag van een Aflossingstermijn zal de Kredietgever aan de Kredietnemer een aflossingsnota sturen met daarop vermeld het totale door Kredietnemer verschuldigde bedrag aan aflossing en rente over de desbetreffende Aflossingstermijn. Het enkele feit dat Kredietnemer een aflossingsnota niet of niet (tijdig) heeft ontvangen doet niet af aan diens verplichting tot het tijdig betalen van de aflossing waarop deze nota betrekking heeft.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

- 6.2. Aflossingen op, en rentebetalingen over (het verstrekte deel van de Lening), worden zonder enige korting, verrekening of opschorting verricht door overmaking daarvan op de bankrekening NL04 ABNA 0439 0704 06 t.n.v. provincie Drenthe als vermeld op de aflossingsnota.
- 6.3. De in deze overeenkomst voor Kredietnemer genoemde betalingstermijnen zijn fataal. De Kredietnemer is mitsdien in verzuim door het enkele feit van de niet-tijdige betaling binnen de daarvoor geldende termijn.
- 6.4. Partijen stellen vast dat de Kredietnemer de Kredietgever om uitstel van betaling kan verzoeken. Indien de Kredietgever de Kredietnemer uitstel van betaling heeft verleend, worden de betalingsverplichtingen van Kredietnemer opgeschort en in tijd opgeschoven overeenkomstig het verkregen uitstel, hetgeen onverlet laat dat het Totale Uitstaande Bedrag op de einddatum volledig moet worden afgelost. Over de uitstelperiode wordt een rente berekend, op basis van het rentepercentage van de verstrekte lening.
- 6.5. Betalingen door Kredietnemer worden toegerekend op de wijze als bepaald in artikel 6:44 BW, hetgeen betekent dat deze in de eerste plaats in mindering worden gebracht op de kosten, vervolgens in mindering op de verschenen rente en ten slotte in mindering op de hoofdsom en de lopende rente.
- 6.6. Kredietgever, als verstrekker van de Subsidie, zal de aanvraag tot Subsidie en de daarbij behorende bijlagen van Kredietnemer niet aan derden openbaar maken, tenzij zij daartoe door de rechter op basis van Europese en/of Nederlandse wet- en regelgeving gehouden is.
- 6.7. De Kredietgever is gerechtigd om de haalbaarheid van de Businesscase alsmede iedere Voortgangsrapportage op ieder door haar gewenst moment te laten toetsen door een door haar te bepalen derde partij. Onder deze haalbaarheidstoetsing kan onder meer worden begrepen een onderzoek naar de mogelijkheden van Kredietnemer om de Lening en de rente onder de voorwaarden aan deze Overeenkomst aan Kredietgever terug te betalen. De Kredietgever is gerechtigd om op basis van de uitkomsten van vorenbedoelde haalbaarheidstoetsing nadere voorwaarden te stellen aan de terugbetaling van de Lening en aanvullende zekerheden als bedoeld in Artikel 8 te verlangen.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

7. VOORWAARDEN VERSTREKKING LENING

- 7.1. De verplichting van de Kredietgever tot het verstrekken van de Lening aan de Kredietnemer geldt onder de voorwaarde, van volledige en onherroepelijke vervulling, van ieder van de opschortende voorwaarden:
- a. de Beschikking GS is onherroepelijk;
  - b. Kredietnemer heeft alle voor de aanleg van het NGA-Netwerk benodigde overeenkomsten gesloten met derden (b.v. aannemers);
  - c. Kredietgever heeft een afschrift van de bankrekening van Kredietnemer ontvangen (dit laatste ter controle van de juistheid van het door Kredietnemer opgegeven rekeningnummer);
  - d. aan de voorwaarden van deze overeenkomst is voldaan.
- 7.2 De Kredietnemer zal alleen langlopende verbintenissen afsluiten die passen binnen de business-case, teneinde de business-case succesvol ten uitvoer te brengen.
- 7.3 De Kredietnemer zal geen activiteiten ontplooiën of verplichtingen aangaan die buiten de doelstellingen van de business-case vallen, zonder overleg en de schriftelijke instemming van de Kredietgever.
- 7.4 Ten aanzien van besluiten inzake majeure langlopende verbintenissen die de terugbetalingscapaciteit van de Kredietnemer kunnen aantasten zal de Kredietgever worden geconsulteerd alvorens het besluit door de Kredietnemer wordt genomen.

8. ZEKERHEID

- 8.1 Indien en voor zover dat nog niet is geschied, zal Kredietnemer zo spoedig mogelijk zorgdragen dat inzake het NGA-netwerk al dan niet bij voorbaat (dus voor de feitelijke aanleg daarvan) een zakelijk recht van opstal wordt bedongen als bedoeld in artikel 5:101 BW van de eigena(a)r(en) van de grond waarin het NGA-netwerk zich bevindt of zich in de toekomst zal bevinden zijn gelegen en dat het NGA-netwerk als zijnde een netwerk als bedoeld in artikel 5:20, lid 2 BW al dan niet bij voorbaat wordt geregistreerd in de openbare registers van de Dienst voor het kadaster en de openbare registers. Een en ander op zodanige wijze dat vorenbedoeld (al dan niet bij voorbaat gevestigd) recht van opstal dan wel het (al dan niet bij voorbaat geregistreerd) NGA-netwerk met hypotheekrecht ten gunste van de Kredietgever als hypotheekhouder kan worden belast.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

- 8.2 Tot meerdere zekerheid ter voldoening van haar verplichtingen uit deze overeenkomst zal kredietnemer ten gunste van kredietgever, voorafgaand aan de verstrekking van en evenredig aan de lening door kredietgever (€ 2.750.000,- /21,51%) ten opzichte van het totaal geleende bedrag aan kredietnemer (€ 13.000.000,- / 100%):
- a. een recht van hypotheek, eerste in rang, vestigen op het opstalrecht en/of het geregistreerde NGA-netwerk;
  - b. een pandrecht verlenen op de bestaande en toekomstige vorderingen van kredietnemer op derden.
- 8.3 Onverminderd het bepaalde in artikel 8.1 en 8.2 verbindt de Kredietnemer zich jegens de Kredietgever op eerste verzoek van de Kredietgever de door de Kredietgever gewenste zekerheidsrechten (o.a. pand- en hypotheekrechten) te verschaffen tot meerdere zekerheid ter voldoening van al hetgeen de Kredietgever blijkens haar administratie van de Kredietnemer te vorderen heeft en in de toekomst te vorderen mocht krijgen, waaronder haar vorderingen uit hoofde van deze overeenkomst.
- 8.4 De Kredietnemer verleent hierbij een onherroepelijke volmacht aan de Kredietgever om namens haar alle handelingen te verrichten die nodig zijn om vorenbedoelde zekerheidsrechten te (doen) vestigen, waaronder doch niet beperkt tot het namens haar ondertekenen van akten tot vestiging van pandrechten en het registreren van pandakten en eventuele vervolgpandakten bij de dienst registratie en successie van de Belastingdienst.
- 8.5 Kredietnemer zal het NGA-netwerk gedurende de financieringsperiode voldoende onderhouden volgens de in de betreffende industrie geldende standaarden en zal mutaties registreren in een netwerkadministratie.
- 8.6 Kredietnemer zal het NGA-netwerk niet vervreemden of verplichtingen daartoe aangaan, dan wel met rechten van derden bezwaren ("Bezwaringen") zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Kredietgever.
- 8.7 Kredietnemer zal het NGA-netwerk naar genoegen van de Kredietgever voldoende verzekeren en verzekerd houden, onder meer tegen beschadiging en gehele of gedeeltelijke tenietgaan daarvan, alsmede tegen schade die derden kunnen lijden wegens het gebruik van het NGA-netwerk. Kredietnemer zal op eerste verzoek van Kredietgever de verzekeringspolis tonen.
- 8.8 Kredietnemer zal geen uitkeringen doen aan Deelnemers in het aan te leggen NGA-Netwerk, anders dan met uitdrukkelijke instemming van de Kredietgever.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

9. OPEISBAARHEID

- 9.1 Indien de Kredietgever de Lening op grond van de Awb op een lager bedrag vaststelt dan het oorspronkelijke bedrag van de Lening, is de Lening terstond opeisbaar voor een bedrag gelijk aan het op dat moment opgenomen en nog niet afgeloste deel bedrag van de Lening minus het door Kredietgever lager vastgestelde bedrag van de Lening.
- 9.2 Het door de Kredietnemer verschuldigde Totale Uitstaande Bedrag is terstond en zonder rechterlijke tussenkomst volledig opeisbaar:
- a. bij niet nakoming door de Kredietnemer van enige verplichting uit deze overeenkomst indien niet binnen veertien dagen na schriftelijke ingebrekestelling de betreffende verplichting alsnog is nagekomen;
  - b. in geval de zeggenschap, direct of indirect, over de activiteiten van de Kredietnemer door één of meer derden wordt verkregen. Aan het begrip zeggenschap wordt voor de toepassing van de vorige zin de betekenis toegekend die dit begrip heeft in de definitie van "fusie" in het SER-besluit Fusiegedragsregels 2000, zulks ongeacht of deze gedragsregels op deze verkrijging van toepassing zijn;
  - c. bij faillissement of surseance van betaling, al dan niet voorlopig, van de Kredietnemer;
  - d. in geval van gehele of gedeeltelijke overdracht, danwel bezwaring van het Netwerk door de Kredietnemer;
  - e. bij ontbinding van de Kredietnemer of het besluit daartoe;
  - f. in geval van juridische fusie, juridische splitsing of omzetting van de Kredietnemer zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Kredietgever;
  - g. in geval de Kredietnemer haar onderneming staakt;
  - h. het de Kredietgever op grond van Europese of Nederlandse wet- of regelgeving verboden wordt om de Lening te continueren;
  - i. indien zich één of meerdere weigeringsgronden voor het verstrekken van een subsidie als bedoeld in de Awb voordoet, of er op grond van de Awb een andere grond is tot terugvordering van de Lening, en Kredietgever dit ten minste tien dagen tevoren schriftelijk aan Kredietnemer heeft laten weten, in welke tien dagen door

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

- Kredietgever aan Kredietnemer de mogelijkheid wordt geboden om zijn visie te geven op het oordeel van de Kredietgever;
- j. indien conservatoir beslag of executoriaal beslag gelegd wordt op alle of een belangrijk deel van de goederen van de Kredietnemer en een dergelijk beslag niet binnen 30 (dertig) werkdagen na de beslaglegging wordt opgeheven;
  - k. indien de Kredietnemer niet of niet meer beschikt over de benodigde vergunningen, ontheffingen of andere (rechtens) benodigde toestemmingen in verband met de realisatie van de Businesscase;
  - l. indien de Lening niet wordt aangewend voor het doel waarvoor zij is verstrekt of naar het oordeel van de Kredietgever vaststaat dan dit doel slechts gedeeltelijk is of zal worden gerealiseerd;
  - m. indien wetgeving of de uitleg daarvan gewijzigd is dan wel de overheid een maatregel heeft genomen die gevolgen heeft of kan hebben voor de Lening, en de Kredietnemer en de Kredietgever binnen een redelijke door de Kredietgever te stellen termijn geen schriftelijke overeenstemming hebben bereikt over de aanpassing van deze overeenkomst, waarbij de positie van de Kredietgever niet in negatieve zin mag wijzigen.
- 9.3 De Kredietnemer stelt de Kredietgever zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 5 (vijf) werkdagen nadat zij daarvan op de hoogte raakt, op schriftelijke wijze in kennis van het zich voordoen van een situatie als bedoeld in artikel 9.2.
- 9.4 Indien de Kredietgever overgaat tot gehele of gedeeltelijke opeising van de Lening op grond van dit artikel, is Kredietgever jegens Kredietnemer niet aansprakelijk voor schade die Kredietnemer daardoor lijdt.

10. VERMOGENSVORMING

- 10.1 Bij vervreemding van het NGA-netwerk aan een derde, niet zijnde een aan de Kredietnemer verbonden derde, wordt de door vervreemding verkregen bovenmatige winst tussen Kredietgever en Kredietnemer verrekend naar rato van het aandeel van de beschikbaar gestelde Lening in de totale financiering van het NGA-project en de Deelnemers, waarbij rekening wordt gehouden met de inleg van gelden door de Deelnemers. Onder bovenmatige winst wordt verstaan het positief verschil tussen de aanlegkosten van het NGA-netwerk inclusief een redelijk rendement en de

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

transactiewaarde op het moment van vervreemding. Dit blijft van toepassing tot vijf jaar na volledige aflossing van deze geldlening.

- 10.2 Kredietgever kan een deel van de Lening terugvorderen indien wordt vastgesteld dat de winst die door Kredietnemer of door aan Kredietnemer verbonden personen wordt gemaakt een redelijk rendement te boven gaat. Onder winst die het redelijk rendement te boven gaat wordt verstaan het positief verschil tussen de kosten van het NGA-netwerk bij aanleg inclusief een redelijk rendement en de actuele waarde van het NGA-netwerk op het moment van de subsidievaststelling van de Geldlening. [bepaling uitsluitend van toepassing indien totale steunbedrag (op basis van lening en subsidie) meer dan 10.000.000,- bedraagt]
- 10.3 Bij het bepalen van de hoogte van een vergoeding aan Kredietgever op grond van dit artikel kan een advies worden gevraagd aan een (college van) deskundigen.

11. INFORMATIE

- 11.1 Indien de Kredietnemer voorziet dat zij niet aan haar verplichtingen uit deze overeenkomst zal kunnen voldoen, zal zij de Kredietgever daarover terstond informeren.
- 11.2 De Kredietnemer is verplicht de Kredietgever op eerste redelijke verzoek inzage te geven in de financiële positie van de Kredietnemer en aan de Kredietgever de informatie te verstrekken die de Kredietgever redelijkerwijs nodig heeft ter bepaling van haar positie onder deze overeenkomst, waaronder in ieder geval begrepen:
- a. afschriften van oproepingen en agenda's, de daarbij behorende stukken zoals toelichtingen en dergelijke van de algemene vergadering en ieder ander orgaan van de Kredietnemer, gericht aan het bestuur van de Kredietnemer;
  - b. afschriften van notulen van vergaderingen van het bestuur;
  - c. afschriften van alle door de (register)accountant van de Kredietnemer, alsmede door de Kredietnemer uitgebrachte rapporten of brieven met materiële inhoud;
  - d. periodieke (ten minste één maal per kalenderjaar) financiële overzichten en verslagen van de Kredietnemer waarin in ieder geval is opgenomen kwartaalinformatie betreffende de rentabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit;
  - e. periodieke (ten minste één maal per kalenderjaar) financiële overzichten en verslagen van de Kredietnemer waarin in ieder geval is opgenomen:

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

- (i) de jaarlijks op te stellen begroting, alsmede de jaarlijks op te stellen jaarstukken alsmede de verklaring van de externe (register)accountant van de Kredietnemer (welke verklaring tenminste dient te zijn een beoordelingsverklaring) en het voorstel tot bestemming van het nettoresultaat;
  - (ii) periodieke informatie (ten minste eens per boekjaar) met betrekking tot (de status van) de uitvoering van de Businesscase;
  - (iii) alle aanwezige rapportages inzake de gesteldheid van het NGA-Netwerk.
- 11.3 De in artikel 11.2 onder d en e bedoelde informatie dient in ieder geval door de Kredietgever te zijn ontvangen uiterlijk binnen 4 maanden na afloop van enig boekjaar.
- 11.4 De Kredietnemer verleent hierbij aan de Kredietgever een zelfstandig inzage- en controlerecht van de administratie en boeken van de Kredietnemer om de nakoming van de verplichtingen uit dit artikel te waarborgen. De Kredietnemer zal de Kredietgever, dan wel de door de Kredietgever aangewezen accountant of andere derde(n), te allen tijde en op eerste verzoek toegang verschaffen tot de administratie van de Kredietnemer en de plaats waar deze zich bevindt en de door de Kredietgever verlangde informatie verstrekken.
- 11.5 De administratie van de Kredietgever vormt dwingend bewijs ten aanzien van al hetgeen de Kredietnemer uit hoofde van deze overeenkomst aan de Kredietgever verschuldigd is.
12. PUBLIEKE MEDEDELINGEN
- 12.1 De Kredietnemer geeft de Kredietgever en door de Kredietgever aan te wijzen derden, toestemming de naam en het logo van de Kredietnemer, te gebruiken voor reclame- en pr-uitingen. De Kredietgever zal inhoudelijke redactionele artikelen over Kredietnemer pas publiceren na afstemming met Kredietnemer.
- 12.2 Het is de Kredietgever als subsidieverstrekker toegestaan om publieke mededelingen te doen over de verstrekking van de Lening aan de Kredietnemer waartoe zij op grond van Europese en/of Nederlandse wet- en regelgeving toe gehouden is.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

13. OVERIGE BEPALINGEN

- 13.1 De Kredietnemer kan zich niet beroepen op verrekening of haar verplichtingen uit deze overeenkomst opschorten.
- 13.2 Deze overeenkomst wordt pas van kracht op het moment van rechtsgeldige ondertekening daarvan door Partijen.
- 13.3 Afstand van recht uit of in verband met deze overeenkomst kan slechts geschieden door een daartoe strekkende kennisgeving. Indien een Partij haar rechten uit hoofde van deze Overeenkomst niet uitoefent (daaronder begrepen verlenging van de termijn waarbinnen een andere Partij haar verbintenissen uit deze overeenkomst kan uitvoeren) mag dit niet worden opgevat als rechtsverwerking.
- 13.4 Wijzigingen in deze overeenkomst hebben geen rechtskracht tenzij deze schriftelijk zijn aangegaan en door de Partijen zijn ondertekend.
- 13.5 Deze overeenkomst bevat de gehele overeenkomst tussen de Partijen met betrekking tot de hierin genoemde onderwerpen en vervangt alle eerdere overeenkomsten en overeenstemmingen, mondeling, schriftelijk of anderszins, tussen de Partijen.
- 13.6 Indien één of meerdere bepalingen uit deze overeenkomst onverbindend zijn of worden, dan blijven de overige bepalingen van deze overeenkomst onverminderd van kracht. Partijen verbinden zich over en weer jegens elkaar om de onverbindende bepalingen te vervangen door verbindende bepalingen en wel op een zodanige wijze dat deze naar aard, doel en strekking zoveel mogelijk aansluiten bij de te vervangen bepalingen.
- 13.7 De rechten of verplichtingen van de Kredietnemer uit hoofde van deze overeenkomst (of een deel daarvan) zijn niet overdraagbaar tenzij de Kredietgever daarvoor haar toestemming verleent. Deze bepaling heeft slechts verbintenisrechtelijke werking.
- 13.8 De Kredietgever is gerechtigd om haar rechten en verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst, als ook deze overeenkomst in zijn geheel over te dragen (als bedoeld in artikel 6:159 BW) aan een door de Kredietgever aan te wijzen partij. De Kredietnemer verleent hieraan bij voorbaat haar onherroepelijke toestemming als bedoeld in artikel 6:156 lid 1 BW.
- 13.9 De kosten voor het opstellen en uitvoering geven aan deze overeenkomst komen voor rekening van de Kredietgever (waaronder niet zijn begrepen kosten die Kredietgever dient te maken ter uitoefening en handhaving van haar rechten uit deze overeenkomst).

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

14. VERKLARINGEN EN GARANTIES

- 14.1 De Kredietnemer verklaart dat zij aan de Kredietgever alle informatie heeft verschaft die zij redelijkerwijs aan de Kredietgever had dienen te verstrekken en/of die de Kredietgever redelijkerwijs van haar kan verlangen teneinde zich een juist en volledig beeld te vormen van de risico's die gepaard gaan met het verstrekken van de Lening aan de Kredietnemer en dat haar geen feiten en/of omstandigheden bekend zijn, welke ertoe zouden kunnen leiden dat de Kredietgever, als zij van deze feiten en/of omstandigheden had geweten, de Lening niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben verstrekt.
- 14.2 Alle door of namens de Kredietnemer aan de Kredietgever verstrekte inlichtingen en gegevens zijn juist en volledig.
- 14.3 De Kredietnemer heeft geen inlichtingen of gegevens achtergehouden of verzwegen die zij aan de Kredietgever had dienen te verstrekken en waarvan zij wist of redelijkerwijs had moeten begrijpen dat zij voor de Kredietgever zo wezenlijk zouden zijn dat de Kredietgever, als zij met de verzwegen feiten of gegevens bekend was geweest, de Lening niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben verstrekt.
- 14.4 De Kredietnemer garandeert hierbij dat ieder van de bepalingen in deze overeenkomst zichzelf en in onderlinge samenhang beschouwd in alle opzichten juist, volledig, nauwkeurig en niet misleidend is op de ondertekeningsdatum.

15. TOEPASSELIJK RECHT EN FORUM

- 15.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
- 15.2 Alle geschillen voortvloeiende uit deze overeenkomst dienen te worden voorgelegd aan de rechtbank Noord-Nederland.

16. SLOTBEPALINGEN

- 16.1 Alle bijlagen waarnaar in deze overeenkomst wordt verwezen, almede de considerans vormen een integraal en onlosmakelijk deel van deze overeenkomst.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

16.2 Geen van de bepalingen van deze overeenkomst kan worden uitgelegd ten nadele van een partij vanwege het feit dat deze verantwoordelijk was voor het (doen) opstellen van de desbetreffende bepaling.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned to the right of the signature lines.

(Handtekeningenpagina)

Namens de Kredietgever

Naam: de heer H.G. Jumelet

Plaats: Assen

Datum: 30 sept. 2016

Namens Kredietnemer

Naam: De heer R. Seele

Naam: de heer P.J. de Vries

Plaats: Assen

Datum: 30/9/2016

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long vertical stroke, positioned to the right of the signature lines.

BIJLAGE 1

Businesscase

Two handwritten signatures in blue ink. The top signature is a stylized 'J' followed by a flourish. The bottom signature is a stylized 'D' followed by a flourish.

**OVEREENKOMST VAN GELDLENING EX ARTIKEL 4:36 ALGEMENE WET
BESTUURSRECHT**

TUSSEN

**DE PROVINCIE DRENTHE
ALS KREDIETGEVER**

EN

COÖPERATIE STERK MIDDEN DRENTHE U.A.

ALS KREDIETNEMER

De ondergetekenden

1. **PROVINCIE DRENTH**E, een publiekrechtelijke rechtspersoon, gevestigd te (9405 BJ) Assen aan de Westerbrink 1, te dezen krachtens volmacht van de Commissaris van de Koning, rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde H.G Jumelet hierna te noemen: de "**Kredietgever**";

en

2. **Coöperatie Sterk Midden Drenthe U.A.** een coöperatie, statutair gevestigd te Beilen contactadres van de Coöperatie: Coöperatie Sterk Midden Drenthe Weijerdstraat 7 9411 PJ Beilen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 66143764, te dezen vertegenwoordigd door de heer R. Seele, deze coöperatie hierna te noemen: de "**Kredietnemer**";

Ondergetekenden sub 1 en 2 hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Partijen", en ieder afzonderlijk ook wel als: "Partij".

NEMEN HET VOLGENDE IN AANMERKING

- A. De Provinciale Staten van de Provincie Drenthe (de "**Kredietgever**") hebben in april 2014 het "*Statenstuk 2014-612 Next Generation Access Breedbandnetwerken in Drenthe; plan van aanpak*" vastgesteld;
- B. Kredietgever de aanleg van de onder A bedoelde breedbandnetwerken (in enkelvoud: "**NGA-Netwerk**") wenst te stimuleren in het kader waarvan zij bereid is om "**Subsidie**" te verstrekken aan (rechts)personen die voornemens zijn NGA-Netwerken aan te leggen;
- C. De Kredietnemer heeft op 31 mei 2016 bij Kredietgever een aanvraag tot Subsidie ter grootte van € 7.500.000,- (Zeven miljoen vijfhonderdduizend euro) ingediend voor de aanleg van een NGA-Netwerk voor witte aansluitingen in het gebied Midden Drenthe een en ander zoals gearceerd aangegeven op de kaart in **Bijlage 2**.
- D. De Kredietgever heeft de aanvraag van de Kredietnemer getoetst en een besluit genomen als bedoeld in artikel 4:29 Awb ("**Beschikking GS**") tot verstrekking van een subsidie in de vorm van een geldlening van in totaal € 7.500.000,- (Zeven miljoen vijfhonderdduizend euro)
- E. Ter uitvoering van de Beschikking GS wensen Partijen de voorwaarden van de onder D. bedoelde geldlening in deze overeenkomst op schriftelijke wijze vastleggen.

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT

1. DEFINITIES EN INLEIDING

- 1.1. Onder de volgende met een hoofdletter aangeduide begrippen, wordt in deze overeenkomst het volgende verstaan:

Beschikking GS	de beschikking van 30 september 2016 201601412-00645539 van het College van Gedeputeerde Staten van de Kredietgever zoals bedoeld in artikel 4:29 Awb ter zake van de toekenning van een Subsidie in de vorm van een Lening
Business case	de business case van de Kredietnemer, aangehecht als Bijlage 1
Deelnemer	een persoon die een aansluiting op het NGA-Netwerk krijgt en daartoe een gebruikersovereenkomst met Kredietnemer zullen sluiten
Lening	de door de Kredietgever aan de Kredietnemer te verstrekken geldlening als vermeld in artikel 2.1, welke geldlening tevens kwalificeert als Subsidie
NGA-Netwerk	het door Kredietnemer aan te leggen Next Generation Acces-netwerk waartoe Kredietnemer gerechtigd zal worden (op grond van een zakelijk recht van opstal als bedoeld in artikel 5:101 BW en op grond van artikel 5:20 lid 2 BW), zijnde een aansluitnetwerk dat volledig of gedeeltelijk gebruikmaakt van optische elementen en dat breedbandtoegangsdiensten kan

leveren

Subsidie	een door Kredietgever te verstrekken subsidie in de zin van artikel 4:21 Awb in de vorm van een Lening
Totale Uitstaande Bedrag	het totale bedrag dat de Kredietnemer op enig moment verschuldigd is aan de Kredietgever uit hoofde van deze overeenkomst
Voortgangsrapportage	de jaarlijkse rapportage over de realisering van de Businesscase

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'S' followed by a long, sweeping horizontal stroke that ends in a small loop.

2. LENING

- 2.1. Onder de voorwaarden van deze overeenkomst stelt de Kredietgever aan de Kredietnemer een lening beschikbaar van in totaal € 7.500.000,- (zeven miljoen vijfhonderdduizend euro)
- 2.2. De Kredietnemer dient de Lening aan te wenden voor de uitvoering van de Beschikking die door GS is afgegeven.
- 2.3. De Kredietgever zal de Lening onder de voorwaarden van deze overeenkomst in de volgende termijnen aan Kredietnemer ter beschikking stellen.
- 2.4. Binnen 5 werkdagen na het moment waarop alle opschortende voorwaarden genoemd in artikel 7.1 van deze overeenkomst zal de Kredietgever aan de Kredietnemer een eerste termijn van 57,7% van € 200.000,- overmaken. De opvolgende termijnen bedragen elk € 200.000,- en worden uitbetaald na het overleggen daartoe door Kredietnemer van facturen van daadwerkelijk gemaakte kosten, die samen optellen tot € 200.000,- en betrekking hebben op de aanleg van het netwerk. Deze termijnbedragen worden uitbetaald tot aan het maximale leningsbedrag in de verhouding van deze lening (€ 7.500.000,- / 57,7%) tot het totaal van de drie verstrekte leningen (€ 13.000.000,- / 100%).

3. DUUR

De Lening heeft een looptijd van twintig jaren en gaat in op de dag dat Kredietnemer de eerste termijn genoemd in artikel 2.3. heeft ontvangen op haar bankrekeningnummer en eindigt automatisch op het moment van verstrijken van deze periode van twintig jaren. Op het moment van beëindiging van deze overeenkomst is het Totale Uitstaande Bedrag volledig opeisbaar en dient alsdan volledig door Kredietnemer aan Kredietgever te worden terugbetaald.

4. RENTE

- 4.1. De door de Kredietnemer over het Leningdeel genoemd bij artikel 2.1.a verschuldigde rente bedraagt nominaal **0,703%** op jaarbasis en is vast tot de einddatum.

- 4.2. De rente dient jaarlijks achteraf, uiterlijk per 31 december, voor het eerst uiterlijk per 31 december 2018 en voor het laatst uiterlijk per 31 december 2037 te worden betaald en is alsdan direct opeisbaar en dient door Kredietnemer aan Kredietgever te worden voldaan.
- 4.3. Ter berekening van de rente wordt een jaar gesteld op 360 dagen.

5. AFLOSSING

- 5.1. De Kredietnemer dient de Lening af te lossen in 20 opeenvolgende gelijke termijnen, zodanig dat de Lening volledig is afgelost na betaling van de laatste aflossingstermijn. De precieze termijnen worden na betaling van de laatste termijn als bedoeld in artikel 2.3 door Kredietgever in een aflossingsschema vastgelegd, welk schema alsdan wordt toegestuurd aan Kredietnemer.
- 5.2. De aflossingen als bedoeld in artikel 5.1 vinden plaats bij achterafbetaling, dus aan het einde van iedere aflossingstermijn, uiterlijk per 31 december, voor het eerst uiterlijk per 31 december 2018 en voor het laatst uiterlijk per 31 december 2037.
- 5.3. De Kredietnemer zal de liquide middelen die niet nodig zijn voor de continuïteit van de onderneming volledig benutten voor het vervroegd aflossen van de leningen.
- 5.4. Vervroegde aflossing van de Lening is toegestaan, mits:
- a. dit geschiedt in ronde bedragen van € 5.000,— (vijfduizend euro) of een veelvoud daarvan; en
  - b. de rente over het vervroegd af te lossen bedrag tot de dag van aflossing tezamen met het af te lossen bedrag wordt voldaan; en
  - c. Kredietgever van de vervroegde aflossingen tenminste 30 dagen voor de aflossing op de hoogte is gesteld.

Nb: Volledige terugbetaling van het Totale Uitstaande Bedrag ineens op enig moment gedurende de financieringsperiode is toegestaan.

6. BETALING

- 6.1. Ten minste 1 maand voor de eerste dag van een Aflossingstermijn zal de Kredietgever aan de Kredietnemer een aflossingsnota sturen met daarop vermeld het totale door Kredietnemer verschuldigde bedrag aan aflossing en rente over de desbetreffende

Aflossingstermijn. Het enkele feit dat Kredietnemer een aflossingsnota niet of niet (tijdig) heeft ontvangen doet niet af aan diens verplichting tot het tijdig betalen van de aflossing waarop deze nota betrekking heeft.

- 6.2. Aflossingen op, en rentebetalingen over (het verstrekte deel van de Lening), worden zonder enige korting, verrekening of opschorting verricht door overmaking daarvan op de bankrekening NL04 ABNA 0439 0704 06 t.n.v. provincie Drenthe als vermeld op de aflossingsnota.
- 6.3. De in deze overeenkomst voor Kredietnemer genoemde betalingstermijnen zijn fataal. De Kredietnemer is mitsdien in verzuim door het enkele feit van de niet-tijdige betaling binnen de daarvoor geldende termijn.
- 6.4. Partijen stellen vast dat de Kredietnemer de Kredietgever om uitstel van betaling kan verzoeken. Indien de Kredietgever de Kredietnemer uitstel van betaling heeft verleend, worden de betalingsverplichtingen van Kredietnemer opgeschort en in tijd opgeschoven overeenkomstig het verkregen uitstel, hetgeen onverlet laat dat het Totale Uitstaande Bedrag op de einddatum volledig moet worden afgelost. Over de uitstelperiode wordt een rente berekend, op basis van het rentepercentage van de verstrekte lening.
- 6.5. Betalingen door Kredietnemer worden toegerekend op de wijze als bepaald in artikel 6:44 BW, hetgeen betekent dat deze in de eerste plaats in mindering worden gebracht op de kosten, vervolgens in mindering op de verschenen rente en ten slotte in mindering op de hoofdsom en de lopende rente.
- 6.6. Kredietgever, als verstrekker van de Subsidie, zal de aanvraag tot Subsidie en de daarbij behorende bijlagen van Kredietnemer niet aan derden openbaar maken, tenzij zij daartoe door de rechter op basis van Europese en/of Nederlandse wet- en regelgeving gehouden is.
- 6.7. De Kredietgever is gerechtigd om de haalbaarheid van de Businesscase alsmede iedere Voortgangsrapportage op ieder door haar gewenst moment te laten toetsen door een door haar te bepalen derde partij. Onder deze haalbaarheidstoetsing kan onder meer worden begrepen een onderzoek naar de mogelijkheden van Kredietnemer om de Lening en de rente onder de voorwaarden aan deze Overeenkomst aan Kredietgever terug te betalen. De Kredietgever is gerechtigd om op basis van de uitkomsten van vorenbedoelde haalbaarheidstoetsing nadere voorwaarden te stellen aan de terugbetaling van de Lening en aanvullende zekerheden als bedoeld in Artikel 9.3 te verlangen.

7. VOORWAARDEN VERSTREKKING LENING

- 7.1. De verplichting van de Kredietgever tot het verstrekken van de Lening aan de Kredietnemer geldt onder de voorwaarde, van volledige en onherroepelijke vervulling, van ieder van de opschortende voorwaarden:
- a. de Beschikking GS is onherroepelijk;
  - b. Kredietnemer heeft alle voor de aanleg van het NGA-Netwerk benodigde overeenkomsten gesloten met derden (b.v. aannemers);
  - c. Kredietgever heeft een afschrift van de bankrekening van Kredietnemer ontvangen (dit laatste ter controle van de juistheid van het door Kredietnemer opgegeven rekeningnummer);
  - d. aan de voorwaarden van deze overeenkomst is voldaan.
- 7.2 De Kredietnemer zal alleen langlopende verbintenissen afsluiten die passen binnen de business-case, teneinde de business-case succesvol ten uitvoer te brengen.
- 7.3 De Kredietnemer zal geen activiteiten ontplooiën of verplichtingen aangaan die buiten de doelstellingen van de business-case vallen, zonder overleg en de schriftelijke instemming van de Kredietgever.
- 7.4 Ten aanzien van besluiten inzake majeure langlopende verbintenissen die de terugbetalingscapaciteit van de Kredietnemer kunnen aantasten zal de Kredietgever worden geconsulteerd alvorens het besluit door de Kredietnemer wordt genomen.

8. ZEKERHEID

- 8.1 Indien en voor zover dat nog niet is geschied, zal Kredietnemer zo spoedig mogelijk zorgdragen dat inzake het NGA-netwerk al dan niet bij voorbaat (dus voor de feitelijke aanleg daarvan) een zakelijk recht van opstal wordt bedongen als bedoeld in artikel 5:101 BW van de eigena(a)r(en) van de grond waarin het NGA-netwerk zich bevindt of zich in de toekomst zal bevinden zijn gelegen en dat het NGA-netwerk als zijnde een netwerk als bedoeld in artikel 5:20, lid 2 BW al dan niet bij voorbaat wordt geregistreerd in de openbare registers van de Dienst voor het kadaster en de openbare registers. Een
- Pagina 8 van 20

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

en ander op zodanige wijze dat vorenbedoeld (al dan niet bij voorbaat gevestigd) recht van opstal danwel het (al dan niet bij voorbaat geregistreerd) NGA-netwerk met hypotheekrecht ten gunste van de Kredietgever als hypotheekhouder kan worden belast.

- 8.2 Tot meerdere zekerheid ter voldoening van haar verplichtingen uit deze overeenkomst zal kredietnemer ten gunste van kredietgever, voorafgaand aan de verstrekking van en evenredig aan de lening door kredietgever (€ 7.500.000,- /57,70%) ten opzichte van het totaal geleende bedrag aan kredietnemer (€ 13.000.000,- / 100%):
- a. een recht van hypotheek, eerste in rang, vestigen op het opstalrecht en/of het geregistreerde NGA-netwerk;
  - b. een pandrecht verlenen op de bestaande en toekomstige vorderingen van kredietnemer op derden.
- 8.3 Onverminderd het bepaalde in artikel 8.1 en 8.2 verbindt de Kredietnemer zich jegens de Kredietgever op eerste verzoek van de Kredietgever de door de Kredietgever gewenste zekerheidsrechten (o.a. pand- en hypotheekrechten) te verschaffen tot meerdere zekerheid ter voldoening van al hetgeen de Kredietgever blijkens haar administratie van de Kredietnemer te vorderen heeft en in de toekomst te vorderen mocht krijgen, waaronder haar vorderingen uit hoofde van deze overeenkomst.
- 8.4 De Kredietnemer verleent hierbij een onherroepelijke volmacht aan de Kredietgever om namens haar alle handelingen te verrichten die nodig zijn om vorenbedoelde zekerheidsrechten te (doen) vestigen, waaronder doch niet beperkt tot het namens haar ondertekenen van akten tot vestiging van pandrechten en het registreren van pandakten en eventuele vervolgpandakten bij de dienst registratie en successie van de Belastingdienst.
- 8.5 Kredietnemer zal het NGA-netwerk gedurende de financieringsperiode voldoende onderhouden volgens de in de betreffende industrie geldende standaarden en zal mutaties registreren in een netwerkadministratie.
- 8.6 Kredietnemer zal het NGA-netwerk niet vervreemden of verplichtingen daartoe aangaan, dan wel met rechten van derden bezwaren ("Bezwaringen") zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Kredietgever.
- 8.7 Kredietnemer zal het NGA-netwerk naar genoegen van de Kredietgever voldoende verzekeren en verzekerd houden, onder meer tegen beschadiging en gehele of gedeeltelijke tenietgaan daarvan, alsmede tegen schade die derden kunnen lijden

wegens het gebruik van het NGA-netwerk. Kredietnemer zal op eerste verzoek van Kredietgever de verzekeringspolis tonen.

- 8.8 Kredietnemer zal geen uitkeringen doen aan Deelnemers in het aan te leggen NGA-Netwerk, anders dan met uitdrukkelijke instemming van de Kredietgever.

9. OPEISBAARHEID

- 9.1 Indien de Kredietgever de Lening op grond van de Awb op een lager bedrag vaststelt dan het oorspronkelijke bedrag van de Lening, is de Lening terstond opeisbaar voor een bedrag gelijk aan het op dat moment opgenomen en nog niet afgeloste deel bedrag van de Lening minus het door Kredietgever lager vastgestelde bedrag van de Lening.

- 9.2 Het door de Kredietnemer verschuldigde Totale Uitstaande Bedrag is terstond en zonder rechterlijke tussenkomst volledig opeisbaar:

- a. bij niet nakoming door de Kredietnemer van enige verplichting uit deze overeenkomst indien niet binnen veertien dagen na schriftelijke ingebrekestelling de betreffende verplichting alsnog is nagekomen;
- b. in geval de zeggenschap, direct of indirect, over de activiteiten van de Kredietnemer door één of meer derden wordt verkregen. Aan het begrip zeggenschap wordt voor de toepassing van de vorige zin de betekenis toegekend die dit begrip heeft in de definitie van "fusie" in het SER-besluit Fusiegedragsregels 2000, zulks ongeacht of deze gedragsregels op deze verkrijging van toepassing zijn;
- c. bij faillissement of surseance van betaling, al dan niet voorlopig, van de Kredietnemer;
- d. in geval van gehele of gedeeltelijke overdracht, danwel bezwaring van het Netwerk door de Kredietnemer;
- e. bij ontbinding van de Kredietnemer of het besluit daartoe;
- f. in geval van juridische fusie, juridische splitsing of omzetting van de Kredietnemer zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Kredietgever;
- g. in geval de Kredietnemer haar onderneming staakt;
- h. het de Kredietgever op grond van Europese of Nederlandse wet- of regelgeving verboden wordt om de Lening te continueren;

- i. indien zich één of meerdere weigeringsgronden voor het verstrekken van een subsidie als bedoeld in de Awb voordoet, of er op grond van de Awb een andere grond is tot terugvordering van de Lening, en Kredietgever dit ten minste tien dagen tevoren schriftelijk aan Kredietnemer heeft laten weten, in welke tien dagen door Kredietgever aan Kredietnemer de mogelijkheid wordt geboden om zijn visie te geven op het oordeel van de Kredietgever;
- j. indien conservatoir beslag of executoriaal beslag gelegd wordt op alle of een belangrijk deel van de goederen van de Kredietnemer en een dergelijk beslag niet binnen 30 (dertig) werkdagen na de beslaglegging wordt opgeheven;
- k. indien de Kredietnemer niet of niet meer beschikt over de benodigde vergunningen, ontheffingen of andere (rechten) benodigde toestemmingen in verband met de realisatie van de Businesscase;
- l. indien de Lening niet wordt aangewend voor het doel waarvoor zij is verstrekt of naar het oordeel van de Kredietgever vaststaat dan dit doel slechts gedeeltelijk is of zal worden gerealiseerd;
- m. indien wetgeving of de uitleg daarvan gewijzigd is dan wel de overheid een maatregel heeft genomen die gevolgen heeft of kan hebben voor de Lening, en de Kredietnemer en de Kredietgever binnen een redelijke door de Kredietgever te stellen termijn geen schriftelijke overeenstemming hebben bereikt over de aanpassing van deze overeenkomst, waarbij de positie van de Kredietgever niet in negatieve zin mag wijzigen.

9.3 De Kredietnemer stelt de Kredietgever zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 5 (vijf) werkdagen nadat zij daarvan op de hoogte raakt, op schriftelijke wijze in kennis van het zich voordoen van een situatie als bedoeld in artikel 9.2.

9.4 Indien de Kredietgever overgaat tot gehele of gedeeltelijke opeising van de Lening op grond van dit artikel, is Kredietgever jegens Kredietnemer niet aansprakelijk voor schade die Kredietnemer daardoor lijdt.

10. VERMOGENSVORMING

10.1 Bij vervreemding van het NGA-netwerk aan een derde, niet zijnde een aan de Kredietnemer verbonden derde, wordt de door vervreemding verkregen bovenmatige winst tussen Kredietgever en Kredietnemer verrekend naar rato van het aandeel van de

beschikbaar gestelde Lening in de totale financiering van het NGA-project. en de Deelnemers, waarbij rekening wordt gehouden met de inleg van gelden door de Deelnemers. Onder bovenmatige winst wordt verstaan het positief verschil tussen de aanlegkosten van het NGA-netwerk inclusief een redelijk rendement en de transactiewaarde op het moment van vervreemding. Dit blijft van toepassing tot vijf jaar na volledige aflossing van deze geldlening.

- 10.2 Kredietgever kan een deel van de Lening terugvorderen indien wordt vastgesteld dat de winst die door Kredietnemer of door aan Kredietnemer verbonden personen wordt gemaakt een redelijk rendement te boven gaat. Onder winst die het redelijk rendement te boven gaat wordt verstaan het positief verschil tussen de kosten van het NGA-netwerk bij aanleg inclusief een redelijk rendement en de actuele waarde van het NGA-netwerk op het moment van de subsidievaststelling van de Geldlening. [bepaling uitsluitend van toepassing indien totale steunbedrag (op basis van lening en subsidie) meer dan €10.000.000,- bedraagt]
- 10.3 Bij het bepalen van de hoogte van een vergoeding aan Kredietgever op grond van dit artikel kan een advies worden gevraagd aan een (college van) deskundigen.

11. INFORMATIE

- 11.1 Indien de Kredietnemer voorziet dat zij niet aan haar verplichtingen uit deze overeenkomst zal kunnen voldoen, zal zij de Kredietgever daarover terstond informeren.
- 11.2 De Kredietnemer is verplicht de Kredietgever op eerste redelijke verzoek inzage te geven in de financiële positie van de Kredietnemer en aan de Kredietgever de informatie te verstrekken die de Kredietgever redelijkerwijs nodig heeft ter bepaling van haar positie onder deze overeenkomst, waaronder in ieder geval begrepen:
- a. afschriften van oproepingen en agenda's, de daarbij behorende stukken zoals toelichtingen en dergelijke van de algemene vergadering en ieder ander orgaan van de Kredietnemer, gericht aan het bestuur van de Kredietnemer;
  - b. afschriften van notulen van vergaderingen van het bestuur;
  - c. afschriften van alle door de (register)accountant van de Kredietnemer, alsmede door de Kredietnemer uitgebrachte rapporten of brieven met materiële inhoud;

- d. periodieke (ten minste één maal per kalenderjaar) financiële overzichten en verslagen van de Kredietnemer waarin in ieder geval is opgenomen kwartaalinformatie betreffende de rentabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit;
- e. periodieke (ten minste één maal per kalenderjaar) financiële overzichten en verslagen van de Kredietnemer waarin in ieder geval is opgenomen:
  - (i) de jaarlijks op te stellen begroting, alsmede de jaarlijks op te stellen jaarstukken alsmede de verklaring van de externe (register)accountant van de Kredietnemer (welke verklaring tenminste dient te zijn een beoordelingsverklaring) en het voorstel tot bestemming van het nettoresultaat;
  - (ii) periodieke informatie (ten minste eens per boekjaar) met betrekking tot (de status van) de uitvoering van de Businesscase;
  - (iii) alle aanwezige rapportages inzake de gesteldheid van het NGA-Netwerk.

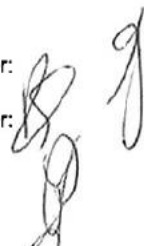
11.3 De in artikel 11.2 onder d en e bedoelde informatie dient in ieder geval door de Kredietgever te zijn ontvangen uiterlijk binnen 4 maanden na afloop van enig boekjaar.

11.4 De Kredietnemer verleent hierbij aan de Kredietgever een zelfstandig inzage- en controlerecht van de administratie en boeken van de Kredietnemer om de nakoming van de verplichtingen uit dit artikel te waarborgen. De Kredietnemer zal de Kredietgever, dan wel de door de Kredietgever aangewezen accountant of andere derde(n), te allen tijde en op eerste verzoek toegang verschaffen tot de administratie van de Kredietnemer en de plaats waar deze zich bevindt en de door de Kredietgever verlangde informatie verstrekken.

11.5 De administratie van de Kredietgever vormt dwingend bewijs ten aanzien van al hetgeen de Kredietnemer uit hoofde van deze overeenkomst aan de Kredietgever verschuldigd is.

12. PUBLIEKE MEDEDELINGEN

12.1 De Kredietnemer geeft de Kredietgever en door de Kredietgever aan te wijzen derden, toestemming de naam en het logo van de Kredietnemer, te gebruiken voor reclame- en pr-uitingen. De Kredietgever zal inhoudelijke redactionele artikelen over Kredietnemer pas publiceren na afstemming met Kredietnemer.

- 12.2 Het is de Kredietgever als subsidieverstrekker toegestaan om publieke mededelingen te doen over de verstrekking van de Lening aan de Kredietnemer waartoe zij op grond van Europese en/of Nederlandse wet- en regelgeving toe gehouden is.

13. OVERIGE BEPALINGEN

- 13.1 De Kredietnemer kan zich niet beroepen op verrekening of haar verplichtingen uit deze overeenkomst opschorten.
- 13.2 Deze overeenkomst wordt pas van kracht op het moment van rechtsgeldige ondertekening daarvan door Partijen.
- 13.3 Afstand van recht uit of in verband met deze overeenkomst kan slechts geschieden door een daartoe strekkende kennisgeving. Indien een Partij haar rechten uit hoofde van deze Overeenkomst niet uitoefent (daaronder begrepen verlenging van de termijn waarbinnen een andere Partij haar verbintenissen uit deze overeenkomst kan uitvoeren) mag dit niet worden opgevat als rechtsverwerking.
- 13.4 Wijzigingen in deze overeenkomst hebben geen rechtskracht tenzij deze schriftelijk zijn aangegaan en door de Partijen zijn ondertekend.
- 13.5 Deze overeenkomst bevat de gehele overeenkomst tussen de Partijen met betrekking tot de hierin genoemde onderwerpen en vervangt alle eerdere overeenkomsten en overeenstemmingen, mondeling, schriftelijk of anderszins, tussen de Partijen.
- 13.6 Indien één of meerdere bepalingen uit deze overeenkomst onverbindend zijn of worden, dan blijven de overige bepalingen van deze overeenkomst onverminderd van kracht. Partijen verbinden zich over en weer jegens elkaar om de onverbindende bepalingen te vervangen door verbindende bepalingen en wel op een zodanige wijze dat deze naar aard, doel en strekking zoveel mogelijk aansluiten bij de te vervangen bepalingen.
- 13.7 De rechten of verplichtingen van de Kredietnemer uit hoofde van deze overeenkomst (of een deel daarvan) zijn niet overdraagbaar tenzij de Kredietgever daarvoor haar toestemming verleent. Deze bepaling heeft slechts verbintenisrechtelijke werking.
- 13.8 De Kredietgever is gerechtigd om haar rechten en verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst, als ook deze overeenkomst in zijn geheel over te dragen (als bedoeld in artikel 6:159 BW) aan een door de Kredietgever aan te wijzen partij. De Kredietnemer verleent hieraan bij voorbaat haar onherroepelijke toestemming als bedoeld in artikel 6:156 lid 1 BW.

The image shows two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is more compact and stylized, while the signature on the right is more elongated and flowing. Both appear to be cursive or semi-cursive handwriting.

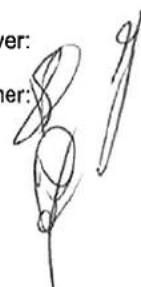
- 13.9 De kosten voor het opstellen en uitvoering geven aan deze overeenkomst komen voor rekening van de Kredietgever (waaronder niet zijn begrepen kosten die Kredietgever dient te maken ter uitoefening en handhaving van haar rechten uit deze overeenkomst).

14. VERKLARINGEN EN GARANTIES

- 14.1 De Kredietnemer verklaart dat zij aan de Kredietgever alle informatie heeft verschaft die zij redelijkerwijs aan de Kredietgever had dienen te verstrekken en/of die de Kredietgever redelijkerwijs van haar kan verlangen teneinde zich een juist en volledig beeld te vormen van de risico's die gepaard gaan met het verstrekken van de Lening aan de Kredietnemer en dat haar geen feiten en/of omstandigheden bekend zijn, welke ertoe zouden kunnen leiden dat de Kredietgever, als zij van deze feiten en/of omstandigheden had geweten, de Lening niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben verstrekt.
- 14.2 Alle door of namens de Kredietnemer aan de Kredietgever verstrekte inlichtingen en gegevens zijn juist en volledig.
- 14.3 De Kredietnemer heeft geen inlichtingen of gegevens achtergehouden of verzwegen die zij aan de Kredietgever had dienen te verstrekken en waarvan zij wist of redelijkerwijs had moeten begrijpen dat zij voor de Kredietgever zo wezenlijk zouden zijn dat de Kredietgever, als zij met de verzwegen feiten of gegevens bekend was geweest, de Lening niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben verstrekt.
- 14.4 De Kredietnemer garandeert hierbij dat ieder van de bepalingen in deze overeenkomst zichzelf en in onderlinge samenhang beschouwd in alle opzichten juist, volledig, nauwkeurig en niet misleidend is op de ondertekeningsdatum.

15. TOEPASSELIJK RECHT EN FORUM

- 15.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
- 15.2 Alle geschillen voortvloeiende uit deze overeenkomst dienen te worden voorgelegd aan de rechtbank Noord-Nederland.

The image shows two handwritten signatures. The top signature is for the Creditor (Kredietgever) and the bottom signature is for the Borrower (Kredietnemer). Both signatures are written in dark ink and are somewhat stylized.

(Handtekeningenpagina)

Namens de Kredietgever

Naam: de heer H.G. Jumelet

Plaats: Assen

Datum: 30 Sept. 2016

Namens Kredietnemer

Naam: De heer R. Seele

Naam: de heer P.J. de Vries

Plaats: Assen

Datum: 30/9/2016

GEREGISTREERD IN: ENKEL-VOUD
TE ROTTERDAM 11-11-2016
REGISTRATIENUMMER: 2016.026320.001
NAMENS DE INSPECTEUR
L MEULEN + bijlage

[Handwritten signature]

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

Handwritten signatures in black ink, appearing to be the signatures of the creditor and the debtor.

BIJLAGE 1
Businesscase

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'S' or 'G' shape followed by a vertical line and a small flourish.

Bijlage 2

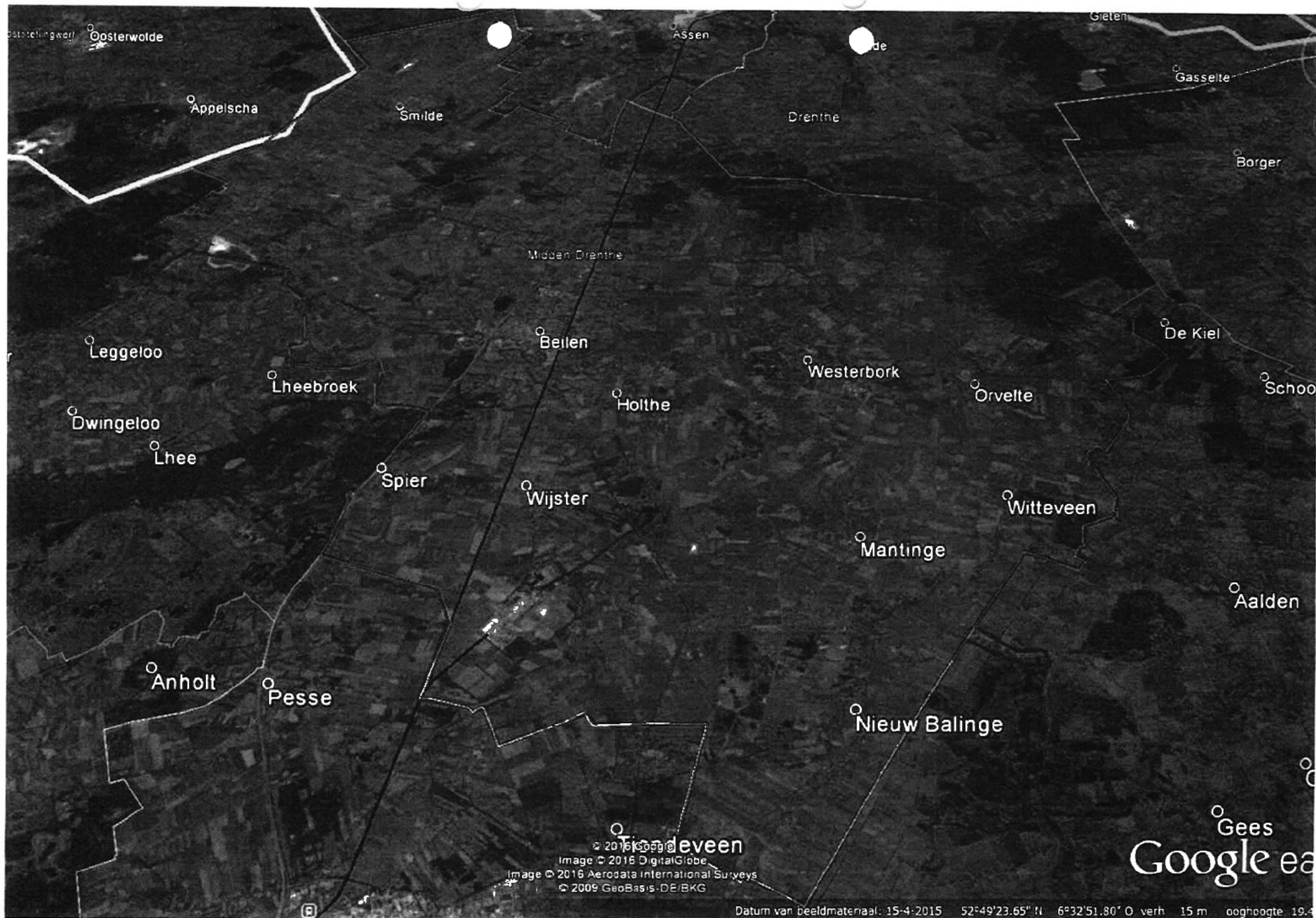
Kaart van het gebied.

Paraaf Kredietgever:

Paraaf Kredietnemer:

Handwritten signatures of the creditor and debtor. The creditor's signature is at the top, and the debtor's signature is below it. Both are in black ink.

© 2016 Google
Image © 2016 DigitalGlobe
Image © 2016 Aerodata International Surveys
© 2009 GeoBasis-DE/BKG

Datum van beeldmateriaal: 15-4-2015 52°49'23.65" N 6°32'51.80" O verh. 15 m ooghoogte 19.4

2016-739

Statenstuk

Investeringsagenda, onderdeel breedband

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie op 29 juni 2016
- Provinciale Staten op 6 juli 2016
- fatale beslisdatum: 6 juli 2016

Behandeld door [REDACTED], telefoonnummer (0592) 36 [REDACTED], e-mail
[REDACTED]@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer H.G. Jumelet

Inleiding

a. Algemeen

Het aansluiten van geheel Drenthe op breedband, uiterlijk in het voorjaar van 2019, is een van de speerpunten in het Collegeprogramma. Het formele startpunt lag in de motie Breedband (M 2013-06) die in het voorjaar van 2013 is aangenomen door uw Staten. Vervolgens hebben uw Staten de hoofdlijnen van de aanpak vastgelegd in het voorjaar van 2014 (Statenstuk 2014-612). Toen is besloten in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 250.000,- voor proces- en programmaondersteuning aan breedbandinitiatieven en met het opstellen van een financieringsmodel voor de realisatiefase.

De realisatie van breedband omvat in essentie het enthousiasmeren en ondersteunen van lokale initiatiefnemers en waar mogelijk verbinden met de kennis en uitvoeringskracht van marktpartijen. De belangrijkste instrumenten daarbij zijn op dit moment:

- het oprichten, financieren en ondersteunen van de stichting Breedbandplatform Drenthe;
- de Uitvoeringsregeling vraagbundeling breedbandnetwerken Drenthe 2014;
- de Uitvoeringsregeling realisering hoogwaardige communicatienetwerken Drenthe 2015;
- het instellen van een provinciaal coördinatiepunt voor "slim meeleggen".

Deze instrumenten worden primair ingezet in de zogenaamde witte gebieden, de gebieden waar nog geen breedband aanwezig is en de markt de komende drie jaar ook niet van plan is dit aan te leggen. Een uitgebreide beschrijving van de aanpak is te vinden in de bijlage Plan van aanpak realisatie breedband (bijlage 1).

b. Europese aspecten

Indien een onderneming staatssteun ontvangt en zijn concurrenten niet, kan dit leiden tot oneerlijke concurrentie. De Europese Unie heeft regels opgesteld om te voorkomen dat sprake is van verstoring van marktwerking en daarmee van ongeoorloofde staatssteun.

In de witte gebieden kan geen sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun, omdat daar per definitie geen marktpartijen actief zijn. In de zogenaamde grijze gebieden is één marktpartij actief. Daarom kan daar alleen een marktconforme provinciale lening worden verstrekt. Een marktconforme lening is namelijk geoorloofde staatssteun. Voor zover na verloop van tijd de door lokale initiatiefnemers aangelegde netwerken worden verkocht aan een marktpartij, zal het voordeel van een 'zachte' provinciale lening of van andere financiële ondersteuning alsnog worden teruggevorderd om ongeoorloofde staatssteun te voorkomen.

c. Economie/werkgelegenheid

De aanwezigheid van breedband is een basisvoorziening, vergelijkbaar met de beschikbaarheid van drinkwater, elektriciteit en riolering. Innovaties die nodig zijn voor het uitoefenen van agrarische bedrijven, recreatieondernemingen en andere bedrijven op het platteland van Drenthe, zijn en komen beschikbaar via breedband. Breedband ondersteunt daarmee de bedrijfsvoering en versterkt de concurrentiekracht van bestaande bedrijven en maakt het landelijk gebied aantrekkelijker voor vestiging van nieuwe bedrijven. Ook wordt voorkomen dat bedrijven wegtrekken van het platteland. De economie van het platteland en de (daarmee samenhangende) arbeidsvraag worden met de beschikbaarheid van breedband versterkt. Hiermee versterkt de beschikbaarheid van breedband ook de leefbaarheid op het platteland.

d. Participatie

De opmerkingen en signalen vanuit de lokale initiatieven zijn en worden gebruikt voor het formuleren van de gekozen aanpak. Daarin zijn ook meegenomen de reacties vanuit het Breedbandplatform Drenthe, de gemeenten en de betreffende werkgroep van uw Staten. Voor een positieve businesscase is een hoge mate van participatie vanuit het gebied noodzakelijk. De zichtbaarheid van de aanleg van breedband, inclusief de ondersteuning door de provincie, is daarom groot.

Advies

1. In te stemmen met de (reeds in gang gezette) aanpak van de aanleg van breedband, zoals is verwoord in de bijlage Plan van aanpak realisatie breedband.
2. Voor de invulling van deze aanpak € 9.000.000,-- beschikbaar te stellen uit de Reserve Investeringsagenda.
3. Dit bedrag aan te merken als programmabudget.

Beoogd effect

In het voorjaar van 2019 (einde huidige collegeperiode) is tegen een acceptabele prijs in geheel Drenthe breedband beschikbaar dat minimaal voldoet aan de Europese norm voor Next Generation Access, zodat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de innovaties die via breedband beschikbaar zijn en komen. Daarmee wordt een digitale kloof voorkomen en de economie en de leefbaarheid van het platteland versterkt.

Argumenten

1.1. De belangrijkste instrumenten in de aanpak zijn al operationeel en laten zien dat er daadwerkelijk voortgang wordt geboekt.

Na een periode waarin de financiële regelingen werden voorbereid, pilots werden opgezet en waarin de directeur/bestuurder van het breedbandplatform werd benoemd, is vanaf 1 januari 2016 vaart gemaakt. Voor de daadwerkelijke stand van zaken per 1 mei 2016 wordt verwezen naar de bijlagen 2 en 3¹.

1.2. De gekozen aanpak biedt flexibiliteit om bij gewijzigde omstandigheden de aanpak aan te passen.

Breedband bevindt zich in een hoog-dynamische omgeving waarin voortdurend sprake is van nieuwe ontwikkelingen. Vernieuwing in technologie, maar bijvoorbeeld ook in de opstelling van betrokken marktpartijen en in de interpretatie van de regelgeving voor staatssteun. De voortgang van de initiatieven wordt tweemaandelijks gemonitord. De aanpak wordt elk kwartaal bezien en zo nodig bijgesteld, in het licht van de voortgang, trends en ontwikkelingen. Het provinciaal uitgangspunt blijft alleen daar te ondersteunen waar marktpartijen het laten afweten en er zonder provinciale steun geen breedband zal worden aangelegd.

De aanpak is daarom geen dichtgetimmerd geheel. Beide financiële regelingen zijn recent nog aangepast aan de behoeften vanuit de lokale initiatieven, zodat maatwerk kan worden geleverd. Zo is de mogelijkheid voor een subsidie voor vraagbundeling nu ook mogelijk voor kleinere initiatieven (< 1.000 potentiële aansluitingen) en is de mogelijkheid van een lening voor grijs gebied expliciet mogelijk gemaakt. Ook het breedbandplatform heeft de flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

---

¹ Wordt toegevoegd als deze beschikbaar is.

1.3. De keuze om primair lokale initiatieven te stimuleren en te begeleiden sluit goed aan op het Collegeprogramma

“Samen aan de slag”, “Bouwend aan een nog mooier en krachtiger Drenthe” en “het stimuleren van nieuwe vormen van samenwerking zoals coöperaties”, zijn zinsneden uit het Collegeprogramma die bij uitstek passen bij de gekozen aanpak.

2.1. Voor de uitwerking van de aanpak is een totaalbedrag benodigd van € 9 miljoen.

De aanpak is uitgewerkt in de bijlage Plan van aanpak realisatie breedband. Daarin is tevens een raming gemaakt van de kosten die samenhangen met de inzet van de beschreven instrumenten. Dit leidt tot een geraamd totaalbedrag van € 9 miljoen.

2.2. Dit bedrag is het totaal van de ramingen voor een zestal onderdelen.

Deze onderdelen zijn: Breedbandplatform Drenthe, subsidies voor vraagbundeling, leningen voor realisatie, medefinanciering zeer afgelegen panden, ‘slim meeleggen’ en onderzoeks- en proceskosten. De onderbouwing van deze onderdelen is opgenomen in bijlage 1 (Plan van aanpak realisatie breedband).

2.3. De vereiste flexibiliteit in de aanpak kan inhouden dat de verdeling van het totaalbedrag over de verschillende onderdelen en het kasritme, te zijner tijd anders worden ingevuld dan nu geraamd.

In argument 1.2 is reeds aangegeven dat er geen sprake is van een dichtgetimmerde aanpak, maar dat er voortdurend zal worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en de behoefte vanuit de lokale initiatieven. Dit kan ook consequenties hebben voor de financiering: voor de verdeling van het totaalbudget over de onderdelen en voor het kasritme. Voor zover sprake is van een storing in de Reserve opvang revolverend financieren, zal dit worden voorgelegd aan uw Staten via de bestuursrapportages.

3.1. Vanwege de onder- en overschrijdingen van de geraamde jaarlijkse uitgaven tijdens de looptijd van het project, is een verrekening gewenst met de geraamde uitgaven in de daaropvolgende jaren.

De uitgaven in een bepaald jaar worden vooral bepaald door de voortgang van de initiatieven en de daarmee samenhangende vraag naar leningen en naar financiële middelen voor ‘slim meeleggen’ en het aansluiten van afgelegen panden. Bij een tragere uitvoering in een bepaald jaar dan verwacht, zal het geraamde bedrag niet volledig worden uitgegeven in dat jaar, maar deels ook in het daaropvolgende jaar. Er is daarom behoefte aan verrekening van de budgetten over de jaren heen. Het aanmerken als programmabudget biedt deze mogelijkheid.

Tijdsplanning

Op 1 januari 2017 is voor alle witte gebieden een subsidie aangevraagd voor de vraagbundelingsfase. Het resultaat (in alle witte gebieden van Drenthe is tegen een acceptabele prijs breedband beschikbaar) wordt in het voorjaar van 2019 opgeleverd. In het Plan van aanpak realisatie breedband zijn in paragraaf 6 mijlpalen beschreven voor 1 januari 2017 en 2018.

Financiën

Hiervoor, onder argument 1.2, is reeds aangegeven dat de aanpak ruimte biedt om in te spelen op veranderingen. Als daar aanleiding toe bestaat, worden bestaande instrumenten aangepast en zo nodig nieuwe toegevoegd. Dit kan consequenties hebben voor de verdeling van het budget over de verschillende onderdelen en het geschetste jaarlijkse kasritme. Onderstaande cijfers dienen vanuit dit perspectief te worden gezien.

In onderstaande tabel zijn reeds vastgelegde budgetten tussen haakjes vermeld, het beroep op de Reserve Investeringsagenda is in vet aangegeven en de bedragen zijn in euro's.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Breedbandplatform		(200.000)	(200.000) 100.000	(200.000) 100.000	300.000	300.000
Subsidie voor vraagbundeling	(250.000)	(500.000)	(500.000)			
Risico leningen voor realisatie		(3.000.000)	1.400.000	3.000.000	2.000.000	1.000.000
Financiering afgelegen panden				200.000		
'Slim meeleggen'			100.000	100.000	100.000	50.000
Onderzoeks- en proceskosten			50.000	75.000	75.000	50.000
<u>Totaal:</u> (Reeds vastgelegd: € 4,95 miljoen)	(250.000)	(3.700.000)	(800.000)	(200.000)		
Investeringsagenda: € 9 miljoen			1.650.000	3.475.000	2.475.000	1.400.000

Monitoring en evaluatie

De voortgang van de initiatieven wordt elke twee maanden gemonitord. De rapportage met de stand van zaken per 1 mei 2016 is ter informatie bijgevoegd. Daarnaast wordt de voortgang beschreven in de reguliere P&C-cyclus. Elk kwartaal vindt een 'update' plaats van de aanpak aan de hand van de voortgangsrapportage, nieuwe ontwikkelingen en trends. Op basis daarvan wordt zo nodig de aanpak bijgesteld, met inbegrip van de daarbij horende financiën.

Communicatie

Er is een provinciaal communicatieplan. Het Breedbandplatform Drenthe verzorgt ook een deel van de communicatie rond breedband.

Bijlagen

1. Plan van aanpak realisatie breedband
2. Ligging initiatieven breedband
3. Voortgang initiatieven breedband per 1 mei 2016

Assen, 24 mei 2016

Kenmerk: 21/3.4/2016002574

Gedeputeerde Staten voornoemd,

dr.h.c. J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw mr. A.M. van Schreven, secretaris

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 24 mei 2016, kenmerk 21/3.4/2016002574;

gelet op :

- de argumenten, genoemd in het Statenstuk 2016 – 739 Investeringsagenda, onderdeel breedband
- de toelichting in het document Plan van aanpak realisatie breedband;

BESLUITEN:

- I. in te stemmen met de (reeds in gang gezette) aanpak van de aanleg van breedband, zoals is verwoord in de bijlage Plan van aanpak realisatie breedband;
- II. € 9.000.000,-- beschikbaar te stellen uit de Reserve Investeringsagenda voor het uitvoeren van deze aanpak;
- III. dit bedrag aan te merken als programmabudget.

Assen, 6 juli 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

PLAN VAN AANPAK REALISATIE BREEDBAND

1. Inleiding

Uit onderzoek (2015) blijkt dat 10% van de Drentse huishoudens en bedrijven (24.500) zich bevindt in zogenaamde witte gebieden. Dit zijn gebieden waarin geen aansluiting is op Next Generation Access (breedband, minimale downloadsnelheid van 30 MB/sec) en waar vanuit de markt de komende drie jaren ook geen initiatieven worden verwacht om dit mogelijk te maken.

De provincie Drenthe heeft het initiatief genomen om deze huishoudens en bedrijven alsnog te kunnen aansluiten. Het formele startpunt ligt in de motie Breedband (M 2013-06) die in het voorjaar van 2013 is aangenomen door provinciale staten.

2. Doelstelling

De doelstelling is opgenomen in het collegeprogramma voor de periode 2015-2019:

- “Samen met partners zetten we in op de realisatie van breedband binnen 4 jaar in heel Drenthe.
- We ondersteunen de coöperatieve aanpak en zetten onze middelen zoveel mogelijk revolvierend in.”

Toekomstbestendige en open breedbandnetwerken zijn van essentieel belang voor de economie, verblijfsrecreatie, leefbaarheid en het onderwijs. Het realiseren van de doelstelling voorkomt een digitale kloof binnen de provincie, versterkt de leefbaarheid in de dunner bevolkte gebieden, de sociale cohesie en de concurrentiekracht van de daar gevestigde bedrijven. Deze gebieden worden tevens aantrekkelijker voor nieuwvestiging van bedrijven. Ook worden innovatieve zorgconcepten benut, zodat bewoners er langer kunnen blijven wonen.

3. Resultaat

In het voorjaar van 2019 is in de witte gebieden in Drenthe tegen een acceptabele prijs breedband beschikbaar dat minimaal voldoet aan de Europese norm voor Next Generation Access.

4. Stand van zaken

De voortgang in de realisatie van breedband per 1 mei 2016 is weergegeven in de bijlagen 2 en 3. Een kaart van Drenthe met de ligging van de verschillende initiatieven en een tabel waarin voor elk initiatief is aangegeven welke fasen zijn afgerond en in welke fase men zich nu bevindt. In het merendeel van de Drentse gemeenten zijn per 1 mei j.l. initiatiefnemers op eigen kracht bezig breedband te realiseren. In de gemeente De Wolden is sprake van samenwerking tussen een gemeentedekkend burgerinitiatief en marktpartij Rendo. In de gemeente Borger-Odoorn hebben het gemeentedekkend burgerinitiatief en marktpartij KPN elkaar gevonden in de vorm van een samenwerkingspilot. Marktpartij CIF (Communication en Infrastructure Fund) heeft voor het gebied van de gemeente Hoogeveen een aanbod gedaan tot het aanleggen en exploiteren van breedband voor een vast bedrag per maand.

5. Aanpak

De aanleg van breedband is in beginsel een taak voor marktpartijen. In sommige gebieden is het voor marktpartijen onvoldoende rendabel om te investeren in breedband. Hier is sprake van marktfalen. Dit zijn de zogenaamde witte gebieden. Omdat voor de provincie Drenthe breedband een basisvoorziening is, heeft zij de realisatie van breedband in de witte gebieden als doel geformuleerd.

In de uitwerking kiest de provincie ervoor om gebruik te maken van de lokale organisatiekracht, door lokale initiatieven te ondersteunen en te faciliteren. De activiteiten die door lokale initiatieven worden ontplooid (in eerste instantie het stimuleren en bundelen van de vraag naar breedband) maken het voor marktpartijen aantrekkelijk om ook op de één of andere manier daarin te participeren. Als daar sprake van is, kan de lokale organisatiekracht worden gecombineerd met de kennis en uitvoeringskracht van marktpartijen. Dit betekent ook dat de ondersteunende en faciliterende rol van de provincie dan kleiner kan worden. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre hier sprake van zal zijn. In ieder geval houden we nauw voeling met de initiatiefnemers en de marktpartijen, om inzicht te krijgen in de kansen, mogelijkheden en hindernissen voor de initiatieven in de witte gebieden, in relatie tot het realiseren van onze ambitie. Hierna zijn de hoofdlijnen van de provinciale aanpak nader uitgewerkt en worden de daarbij ingezette instrumenten beschreven, inclusief de daarvoor benodigde financiën.

Breedband bevindt zich in een hoog-dynamische omgeving waarin voortdurend sprake is van nieuwe ontwikkelingen. Vernieuwing in technologie, maar bijvoorbeeld ook in de opstelling van betrokken marktpartijen en in de interpretatie van de regelgeving voor staatssteun. De voortgang van de initiatieven wordt daarom tweemaandelijks gemonitord. De aanpak wordt elk kwartaal bezien in het licht van de voortgang, trends, posities van marktpartijen en ontwikkelingen, en zonodig bijgesteld.

De beschreven aanpak en de daarbij behorende instrumenten zijn gebaseerd op de huidige inzichten en ervaringen. Tot nu toe heeft het zich bewezen. Het is echter geen dichtgetimmerd geheel, maar biedt de ruimte om in te spelen op veranderingen. Als daar aanleiding toe bestaat, worden bestaande instrumenten aangepast en zonodig nieuwe toegevoegd. Dit geldt ook voor de verdeling van het budget over de verschillende onderdelen en het geschetste jaarlijkse kasritme.

○ **Gebruik maken van de lokale organisatiekracht**

Provinciale rol: financieel en operationeel ondersteunend en intermediair.

De provincie faciliteert dat er samenwerkingsverbanden ontstaan (meestal in de vorm van een coöperatie) van huishoudens, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze samenwerkingsverbanden bundeling de aanwezige vraag, stellen business cases op voor de fysieke aanleg van breedband in de witte gebieden en dragen zorg voor realisatie van het netwerk. Het faciliteren houdt meer in het bijzonder het volgende in.

a. Breedband Platform Drenthe

De provincie heeft het Breedband Platform Drenthe opgericht (in de vorm van een stichting) en zorgt voor financiële ondersteuning. Het platform ondersteunt op haar beurt bewonersinitiatieven in de ruimste zin des woords, vanaf de vraagbundeling tot en met de aanleg. Het leveren van kennis en procesbegeleiding aan lokale initiatiefnemers staat hierbij centraal. De financiering van het platform is voor de jaren 2016 en 2017 voor een deel vastgelegd. Voor de jaren 2018 en 2019 is nog geen budget vastgelegd. In totaal is nog € 800.000,-- nodig. De mogelijkheden van het genereren van eigen inkomsten voor het platform worden nader verkend, alsmede de positie van het platform na 2019. De provinciale financiële ondersteuning eindigt namelijk in 2019.

b. Subsidie voor vraagbundeling, lening voor realisatie, ondersteuning afgelegen panden

De provincie biedt financiële ondersteuning aan bewonersinitiatieven, voor het organiseren van vraagbundeling, voor het opstellen van business cases, voor de realisatie van het breedbandnetwerk en voor het aansluiten van zeer afgelegen panden. De financiële ondersteuning houdt op hoofdlijnen het volgende in.

I. *De "Uitvoeringsregeling vraagbundeling breedbandnetwerken Drenthe 2014".*

Deze regeling maakt het voor lokale initiatiefnemers mogelijk een subsidie aan te vragen voor de fase van de vraagbundeling. Met behulp van deze subsidie kunnen betrokkenen in een gebied worden geïnformeerd en kan worden geïnventariseerd hoe groot de animo onder betrokkenen is om te participeren in het initiatief. Bij voldoende belangstelling wordt in deze fase ook de business case opgesteld. De regeling is in werking getreden op 2 december 2014 en loopt nog tot 1 januari 2017. Eén van de mijlpalen in de aanpak is dat op 31 december 2016 voor alle witte gebieden in Drenthe een aanvraag voor een subsidie op grond van deze regeling is ingediend, tenzij een initiatief deze fase niet nodig acht of anderszins in de financiering kan voorzien. De benodigde financiering voor deze regeling is al vastgelegd.

II. *De "Uitvoeringsregeling aanleg breedband Drenthe 2015".*

Deze regeling is in werking getreden op 15 december 2015. Ze maakt het mogelijk een provinciale lening aan te vragen voor aanleg, tegen gunstiger voorwaarden dan een bank kan bieden. Er zal overigens voor de provincie geen sprake zijn van gedeerde renteinkomsten. Naar verwachting (grove schatting) is voor de financiering in wit gebied nog ca € 75 miljoen aan leningen vereist van de provincie, in de verwachting dat ca 30% van dit bedrag door marktpartijen zal worden gefinancierd. De resterende financieringsbehoefte voor de witte gebieden bedraagt dan nog ca € 53 miljoen.

Recent is in de regeling expliciet de mogelijkheid opgenomen dat ook een lening kan worden aangevraagd voor de zogenaamde grijze gebieden. Dit zijn de gebieden waar één marktpartij actief is. In sommige gevallen is namelijk een business case voor wit gebied alleen positief te maken door ook een stuk grijs gebied mee te nemen. Dan is de provincie bereid ook voor het grijze gebied een lening te verstrekken. In de grijze gebieden kan de provincie, vanwege Europese regels voor staatssteun, alleen leningen verstrekken onder marktconforme condities. De provincie opereert dan als een soort van bank en ontvangt dan ook extra renteinkomsten. Naar verwachting (grove schatting) is ca € 20 miljoen benodigd voor leningen in grijs gebied, met ook hier de verwachting dat ca 30% hiervan door marktpartijen zal worden gefinancierd. De resterende financieringsbehoefte voor grijs gebied is dan ca € 14 miljoen.

Een lening wordt afgelost binnen een periode van ca 20 jaar. Het kan echter voorkomen dat een lokale initiatiefnemer daar niet toe in staat is, of dat een lokaal initiatief failliet gaat. Mede afhankelijk van de verkregen zekerheden krijgt de provincie dan geen of een deel van de verstrekte lening terug. De provincie loopt dus risico bij het verstrekken van een lening. Dit risico wordt in de provinciale begroting opgenomen als een storting in de Reserve opvang revolverend financieren. De hoogte daarvan wordt bepaald door de hoogte van het risico en de omvang van de te verstrekken leningen.

Uitgaande van een vooralsnog verwacht gemiddeld risico van 15%, vereist een totaal aan leningen van ca (€ 53 + € 14 =) € 67 miljoen een storting in de Reserve opvang revolverend financieren van ca € 10 miljoen. Van een storting uit 2015 voor dit doel,

van € 3 miljoen, resteert nog ca € 2,6 miljoen. Dit betekent dat, uitgaande van voornoemde aannames, nog ca € 7,4 miljoen ontbreekt.

Het is mogelijk dat een breedbandnetwerk van een lokaal initiatief naderhand wordt verkocht aan een commerciële organisatie. Indien sprake was van een niet-marktconforme lening, wordt het verkregen voordeel alsnog betiteld als ongeoorloofde staatssteun. Het financiële voordeel wordt dan teruggevorderd.

III. Een nog in te stellen financieringsarrangement voor het aansluiten van zeer afgelegen bebouwing.

Sommige aan te sluiten panden liggen dermate afgelegen, dat het aansluiten op een netwerk voor breedband, extra hoge kosten met zich meebrengt. Redelijkerwijs te vragen particuliere bijdragen binnen een lokaal initiatief en de haalbaarheid van een business case voor het totale gebied, stellen grenzen aan het meenemen van de totale aansluitkosten van deze panden in de business case. Op grond van een grove schatting gaat het over ca 3% van het totaal aan potentiële aansluitingen van 24.500. De omvang van de bovenmatige aansluitkosten per aansluiting, en daarmee van de totale kosten, zijn op dit moment nog niet duidelijk. De afstand tot het meest nabijgelegen verbindingsstuk van het lokale netwerk zal in ieder geval een belangrijke factor zijn.

De eigenaren van de betreffende panden zullen in beginsel de bovenmatige kosten zelf moeten betalen. Voor een deel betreft het bedrijven, waarbij (deels) sprake zal zijn van bedrijfskosten. Daarnaast zijn er particulieren die bewust hebben gekozen voor een afgelegen locatie, vanwege de daarmee samenhangende voordelen. Zij zullen de nadelen in beginsel ook voor hun rekening moeten nemen. Het provinciaal doel is dat in 2019 alle potentiële aansluitingen in de witte gebieden over breedband kunnen beschikken, tegen een acceptabele prijs. Een zekere mate van financiële ondersteuning voor de zeer afgelegen panden, kan daar aan bijdragen.

Gelet op de grote verscheidenheid aan situaties die zich voordoen, wordt financiële ondersteuning een kwestie van maatwerk. Het ligt voor de hand dat de gemeenten, vanwege hun kennis van de situatie ter plekke, daarin het voortouw nemen. Uitgaande van financiële ondersteuning door de provincie en de gemeenten, en een eigen bijdrage van de betreffende eigenaar/bewoner, zijn er verschillende mogelijkheden, al dan niet revolverend. Dit wordt nog nader ingevuld. Vooralsnog wordt hiervoor eenmalig een bedrag van € 200.000,-- gereserveerd. Ook hier geldt dat bij een toekomstige verkoop van het lokale netwerk aan een commerciële organisatie, sprake kan zijn van ongeoorloofde staatssteun. Het eventueel verkregen financieel voordeel zal dan worden teruggevorderd.

c. Slim meeleggen en meegebruiken

De provincie coördineert dat de aanleg van glasvezel wordt meegenomen in infrastructurele werkzaamheden van de provincie en van andere organisaties. Dit noemen we "Slim meeleggen". Het is slim, omdat het kostenbesparend is ten opzichte van latere aanleg, nadat een infrastructureel werk is afgerond. Gecombineerde aanleg beperkt daarnaast de degeneratiekosten van de infrastructuur. Aan het "slim meeleggen" zijn kosten verbonden, vooruitlopend op de daadwerkelijke aanleg van het netwerk. Het betreffende initiatief is op dat moment nog niet in staat dit te (voor)financieren. Daarom financiert de provincie de aanleg, voorzover het infrastructurele werken van de provincie betreft. De provincie stimuleert dat ook gemeenten en

andere organisaties dit voor hun rekening nemen bij hun infrastructurele werken.

De door de provincie gemaakte kosten worden meegenomen in het betreffende infrastructuurele werk. Soms is dit redelijkerwijs niet mogelijk. Dan kan een beroep gedaan worden op het budget voor Breedband. Naar schatting is hiervoor in de jaren 2016 tot en met 2019 ca € 350.000,-- vereist.

De provincie bemiddelt daarnaast ook dat er gebruik wordt gemaakt van reeds aanwezige netwerken, die eigendom zijn van andere organisaties, zoals TenneT, ProRail en Rijkswaterstaat ("Slim meegebruiken").

d. Ondersteuning door EU en Wereldbank

De provincie heeft aanvragen ingediend voor financiële en technische ondersteuning bij de EU-commissie en bij een samenwerkingsverband van de EU-commissie en Wereldbank.

Aan de gemeenten is nadrukkelijk gevraagd ook hun verantwoordelijkheid te nemen bij de realisatie van breedband. Ondermeer door bewoners van de witte gebieden te stimuleren samenwerkingsverbanden op te richten en hen daarbij te ondersteunen. Ook door de inkomsten uit vergunningen voor de aanleg (leges, precario en degeneratiekosten) te minimaliseren of terug te laten vloeien naar de aanleg en een bijdrage te leveren aan het aansluiten van zeer afgelegen panden.

De samenwerkingsverbanden worden in beginsel eigenaar van de lokale netwerken. Marktpartijen verzenden data door het net en bieden diensten en producten aan bij de gebruikers. De provincie zal zelf geen diensten en producten aanbieden. Het daadwerkelijk opstellen van de business cases door de samenwerkingsverbanden, met ondersteuning door het Breedband Platform Drenthe, en de uitvoering daarvan, waaronder de fysieke aanleg, is ook geen taak van de provincie maar van de samenwerkingsverbanden.

o **Benutten van de kennis en uitvoeringskracht van marktpartijen**

Provinciale rol: het uitwisselen en beschikbaar stellen van informatie voor en tussen betrokken partijen.

Commerciële marktpartijen zijn al langer actief op dit terrein. De provincie is in gesprek met deze marktpartijen om informatie uit te wisselen en hun plannen voor aanleg, uitbreiding of upgrading van het netwerk te verbinden met lokale initiatieven. De activiteiten die door lokale initiatieven worden ontplooid (in eerste instantie het stimuleren en bundelen van de vraag naar breedband) maken het voor marktpartijen aantrekkelijk om ook op de één of andere manier daarin te participeren. Indien daar sprake van is, kan de ondersteunende en faciliterende rol van de provincie kleiner worden. De provincie ondersteunt immers alleen daar waar de marktpartijen het onvoldoende oppakken. Dit wordt meegenomen in de 'update' van de aanpak die elk kwartaal plaatsvindt.

Het participeren van marktpartijen in lokale initiatieven verbindt de lokale slagkracht van de initiatieven met de professionele kennis en uitvoeringskracht van marktpartijen. Een goed samenspel van marktpartijen en initiatieven vanuit de bevolking bevordert de realisatie van het doel. Marktpartijen zijn op dit moment actief in De Wolden (Rendo), Hoogeveen (CIF) en Borger-Odoorn (KPN).

6. Mijlpalen

De hier beschreven mijlpalen zijn tussendoelen op de route naar het eindresultaat, begin 2019. Na elke mijlpaal zal een tussenrapportage worden opgesteld, waarin ook de consequenties voor de gekozen strategie zijn beschreven.

1 januari 2017

- Voor alle witte gebieden zijn aanvragen ingediend voor een subsidie voor de vraagbundeling.
- Vijf gebieden in Drenthe zijn aanbestedingsgereed.
- De koers voor 2017, inclusief de wijze waarop de ondersteuning van de lokale initiatieven zal plaats vinden (mede op basis van een in het voorjaar van 2016 in te stellen onderzoek) en de inrichting van de fase van het onderhoud en het beheer.
- Duidelijkheid over de mogelijkheden voor het breedbandplatform om in haar eigen te inkomsten te voorzien.

1 januari 2018

- De fase van de vraagbundeling is voor alle witte gebieden afgerond.
- Duidelijkheid over het voortbestaan van het breedbandplatform na 2019.

7. Drenthering

Elk lokaal initiatief sluit de panden in haar gebied zo efficiënt mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten aan op een gemeenschappelijk lokaal netwerk. Dit netwerk wordt vervolgen zo slim mogelijk aangesloten op het internet (hoofdnèt). Elk initiatief voor zich kiest die aansluiting op het internet die haar het best past. Deze werkwijze heeft de vraag opgeroepen of een integraal plan voor het aansluiten van alle lokale initiatieven op het internet, niet efficiënter is voor alle lokale initiatieven. Een soort van provinciaal netwerk (Drenthering), deels gebruik makend van bestaande netwerken, als een soort van ring door Drenthe die de lokale netwerken onderling verbindt en op de meest voor de hand liggende plekken verbindt met het internet.

De provincie heeft daarom Ingenieursbureau Fiber Networks BV (IBFN) opdracht gegeven een rapportage op te stellen over de mogelijkheden en de voor- en nadelen van de aanleg van een Drenthering. Op grond van de opgeleverde rapportage verdient het vooralsnog geen aanbeveling een Drenthering aan te leggen. Met name de benodigde investeringen en de risico's die samenhangen met een provinciale operatorrol in breedband geven de doorslag. Vooralsnog wordt daarom ingezet op het aansluiten van de lokale initiatieven cq netwerken op de meest nabijgelegen inkoppelpunten van KPN, van waaruit verbinding wordt gemaakt met het internet.

8. Financiën

Hiervoor is aangegeven dat breedband zich afspeelt in een hoog-dynamisch speelveld. Daarom is de beschreven aanpak geen dichtgetimmerd geheel, maar biedt de ruimte om in te spelen op veranderingen. Als daar aanleiding toe bestaat, worden bestaande instrumenten aangepast en zonodig nieuwe toegevoegd. Dit kan consequenties hebben voor de verdeling van het budget over de verschillende onderdelen en het geschatte jaarlijkse kasritme. Onderstaande cijfers dienen vanuit dit perspectief te worden gezien.

In onderstaande tabel zijn reeds vastgelegde budgetten tussen haakjes vermeld, het beroep op de Investeringsagenda is in 'vet' aangegeven en de bedragen zijn in €'s.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Breedbandplatform		(200.000)	(200.000) 100.000	(200.000) 100.000	300.000	300.000
Subsidie voor vraagbundeling	(250.000)	(500.000)	(500.000)			
Risico leningen voor realisatie		(3.000.000)	1.400.000	3.000.000	2.000.000	1.000.000
Financiering afgelegen panden				200.000		
"Slim meeleggen"			100.000	100.000	100.000	50.000
Onderzoeks- en proceskosten			50.000	75.000	75.000	50.000
<u>Totaal:</u> (Reeds vastgelegd: € 4,95 miljoen)	(250.000)	(3.700.000)	(800.000)	(200.000)		
Investeringsagenda: € 9 miljoen			1.650.000	3.475.000	2.475.000	1.400.000

9. Bijdrage aan de criteria voor het Investeringsfonds

a. Duurzaamheid

De aanwezigheid van breedband versterkt de sociale ("people") kant van duurzaamheid in kleine kernen en op het platteland, door een betere benutting en bereikbaar maken van sociale media, voorzieningen op afstand (waaronder onderwijs) en innovatieve zorg- en OV-concepten. Een digitale kloof met de gebieden die wel over breedband beschikken wordt voorkomen. De aanpak via het versterken en aanjagen van lokale initiatieven draagt bij aan sociale cohesie. Het aantal ritten per auto of openbaar vervoer kan op deze wijze worden beperkt, hetgeen bijdraagt aan een geringer beslag op grondstoffen, waaronder energie ("planet"). Breedband is ook een motor voor innovatie en de (schone) werkgelegenheid die daar mee samenhangt ("profit").

b. Werkgelegenheid

Een onderneming kan voor haar bedrijfsvoering niet meer zonder breedband. Met name agrarische bedrijven, recreatieondernemingen en thuiswerkers worden vanwege hun locatie in het buitengebied negatief geconfronteerd met het ontbreken ervan. De beschikbaarheid van breedband maakt een efficiënte bedrijfsvoering mogelijk en voorkomt dat bedrijven wegtrekken vanwege het ontbreken van breedband. Het biedt ook ruimte aan nieuwe innovatieve bedrijfsconcepten, die niet gebonden zijn aan een bepaalde locatie. Ondernemingen die kiezen voor rust, ruimte en een mooi landschap, kunnen zich vestigen in (vrijkomende) panden in het buitengebied als daar breedband beschikbaar is.

c. Bereikbaarheid

Breedband maakt alternatieven voor fysieke bereikbaarheid mogelijk. In zorgconcepten (bijvoorbeeld aflezen bloedwaarden en controle door deskundige op afstand), onderwijs en thuiswerken. Voor het uitrollen van zelfsturende auto's is de aanwezigheid van breedband noodzakelijk. Breedband versterkt op deze wijze de bereikbaarheid van kleine kernen en het platteland.

d. Sociale cohesie

Breedband zorgt voor digitale aanhaking van rurale gebieden en voorkomt een digitale kloof. Via breedband komen applicaties beschikbaar die de sociale samenhang in een gebied versterken. De keuze voor het aanjagen en versterken van lokale initiatieven draagt ook bij aan sociale samenhang.

e. Zichtbaarheid voor inwoners

Het resultaat van het project is de beschikbaarheid van breedband in de gebieden die daar nu nog van verstoken zijn (ca 10% van de Drentse huishoudens en bedrijven). Voor deze groep zijn project en resultaat direct zichtbaar, zij worden actief benaderd om deel te nemen in de lokale initiatieven. Een deel daarvan participeert als vrijwilliger in de organisatie van de initiatieven. De zichtbaarheid wordt nog vergroot door de wervingsacties en de belangstelling van de regionale pers voor dit onderwerp. Al met al is sprake van een grote mate van zichtbaarheid.

f. Betrokkenheid inwoners:

Omdat de realisatiestrategie is gebaseerd op het aanjagen en versterken van lokale initiatieven, die worden gerund door vrijwilligers, is sprake van een grote mate van betrokkenheid vanuit de bevolking.

g. Mogelijke alternatieven

Er is geen alternatief voor breedband. Er zijn wel alternatieven in de technische keuze van het type breedband en de wijze waarop marktpartijen worden betrokken. Beide worden meegenomen in de uitvoering van het project.

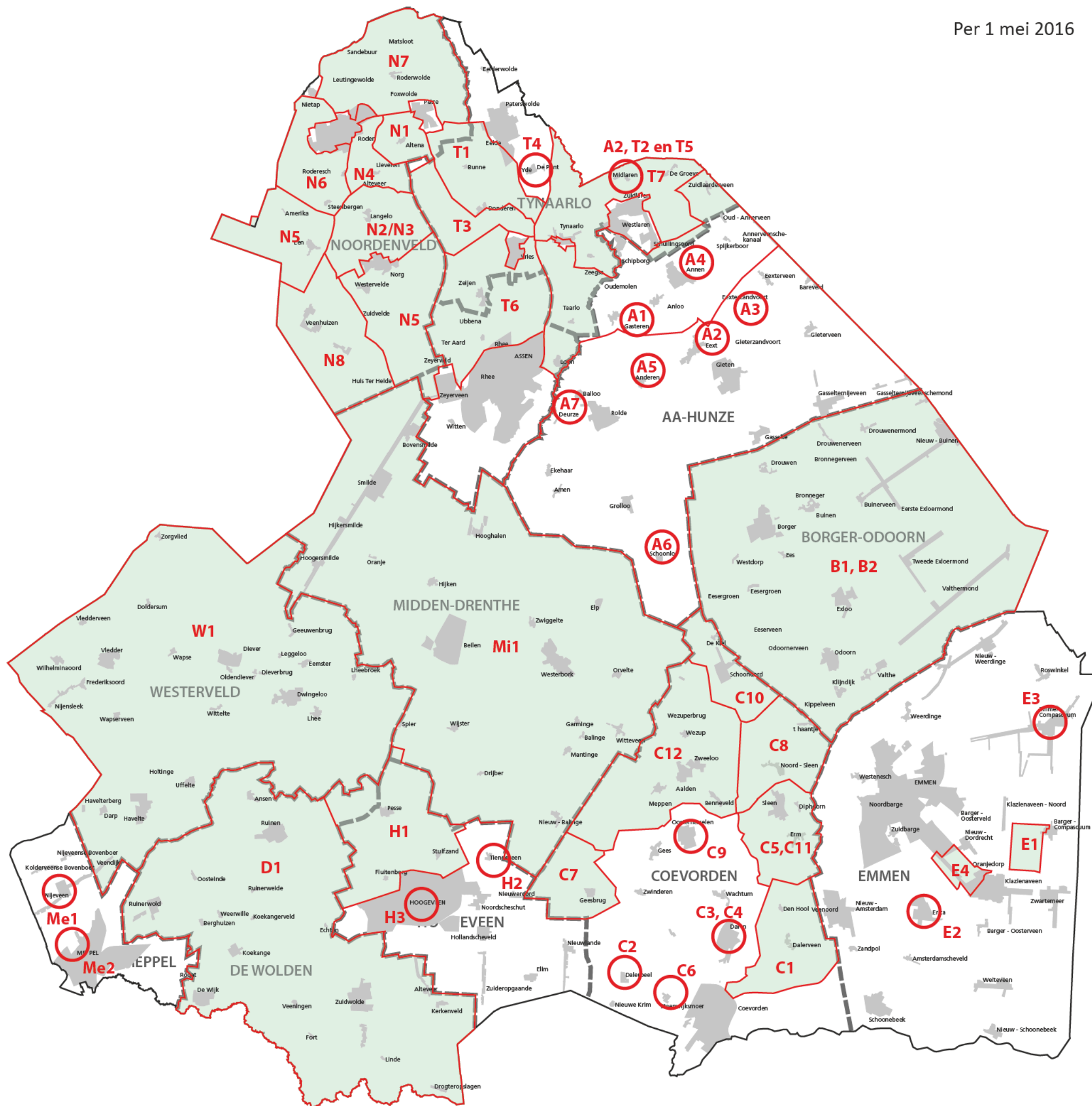
h. Aansluiting doelstellingen EU of Rijk

De Europese Commissie zet met haar Digitale Agenda, als onderdeel van de Europa 2020 strategie, in op digitalisering. Dit komt terug in de nieuwe Europese fondsenperiode van 2014-2020. De provincie heeft, samen met andere provincies, een aanvraag ingediend voor een bijdrage uit het Europees Fonds voor Strategische Investeringen ("Junckergelden"). Daarnaast is een aanvraag ingediend voor "technische bijstand" in het kader van Connecting Europe Facility (CEF), een samenwerkingsverband van de Europese Commissie en de Wereldbank. Voor een bijdrage vanuit het Rijk wordt in ieder geval een verbinding gezocht met de ambitie van het Rijk om scholen van snel internet te voorzien.

Per 1 mei 2016

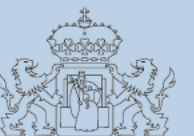
Ligging initiatieven breedband

- Gebied met een initiatief
- Geografie initiatief nog niet bekend
- A3** Code initiatief
- Gemeente grens

users/alle/productgroep/BC&C/Subsidies en inkoop/A3 Drenthe.ai

Bijlage 2

Kartografie: sectie GIS/Cartografie provincie Drenthe
Bron: Topografische ondergrond(c) TDKadaster

0 2 4 6 8 10 km

**VOORTGANG INITIATIEVEN
BREEDBAND PER 1 MEI
2016**

Bijlage 3

[illegible]

[illegible]

Gemeente	Gebied	Kaartcode	Naam initiatief	Aantal aansluitingen wit + grijs	Aantal aansluitingen wit	Oriëntatiefase	Communicatieplan/gebieds-analyse gereed	Vraagbundelingssubsidie aangevraagd	Vraagbundelingssubsidie toegekend	Vraagbundeling voorbereid en uitgevoerd	Marktconsultatie	Financierings- en businessplan gereed	Provinciale lening aangevraagd	Provinciale lening toegekend	Marktconforme financiering aangevraagd	Marktconforme financiering toegekend	Aanbesteding afgerond	Breedband operationeel	Opmerkingen
Westerveld	Gehele gemeente Westerveld	W1	Westerveld op glas	2435				17-11-2014	17-12-2014										
Totalen				44707	10308														

TOELICHTING:
 : Fase afgerond
 : Fase in uitvoering
De fasen worden niet altijd in de aangegeven volgorde doorlopen en soms worden fasen overgeslagen